

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra obchodu a financí

Diplomová práce

Problematika dělení nákladů, kurzových pohybů a cash flow v Národním centru pro pořizování elektronických informačních zdrojů

Iryna Fedonina

© 2022 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Iryna Fedonina

Hospodářská politika a správa
Podnikání a administrativa

Název práce

Problematika dělení nákladů, kurzových pohybů a cash flow v Národním centru pro pořízování elektronických informačních zdrojů

Název anglicky

Issues of cost sharing, exchange rate movements and cash flow in the National Centre for the Acquisition of Electronic Information Resources

Cíle práce

Cílem diplomové práce je, na základě použitých metod, vystihnout a popsat současnou situaci v oblasti financování elektronických informačních zdrojů (EIZ) v Národním centru CzechELib a vyhodnotit jeho postavení a konkurenceschopnost na informačním trhu.

V rámci dílčích cílů budou navržena doporučení (procesní, administrativní a finanční) na zajištění kurzových rizik pomocí finančních derivátů včetně názorných výpočtů a příkladů.

Zároveň bude navržen proces zlepšení elektronického podpisu dokumentů pomocí zavedení ESSS a budou specifikovány jeho administrativní a časové výhody.

Navazujícím dílčím cílem bude krátké představení a zhodnocení hospodářského výsledku NTK v letech 2010–2021.

Metodika

Diplomová práce je zaměřena na problematiku dělení nákladů, kurzových pohybů a cash-flow v Národním centru pro pořízování elektronických informačních zdrojů.

V teoretické části budou vymezeny relevantní pojmy (CzechELib, Národní centrum, elektronické informační zdroje, cash flow nebo také peněžní tok, dotace, Evropské fondy, daň z přidané hodnoty, finální vyúčtování, členské instituce, konsorcium, náklady, výnosy, kurzové rozdíly, finanční analýza, rozpočet). Základním pilířem bude Akademická knihovna ČZU v Praze, elektronické publikace (Bookport, zakonyprolidi.cz a právníké databáze ASPI) a interní data CzechELib (směrnice, charta projektu a další projektová dokumentace).

V praktické části budou zpracovány především interní informace od vedení Národního centra CzechELib (odbor NTK), a dále zkušenosti autorky na projektu. Na základě analýzy, syntézy a komparace bude vyhodnoceno postavení a konkurenceschopnost sledované organizace na informačním trhu. Dále bude detailně popsán devizový trh a pohyby kurzu jednotlivých měn a na základě výpočtů a příkladů budou doporučeny kroky k výhodnějšímu zajištění kurzového rizika. Pro pochopení dosavadního procesu financování EIZ v České republice bude nastíněn základní přehled o projektu CzechELib, jeho historii a zmapování stavu před vznikem projektu. Na základě popsaných skutečností a analýzy jednotlivých procesů budou navržena

doporučení specifikována v cíli práce. Zhodnocení hospodářského výsledku NTK v letech 2010–2021 bude provedeno pomocí horizontální analýzy finančních výkazů.

Doporučený rozsah práce

70-100 stran

Klíčová slova

CzechELib, Národní centrum, elektronické informační zdroje, cash flow (peněžní tok), dotace, Evropské fondy, kurzové rozdíly, finální vyúčtování

Doporučené zdroje informací

POLLAK, H. *Jak odstranit neopodstatněné náklady : hodnotová analýza v praxi*. Praha: Grada Publishing, 2005. ISBN 80-247-1047-1.

RADOVÁ, Jarmila, Petr DVOŘÁK a Jiří MÁLEK. *Finanční matematika pro každého*. 6., aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2007. *Osobní a rodinné finance*. ISBN 978-80-247-2233-7

ROSOCHATECKÁ, Eva a Ludmila BERVIDOVÁ. *Ekonomika podniků*. Vyd. 10. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2012. ISBN 978-80-213-2259-2.

SEDLÁČEK, J. *Cash Flow*. Brno: Computer Press, 2003. ISBN 80-7226-875-9.

SVOBODA, F. *Ekonomika veřejného sektoru*. Praha: Ekopress, 2017. ISBN 978-80-87865-35-4.

TAUŠL PROCHÁZKOVÁ, P. – JELÍNKOVÁ, E. *Podniková ekonomika – klíčové oblasti*. Praha: Grada Publishing, 2018. ISBN 978-80-271-0689-9.

1. Charta projektu CzechELib, aktuální verze k 4. 5. 2021; 2. Interní firemní Metodiky (Metodika výběru EIZ, Metodika výběru jednotlivých časopisů, Metodika rozšiřování konsorcií CzechELib, Metodika čerpání podpory v rámci CzechELib, Metodika vyjednávání a pořizování EIZ); 3. Sbírnka zákonů ČR – zakonyprolidi.cz; 4. Právnícké databáze ASPI

Předběžný termín obhajoby

2021/22 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Olga Regnerová, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra obchodu a financí

Elektronicky schváleno dne 15. 3. 2022

prof. Ing. Luboš Smutka, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 16. 3. 2022

doc. Ing. Tomáš Šubrt, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 18. 03. 2022

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Problematika dělení nákladů, kurzových pohybů a cash flow v Národním centru pro pořizování elektronických informačních zdrojů" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 31. 3. 2022

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala své vedoucí diplomové práce Ing. Olze Regnerové, Ph.D., která mi poskytla odborné vedení a cenné rady při zpracování této diplomové práce. Zvláštní poděkování náleží mým kolegům v práci za jejich pomoc a za poskytnutí veškerých potřebných informací a v neposlední řadě mé rodině a mým nejbližším za podporu, které si moc vážím.

Problematika dělení nákladů, kurzových pohybů a cash flow v Národním centru pro pořizování elektronických informačních zdrojů

Abstrakt

Předmětem této diplomové práce je vystihnout a popsat současnou situaci financování elektronických informačních zdrojů (EIZ) v Národním licenčním centru CzechELib. Dále na základě provedené analýzy a důkladného posouzení všech zjištěných skutečností navrhnout vhodná opatření ke zlepšení řízení cash flow pomocí eliminování kurzových rizik.

Teoretická část obsahuje převážně teoretická východiska práce, základní pojmy, termíny a metodologii pro lepší pochopení nastíněné problematiky.

Analytická část se zabývá důkladným seznámením s organizací CzechELib, jejím přínosem v oblasti působení, jejími vnitřními finančními procesy ve vztahu ke zmíněnému tématu a rizika, kterým je organizace vystavena.

Závěrečná část je tvořena shrnutím zjištěných výsledků, které vyplynuly po provedení analýzy, syntézy a komparace, a na jejich základě byla pro organizace navržena vhodná doporučení. Tato doporučení jsou zaměřena především na minimalizaci kurzového rizika pomocí vhodného finančního instrumentu, což bylo prakticky znázorněno na konkrétních příkladech.

Klíčová slova: CzechELib, Národní centrum, elektronické informační zdroje, cash flow (peněžní tok), dotace, Evropské fondy, daň z přidané hodnoty, finální vyúčtování, členské instituce, konsorcium, náklady, výnosy, kurzové rozdíly, finanční analýza, rozpočet

Issues of cost sharing, exchange rate movements and cash flow in the National Centre for the Acquisition of Electronic Information Resources

Abstract

The thesis deals with the current state of art of electronic information sources (EIRs) funding in the National Licencing Centre CzechELib. Based on the analysis and a thorough assessment of all the facts identified, appropriate measures were proposed to improve cash flow control by eliminating exchange rate risks.

Theoretical part introduces the background of the work, basic concepts, terms and methodology for better understanding of outlined issues.

Analytical part is focused on a thorough introduction to CzechELib organization, its contribution to the field of activities, its internal financial processes related to this topic, and risks to which the organization has been exposed.

The final part summarizes the results of the analysis, synthesis and comparison, and describes subsequent recommendations that were proposed for the CzechELib organization. These recommendations are focused primarily on minimizing the exchange rate risks using a suitable financial instruments which was illustrated by specific examples.

Keywords: CzechELib, National Centre, electronic information resources (EIRs), cash flow, subsidies, European funds, Value Added Tax, final settlement, member institution, consortium, costs, yields, exchange rate differences, financial analysis, budget

Obsah

1 Úvod.....	17
2 Cíl práce a metodika	18
2.1 Cíl práce	18
2.2 Metodika.....	18
3 Teoretická východiska	21
3.1 Definice použitých pojmů	21
3.2 Cash flow.....	26
3.2.1 Základní vymezení	26
3.2.2 Členění peněžních toků.....	28
3.2.3 Metody sestavování cash flow	30
3.2.4 Vztah výkazu cash flow s dalšími účetními výkazy	32
3.3 Náklady	36
3.3.1 Vymezení pojmů.....	36
3.3.2 Druhové členění nákladů	37
3.3.3 Členění nákladů podle obratu hodnoty v podniku	37
3.3.4 Účelové třídění nákladů	38
3.3.5 Členění nákladů podle odpovědností za jejich vznik.....	39
3.3.6 Členění nákladů podle závislosti na změně objemu výkonů	39
3.3.7 Členění nákladů z hlediska rozhodování	40
3.3.8 Kalkulační členění nákladů.....	41
3.3.9 Nákladová funkce	42
3.3.10 Plánování a kontrola nákladů.....	44
3.4 Měnový kurz a devizové obchody.....	45
3.4.1 Charakteristika a členění devizového trhu	46

3.4.2	Účastníci devizového trhu	47
3.4.3	Kotace měnových kurzů	48
3.4.4	Křížové kurzy	50
3.4.5	Devizové riziko.....	51
4	Vlastní analytická práce	54
4.1	Předmluva	54
4.2	Charakteristika Národního centra CzechELib	56
4.2.1	Podmínky pro zájemce o členství v projektu.....	61
4.2.2	Metoda čerpání podpory v rámci projektu CzechELib a financování EIZ ze strany uživatelů	62
4.2.3	Smluvní zajištění.....	66
4.2.4	Finanční toky v projektu CzechELib	69
4.2.5	Vymezení způsobilých výdajů v projektu CzechELib	70
4.2.6	Výdaje, které nelze považovat za způsobilé	73
4.3	Účetnictví v NTK.....	74
4.3.1	Právní rámec	75
4.3.2	Kurzové rozdíly	76
4.4	Fakturace a administrace v projektu CzechELib	77
4.4.1	Fakturace z pohledu dodavatele.....	79
4.4.2	Fakturace z pohledu členské instituce	86
4.5	Vypořádání závazků vůči Finančnímu úřadu.....	90
4.5.1	DPH na vstupu	91
4.5.2	DPH na výstupu	94
4.5.3	Změna sazby DPH od 1. 5. 2020, převedení některých EIZ pod sníženou sazbu DPH (10 %).....	94
4.6	Krátká analýza finančních výkazů NTK	97

5	Výsledky a diskuse	102
5.1	Zhodnocení	102
5.2	Doporučení	104
5.2.1	Zajištění kurzových rizik	104
5.2.2	Zlepšení procesu elektronického podpisu dokumentů	122
6	Závěr.....	126
7	Seznam použitých zdrojů.....	128
8	Přílohy	139

Seznam obrázků

Obrázek 1: Peněžní toky v rámci podniku.....	27
Obrázek 2: Nepřímá metoda cash flow.....	32
Obrázek 3: Provázání účetních výkazů a jejich souvislostí.....	33
Obrázek 4: Tříbilanční systém.....	34
Obrázek 5: Všeobecný (typový) kalkulační vzorec.....	42
Obrázek 6: Bod zvratu u lineární nákladové funkce.....	43
Obrázek 7: Příklad kurzovního lístku vydané ČNB, českými bankami a směnárny (jednotka: CZK/1EUR).....	48
Obrázek 8: Oficiální loga Národního centra.....	60
Obrázek 9: Kartografická vizualizace výše čerpaných dotací a počtů odebíraných EIZ v roce 2021 podle oficiálních sídel členských institucí CzechELib.....	66
Obrázek 10: Vnímaný přínos projektu z pohledu zástupců zapojených institucí.....	103

Seznam tabulek

Tabulka 1: Přímá metoda cash flow.....	31
Tabulka 2: Čerpání dotace podle typového složení institucí	63
Tabulka 3: Podíl jednotlivých měn po přepočtu v roce 2021	68
Tabulka 4: Zaúčtování kurzového rozdílu v projektu CzechELib	77
Tabulka 5: Základní údaje pro výpočet vyúčtování (vzorec ostatní členské instituce)	81
Tabulka 6: Základní údaje pro výpočet vyúčtování (samotná NTK).....	82
Tabulka 7: Základní údaje pro výpočet vyúčtování (vzorec ostatní členské instituce)	84
Tabulka 8: Základní údaje pro výpočet vyúčtování (samotná NTK).....	85
Tabulka 9: Příklad stanovení bezpečného kurzu.....	87
Tabulka 10: Zaúčtování DPH na vstupu v projektu CzechELib.....	93
Tabulka 11: Zaúčtování DPH na výstupu v projektu CzechELib.....	94
Tabulka 12: Minimální objem dle druhů termínových transakcí.....	111
Tabulka 13: Ukázka cen zajištění proti devizovému riziku	112
Tabulka 14: Výpočet teoretických forwardových kurzů.....	114
Tabulka 15: Typy opcí	118

Seznam grafu

Graf 1: Vývoj podpory na zajištění EIZ v letech 1998–2017	55
Graf 2: Finanční alokace v letech 2018 až 2027 (v CZK)	59
Graf 3: Čerpání dotace podle typového složení institucí	64
Graf 4: Výše spoluúčasti a výše dotace v letech 2018–2021	65
Graf 5: Podíl jednotlivých měn po přepočtu v roce 2021	68
Graf 6: ČNB, historie kurzu EUR za září 2019 – prosinec 2020.....	89
Graf 7: Meziroční vývoj výnosů a nákladů NTK za období 2010–2021.....	97
Graf 8: Dlouhodobé závazky, krátkodobé závazky a čistý pracovní kapitál NTK v letech 2010– 2021	100
Graf 9: Ocenění současných a plánovaných přínosů projektu CzechELib.....	104
Graf 10: Vývoj měnového páru CZK/EUR za roky 2010–2021 a predikce na roky 2022– 2025	105
Graf 11: Prognóza kurzu CZK/EUR, zveřejněná ČNB 4. 11. 2021	106
Graf 12: Prognóza úrokových sazeb ČNB, zveřejněná 4. 11. 2021	107
Graf 13: Vývoj pozitivních případů v čase s COVID-19 v ČR (osoba), data ke dni 3. 11. 2021	108
Graf 14: Vývoj míry inflace v ČR (%), data ke dni 4. 11. 2021.....	109
Graf 15: Ceny ropy Brent na trzích a burzách (USD/1 barel), data ke dni 4. 11. 2021.....	110

Seznam použitých zkratk

- a. s. – akciová společnost
- AV ČR – Akademie věd České republiky
- CzechELib – Národní centrum pro elektronické informační zdroje
- ČI – členská instituce
- ČKR – Česká konference rektorů
- ČNB – Česká národní banka
- DPH – daň z přidané hodnoty
- EFRR – Evropský fond pro regionální rozvoj
- EIZ – elektronický informační zdroj
- ESF – Evropský sociální fond
- ESSS – elektronický systém pro spisové služby
- FO – finanční operace
- FÚ – Finanční úřad
- GA ČR – Grantová agentura České republiky
- GFŘ – Generální finanční ředitelství
- INFOZ – informační zdroje pro výzkum (zkratka názvu dotačního programu)
- LAJ – Licenční a administrativní jednotka
- LB – rozvoj informační struktury VaV (zkratka názvu dotačního programu)
- LI – informační zdroje pro výzkum a vývoj (zkratka názvu dotačního programu)
- LR – Informace – základ výzkumu (zkratka názvu dotačního programu)
- MŠMT – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky
- NCIP VaVaI – Národní centrum pro informační podporu výzkumu, vývoje a inovací
- NTK – Národní technická knihovna
- OP VVV – Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání
- OR – Odborná rada CzechELib
- OV – odborná veřejnost
- RSCZ – Rámcová smlouva o centralizovaném zadávání
- RVŠ – Rada vysokých škol
- SCZ – Smlouva o centralizovaném zadávání
- s. r. o. – společnost s ručením omezeným
- SZZ – Smlouva o zajištění a zpřístupnění elektronických informačních zdrojů
- VaVaI – výzkum, vývoj a inovace
- VO – výzkumná organizace
- v. v. i. – veřejná výzkumná instituce
- VZ – veřejná zakázka
- ÚJ – účetní jednotka
- z.s.p.o. – zájmové sdružení právnických osob
- IN – informační infrastruktura výzkumu

1 Úvod

Finance vždy byly a doposud jsou nedílnou součástí našeho života a pro podniky to platí dvojnásob. Zvláště v současné době, při zhoršené ekonomické a finanční situaci, kterou zapříčinila světová pandemie COVID-19. Za dobu pandemie se zhoršila finanční situace třetiny Čechů, řada podniků se rovněž stala zranitelnými nebo dokonce zkrachovala. Pandemie COVID-19 působí potíže firmám nejen v České republice, ale i ve světě. Ekonomické ohrožení podniků se stalo nejen v posledních dvou letech jedním z hlavních zájmů veřejné správy a soukromého sektoru, ale bezpochyby bude zaměstnávat vedení podniků i v příštím roce.

Mnohé podniky byly tímto jevem zaskočeny, protože své obchodní aktivity neměly přizpůsobené nastalé situaci, neměly dostatečně naplánované své příjmy a výdaje. A podniky, které nemají dostatečný přehled o vazbách mezi svými zdroji finančních prostředků a jejich využitím, potom hůře reagují na negativní změny, ovlivňující podnikatelské prostředí. Celý životní cyklus podniku je napříč protkán financemi od samého začátku až do konce, je tedy zřejmé, že práce s financemi podniku je pro úspěšnou existenci a dosažení požadovaných výstupů stěžejní. Bez očekávaného zisku by nemohl vzniknout žádný podnikatelský nápad/podnikatelský plán, bez prvotní investice by žádný podnik nezahájil svoji činnost. Kladný výsledek hospodaření pomáhá podniku se dál rozvíjet, následně investovat, a naopak bez dostatečných finančních prostředků na pokrytí nákladů vede podnik k zániku. Pro každý podnik je problematika peněžních toků klíčovým problémem, kterým by se měl vždy zabývat. Velká zodpovědnost tak leží na bedrech finančního manažera, jehož hlavním úkolem je optimalizace a správné řízení cash flow, které přispívá k vyšší prosperitě organizace. K prosperitě organizace v neposlední řadě přispívá i správné řízení lidských zdrojů (je důležité, aby na správných místech působili správní lidé), což je pro finanční management jednou ze součástí celkového řízení finanční aktivity podniku.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Cílem diplomové práce je, na základě použitých metod, vystihnout a popsat současnou situaci v oblasti financování elektronických informačních zdrojů (EIZ) v Národním centru CzechELib a vyhodnotit jeho postavení a konkurenceschopnost na informačním trhu.

V rámci dílčích cílů budou navržena doporučení (procesní, administrativní a finanční) na zajištění kurzových rizik pomocí finančních derivátů včetně názorných výpočtů a příkladů.

Zároveň bude navržen proces zlepšení elektronického podpisu dokumentů pomocí zavedení elektronického podpisu dokumentů pomocí zavedení elektronických systémů pro spisové služby (zkratka ESSS)¹ a budou specifikovány jeho administrativní a časové výhody.

Navazujícím dílčím cílem bude krátké představení a zhodnocení hospodářského výsledku NTK v letech 2010–2021.

2.2 Metodika

Diplomová práce je rozdělena na několik částí. Její první část je věnovaná teoretickým aspektům, je v ní zahrnuta veškerá teorie potřebná k pochopení nastíněné problematiky.

K tomu je však potřeba znát i pojmy, které s touto tematikou úzce souvisí, a je důležité je vymezit, například CzechELib, Národní centrum, elektronické informační zdroje, cash flow, dotace, Evropské fondy, daň z přidané hodnoty, finální vyúčtování, členské instituce, konsorcium, peněžní toky, náklady, výnosy, kurzové rozdíly, finanční analýza, rozpočet.

V teoretické části práce bude využito převážně českých zdrojů, a to jak tištěných, tak i elektronických, odborných vědeckých článků, ale i knih. Pro větší přehlednost jsou v práci

¹ Spisová služba je soubor činností a technických a věcných prostředků vedoucích ke správě dokumentů. Jejím cílem je zajištění správného průběhu životního cyklu dokumentu (název spisové služby je odvozen od slova „spis“, tedy „soubor dokumentů“). Přičemž dokumenty mohou být jak analogové (spisová služba v listinné podobě), tak digitální či elektronické (elektronický systém spisové služby), případně i předmětových (Wikipedie, 2021).

zahrnuty grafy a tabulky. V neposlední řadě bude použito právních zdrojů, jako jsou zakonyprolidi.cz a právnícké databáze ASPI.

Druhá část práce sestává z kapitoly analytické, kde je představena vybraná organizace (Národní technická knihovna a její odbor CzechELib) a její postoj k dané problematice. V úvodu práce budou popsány veškeré výzvy, se kterými se v současnosti Národní technická knihovna (NTK) v projektu licenčního centra CzechELib potýká, především je pak zdůrazněn význam sledování interních peněžních toků, nákladů a také vliv pohybujících se kurzových rozdílů na výši jeho disponibilních peněžních prostředků. V neposlední řadě na základě analýzy, syntézy a komparace bude vyhodnoceno postavení sledované organizace na daném trhu. Dále bude detailně popsán devizový trh a pohyby kurzu jednotlivých měn a na základě výpočtů a příkladů budou doporučeny kroky k výhodnějšímu zajištění kurzového rizika.

Pro charakteristiku jmenované organizace budou využity především interní podklady od vedení Národního centra CzechELib (metodiky, nařízení, směrnice, finanční podklady, atd.) a také znalosti a zkušenosti autorky práce na tomto projektu.

Pro správné pochopení dosavadního procesu financování EIZ v České republice je nastíněn základní přehled o projektu CzechELib, jeho historie a zmapování stavu před vznikem projektu. Dále budou popsány nezbytné interní procesy a činnosti související s řízením a administrativou jako jsou například podmínky poskytování dotace Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání (dále jen OP VVV), smluvní zajištění EIZ, definice způsobilých a nezpůsobilých výdajů, fakturačním procesu dodavatelů jednotlivých EIZ, stejně jako následný proces fakturace členské instituci (ČI), vzniku kurzových rozdílů, vliv výši DPH na finální platby ČI a další.

Následuje zhodnocení celé problematiky doplněné o doporučení metod, prvků a konkrétních řešení, jež by mohlo Národní centrum případně využít v praxi. Toto je uvedeno v poslední kapitole 5. *Výsledky a diskuze*. Zvlášť v kapitole 5.2. *Doporučení* se pomocí finančních derivátů aplikují (na příkladové situace) jednotlivá opatření proti kurzovému riziku.

Na základě popsaných skutečností a analýzy jednotlivých procesů budou navržena doporučení a to jak procesní a administrativní, tak finanční na zajištění kurzových rizik pomocí finančních derivátů a to včetně názorných výpočtů a příkladů. Zároveň bude navržen proces zlepšení elektronického podpisu dokumentů pomocí zavedení ESSS a popsány jeho

administrativní a časové výhody jak pro uživatele ze strany ČI, tak přímo pro projekt CzechELib. Zhodnocení hospodářského výsledku NTK v letech 2010–2021, jakožto samostatné ČI v tomto projektu, bude provedeno pomocí horizontální analýzy finančních výkazů.

Mezi zdroje pro zpracování analytické části je zařazená i odborná nezávislá zpráva mezinárodní poradenské společnosti Ernst & Young (zpracována na základě dotazníkového šetření a strukturovaných rozhovorů s vybranými osobami).

Diplomová práce je zpracována dle vnitřních norem a pravidel pro zadávání, vyhotovení, odevzdávání prací a tezí, jejich obhajování a následně zveřejňování. Zdroje použité v práci jsou citovány v souladu s normou ČSN ISO 690:2011. Soupisy bibliografických citací odkazovaných v textu jsou uspořádány v abecedním pořadí, v případě, kdy se první údaje shodují, jsou použita malá písmena abecedy. Pro citování je používán harvardský styl, tj. citování s uvedením příjmení autora, datem vydání a případně číslem stránky.

3 Teoretická východiska

3.1 Definice použitých pojmů

CESNET (Czech Education and Scientific NETwork)

Sdružení, založené v roce 1996 vysokými školami a AV ČR, buduje, provozuje a rozvíjí českou národní e-infrastrukturu určenou pro potřeby vědy, výzkumu, vývoje a vzdělávání (CESNET, 2021).

Citační a metrické EIZ (CM EIZ)

Citační databáze: Scopus, Web of Science

Hodnotící nástroje: InCites, SciVal

(CzechELib, 2021).

CzechELib

CzechELib je Národní centrum pro elektronické informační zdroje a je jedním z útvarů NTK. Konsorcium CzechELib je pojem, který sjednocuje všechny členské instituce (dále jen ČI). Konsorcium CzechELib je podle zavedených definic tzv. „opt-in consortium”, tj. není sjednáván každý EIZ pro všechny členy, nýbrž ČI přistupují do jednotlivých EIZ („konsorcií” pro EIZ). Dále tedy není užíván plurál (konsorcia CzechELib), nýbrž pouze singulár „konsorcium CzechELib” (CzechELib, 2019).

Členská instituce

Instituce, která svěřila NTK (jako pověřující zadavatel) uskutečnění veřejné zakázky pro zajištění požadovaných EIZ a podpisem Smlouvy o centralizovaném zadávání² se stala Členskou institucí projektu CzechELib (CzechELib, 2021).

Daň z přidané hodnoty

Patří mezi tzv. nepřímé daně. Je to daň, u které daňové přiznání podává a daň odvádí jiná osoba než ta, která nese daňové zatížení. Je zakomponována do cen většiny výrobků a služeb, fakticky je hrazena jednotlivými spotřebiteli při jejich nákupu. Podle zákona

² Dostupné z: <https://www.czechelib.cz/default/files/download/id/521/smlouva-o-centralizovanem-zadavani-2021-vzor.pdf>

č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty (dále jen „ZDPH“)³ daň mají povinnost odvádět dodavatelé i registrovaní plátcí DPH, kteří ji započítávají do ceny pro odběratele a spotřebitele a mají nárok na její odpočet, přičemž se zohledňuje daň na vstupy a výstupy (KURZYCZ, 2021).

Dotace z projektu CzechELib

Finanční prostředky z fondů Evropské unie (EU).

Elektronické informační zdroje (EIZ)

„Jedná se o elektronicky dostupné informační zdroje pro výzkum a vývoj, k nimž komerční subjekty (tj. vydavatelé, přímí producenti, zprostředkovatelé, apod.) poskytují za úplaty přístup (v případě CzechELib výhradně po síti). Jde o zdroje plnotextové nebo abstraktové; oborové (včetně i audiovizuálních pro umělecké obory; strukturních nebo reakčních pro chemické obory; faktografických pro ekonomii, apod.), bibliografické či citační databáze (včetně analytických nástrojů pro analytickou práci nad citačními databázemi); elektronické časopisy a jejich kolekce, elektronické knihy nebo referenční díla, slovníky, apod. Vedle licencovaných EIZ existují i neplacené nebo volně přístupné EIZ (např. zdroje přístupné v rámci Open Access, na základě licencí Creative Commons nebo jinak elektronicky dostupné)“ (MŠMT, Řídicí orgán OP VVV, Pravidla pro žadatele a příjemce – specifická část, 2016).

Evropské fondy

Fondy Evropské unie zahrnují širokou škálu nástrojů, které slouží k podpoře vyváženého rozvoje regionů EU s důrazem na konkurenceschopnost, hospodářský růst a snížení sociálních a ekonomických rozdílů. Česká republika z evropských fondů začala čerpat již od roku 2004, od svého vstupu do EU. Obecně, finanční podporu mohou získat veřejné a soukromé subjekty, právnické osoby (ve výjimečných případech i fyzické osoby). Mezi ně patří obce a kraje, státní organizace, školy a školky, nevládní neziskové organizace, příspěvkové organizace, svazky obcí, firmy atd. Podmínkou pro získání finanční podpory z evropských fondů je předložení kvalitního projektu, který bude vyhovovat stanoveným obsahovým i formálním požadavkům (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2021).

³ Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-235>

Finální vyúčtování

Finální doklady, které obsahují případný přeplatek nebo nedoplatek v závislosti na kurzových rozdílech mezi úhradou zálohových listů ČI v Kč a úhradou platby NTK za EIZ poskytovatelům v EUR, GBP, USD, CHF a také na vyrovnání DPH s finančním úřadem. V případě nedoplatku NTK požaduje platbu do 30 dnů po vystavení ČI vyúčtovací faktury. Přeplatek na finální faktuře vrací NTK ČI v měsíci září.

Finanční toky

Přesuny finančních prostředků mezi různými orgány, které se podílejí na implementaci OP VVV, až k příjemci/konečnému uživateli.

Generální finanční ředitelství

Instituce, která vykonává působnost správního orgánu pro celé území České republiky, provádí řízení o správních deliktech, vede centrální evidence a registry nezbytné pro výkon působnosti orgánů finanční správy, podílí se na zabezpečování analytických a koncepčních úkolů, na přípravě návrhů právních předpisů, a na zajišťování úkolů, souvisejících se sjednáváním mezinárodních smluv, s rozvojem mezistátních styků a mezinárodní spolupráce. Dále z pověření ministerstva vykonává mezinárodní administrativní spolupráci se státními orgány jiných států a mezinárodními organizacemi, vymáhá některé finanční pohledávky a provádí mezinárodní pomoc při správě daní. Nadřízeným orgánem Generálního finančního ředitelství je Ministerstvo financí ČR (Finanční správa, 2021).

Licenční a administrativní jednotka (LAJ)

LAJ shromažďuje požadavky potenciálních uživatelů EIZ (ČI), získává od vydavatelů cenové nabídky, vyhodnocuje zájmy ČI o EIZ po jejich nacenění, vyjednává s vydavatelem optimální licenční podmínky splňující dohodnuté priority, připravuje Licenční smlouvy a smlouvy s ČI a další právní dokumenty, realizuje nákup EIZ podle zákona o zadávání veřejných zakázek (ZZVZ)⁴ formou jednacích řízení bez uveřejnění nebo výjimkou pro podlimitní veřejné zakázky (podle §30 písm. h) ZZVZ), zprostředkovává platby (příprava k fakturaci ČI a poskytovatelů), vyřizuje reklamace v případech k EIZ, pomáhá institucím s technickým nastavením na straně vydavatelů (aktualizace IP adres, aktivace

⁴ Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-134>

institucionálního přístupu přes službu Shibboleth, sbírá a vyhodnocuje statistiky využívání zdrojů, v souladu se smluvními podmínkami nabízí dlouhodobou archivaci nakoupených EIZ, poskytuje vzdělávání a semináře pro uživatele, účastní se tuzemských a mezinárodních konferencích a další (CzechELib, 2021).

NCIP VaVaI

Projekt sdílených činností „Národní centrum pro informační podporu výzkumu, vývoje a inovací“ (dále jen „NCIP VaVaI“) se především zaměřuje na poskytování širokého spektra služeb nezbytných pro úspěšnou vědeckou a odbornou činnost. Je navázán na Individuální projekt systémového Národního licenčního centra pro elektronické informační zdroje – CzechELib, realizovaný v rámci Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání. Jeho cílem je pokračování v zajištění klíčových elektronických informačních zdrojů, které byly pořizovány v letech 2018–2020 v rámci CzechELib. Projekt NCIP VaVaI byl zahájen 1. ledna 2021 a bude realizován do dne 31. prosince 2027, přičemž celkové náklady na jeho implementaci dosáhnou výše 3 499 654 000 CZK. Podpora na řešení projektu je poskytována z prostředků rozpočtové kapitoly Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen MŠMT)⁵ za využití výdajů státního rozpočtu ČR na výzkum, vývoj a inovace (MŠMT, 2021).

Operační program

„Základní strategický dokument tematické, finanční a technické povahy pro konkrétní tematickou oblast nebo území, ve kterém jsou popsány konkrétní cíle a priority pro čerpání z EFRR⁶, ESF⁷ v programovém období 2014–2020, kterých chce členský stát v dané tematické oblasti/prioritě dosáhnout a jakým způsobem, s vazbou na Dohodu o partnerství a strategii Unie. Jedná se o závazný dokument pro Řídící orgán daného programu vůči Evropské komisi. OP VVV je víceletým tematickým programem v gesci MŠMT, v jehož rámci je možné v programovém období 2014–2020 čerpat finanční prostředky ze strukturálních fondů Evropské Unie. Cílem OP VVV je přispět k posunu České republiky směrem k ekonomice založené na vzdělané, motivované a kreativní pracovní síle, na produkci

⁵ Dostupné z: <https://www.msmt.cz/>

⁶ Evropský fond pro regionální rozvoj

⁷ Evropský sociální fond

kvalitních výsledků výzkumu a jejich využití pro zvýšení konkurenceschopnosti ČR“ (MŠMT, Řídící orgán OP VVV, Pravidla pro žadatele a příjemce – Obecná část, 2016).

Poskytovatel

„Pro skupinu Členských institucí („konsorcium“) v rámci projektu CzechELib poskytuje přístup k EIZ a ceny a podmínky přístupu k EIZ stanovuje buď vydavatel daného EIZ nebo dodavatel, kterému vydavatel nebo vydavatelé EIZ udělili pro účely projektu CzechELib výhradní právo pro jím či jimi vydávané EIZ poskytovat přístup k EIZ a stanovovat ceny a podmínky. Pokud je dále v textu nutno rozlišit různé role dodavatele či vydavatele, je uveden příslušný termín“ (CzechELib, 2021).

Pověřená osoba

Pověřená osoba za členskou instituci je pro CzechELib primárním kontaktem, je písemně jmenována statutárním zástupcem Členské instituce a má na starosti veškerou komunikaci v otázkách nákupu a využívání EIZ (CzechELib, 2021).

Seznam ostatních EIZ

Seznam EIZ, ze kterého jsou vyňaty citační a metrické EIZ.

Spoluúčast členských institucí

Finanční prostředky vybrané od členských institucí.

Účelové prostředky

Finanční prostředky, které jsou jasně a nezaměnitelně určeny na daný účel, tj. na nákup EIZ.

Zadavatel

Je to právní subjekt, který během realizace projektu provádí zadávací nebo výběrové řízení.

Zakázka

„Plnění realizované na základě písemné smlouvy nebo písemné objednávky mezi zadavatelem a jedním či více dodavateli, jejímž předmětem je úplatné poskytnutí dodávek či služeb nebo úplatné provedení stavebních prací“ (MŠMT, Řídící orgán OP VVV, Pravidla pro žadatele a příjemce – Obecná část, 2016).

3.2 Cash flow

3.2.1 Základní vymezení

Cash flow představuje tok peněžních prostředků, a to jak příjmy, tak výdaje podniku za určité období a příčiny této změny v souvislosti s jeho ekonomickou činností. Právě tento ukazatel vypovídá, kolik peněz se účetní jednotce (dále jen "ÚJ") podařilo „vyprodukovat“ a jakým způsobem je užíla, zda je ÚJ schopna efektivně vytvářet finanční prostředky pro zajištění své současné a budoucí hospodářské činnosti a zda je schopna dostát svým finančním závazkům. Cash flow tedy jinými slovy představuje veškeré volné peněžní prostředky, kterými podnik disponuje.

Pro podnik je důležité nejen vědět, jaké byly v minulosti příjmy a výdaje, ale také alespoň trochu předvídat, co se stane v horizontu několika měsíců nebo i let. Mít dobrý přehled o tom, kdy peníze na účet přijdou nebo kdy z něj odejdou, je pro podnik nesmírně přínosné, a to především v nečekaných situacích. Proto je optimalizace cash flow pro finanční management důležitou součástí celkového řízení finanční aktivity podniku.

Existuje časový nesoulad mezi náklady a výnosy (taktéž výdaji a příjmy), tj. stane se, že podnik bude mít příjem, který nikdy nebude výnosem nebo výdaj, který nikdy nebude nákladem. Zatímco s pomocí výkazu zisků a ztrát se dá zjistit výsledek hospodaření podniku, tj. náklady a výnosy, pomocí sestavení výkazu cash flow nepřímou metodou se tyto údaje upravují na skutečné příjmy a výdaje. Místo výnosů se tak zjišťuje skutečný příjem peněz do pokladny, případně na bankovní účet, a místo nákladů skutečně vydané finanční prostředky. Koncepce cash flow totiž vychází z příjmů a výdajů, nikoliv z výnosů a nákladů. Cash flow by měl podnik sledovat zejména proto, aby zjistil, z jakého důvodu do podniku přiteklo více nebo méně peněžních prostředků.

Peněžními prostředky se rozumí peníze v hotovosti (včetně cenin), peníze na účtu (včetně přečerpání běžného účtu) a peníze na cestě. V účtové osnově jsou pro ně vymezené následující skupiny:

- 21 „Peněžní prostředky v pokladně“
- 22 „Peněžní prostředky na účtech“
- 26 „Peněžní prostředky mezi finančními účty“.

Přehled o peněžních tocích (výkaz cash flow) upravuje vyhláška č. 500/2002 Sb. zákona č. 563/1991 o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů a Český účetní standard č. 023.

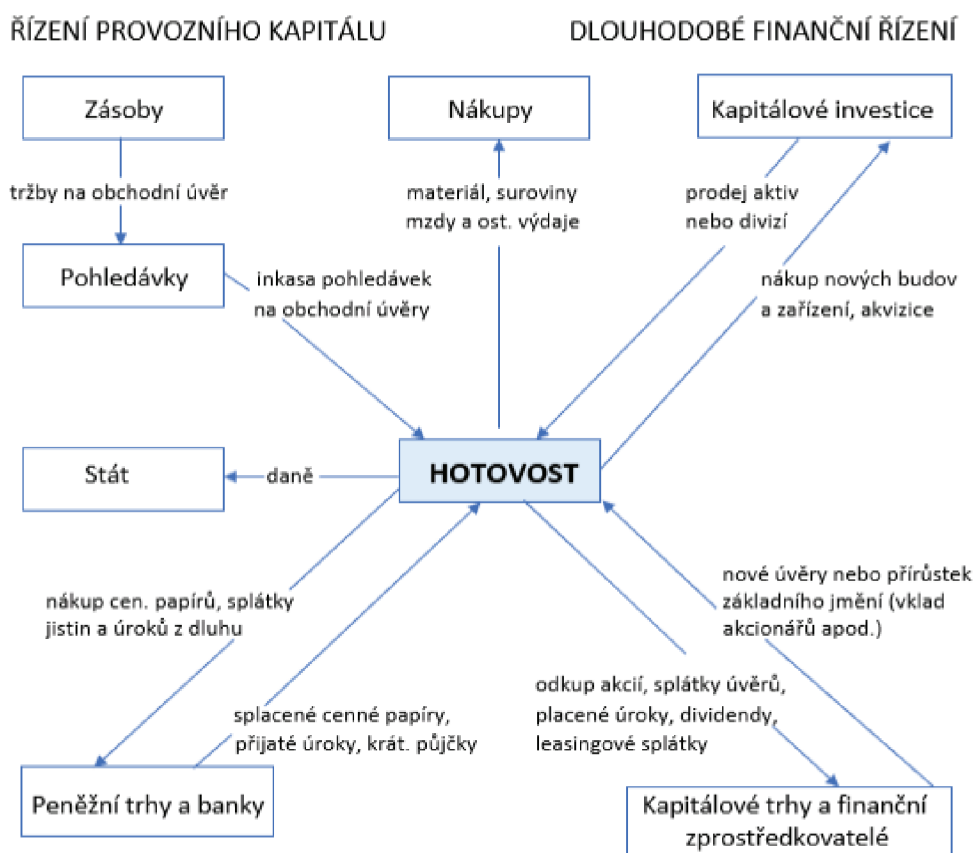
Výkaz cash flow slouží především k následujícím účelům:

- pro krátkodobé a dlouhodobé plánování finančního hospodaření
- pro hodnocení platební schopnosti účetní jednotky a řízení likvidity
- pro hodnocení investičních záměrů, např. plánování nákupu dlouhodobého majetku
- pro zjišťování tržní hodnoty podniku
- za účelem sestavení finanční analýzy

(Skálová, 2021, s. 165).

Definici základních peněžních toků zachycuje na následujícím obrázku č. 1 Helena Sůvová.

Obrázek 1: Peněžní toky v rámci podniku

Zdroj: Sůvová, Finanční analýza v řízení podniku, v bance a na počítači, 1999, s. 160, ISBN 80- 7265-027-0.

3.2.2 Členění peněžních toků

3.2.2.1 Oblasti sestavování cash flow

Cash flow se sestavuje v těchto oblastech:

1. Provozní činnost. Jedná se o standardní položky běžného provozu podniku (pohledávky a závazky z obchodních vztahů zálohy, nákup materiálu/služeb, odpisy).
2. Investiční činnost. Nákup nebo prodej dlouhodobého majetku, cenných papírů a vkladů v podnicích s rozhodujícím nebo podstatným vlivem, příjmy nebo výdaje související s forward, future a opčními smlouvami, pokud nejsou tyto deriváty vlastněny za účelem obchodování.
3. Finanční činnost. Položky, které přímo souvisejí s finanční činností podniku, např. vyplacení podílu na zisku, výdaje na výplatu dividend, změna vlastního kapitálu, příjmy z vydávání akcií nebo z přijatých úvěrů, půjček a výpomocí (Taušl Procházková, 2020, s. 443).

Základnu dat pro sestavování výkazu cash flow tvoří především účetnictví daného podniku. Vedle obratu na syntetických účtech⁸ je zapotřebí také vytvářet odpovídající analytickou evidenci⁹, která bere na zřetel následující aspekty:

- členění podle položek pro odevzdání účetní závěrky a podle požadavků pro zveřejňování údajů
- členění pro potřeby finančního managementu podniku
- členění pro potřeby externích uživatelů účetních informací.

Peněžní toky se obvykle zadržují v aktivech (pohledávkách) i pasivech (závazcích) podniku.

⁸ Syntetické účty jsou účty, na nichž se zachycuje stav a pohyb aktiv, pasiv, nákladů a výnosů za celou účetní jednotku v českých korunách. Příkladem syntetického účtu je účet 211 – Pokladna, který vyjadřuje celkový stav pokladny v CZK (IÚčto.cz, 2021).

⁹ Analytická evidence obsahuje podrobnější informace než syntetická evidence a tvoříme ji jen k těm účtům, kde je třeba sledovat údaje v podrobnějším členění. Většinou se analytické účty označují třemi čísly za číslem syntetického účtu. Například účet 211 – Pokladna si analyticky rozčleníme na 211.001 – Pokladna CZK, 211.002 – Pokladna EUR atd. (IÚčto.cz, 2021).

3.2.2.2 Analytické členění pohledávek

Pro zajištění správného rozčlenění činností podniku do peněžních toků vytváří podnik analytické účty k pohledávkám. Ve snaze zajistit správné rozčlenění činnosti podniku a organizování peněžních toků podnik vytváří k pohledávkám analytické účty.

Provozní činnost:

- pohledávky z obchodních vztahů
- pohledávky z poskytnutých záloh kromě záloh na pořízení stálých aktiv
- pohledávky k zaměstnancům, institucím sociálního a zdravotního zabezpečení
- daňové pohledávky (nárok na odpočet DPH)
- pohledávky za nájemné
- pohledávky za eskontované cenné papíry
- pohledávky za emitované krátkodobé dluhopisy
- pohledávky k účastníkům sdružení.

Investiční činnost:

- pohledávky z poskytnutých záloh na pořízení stálých aktiv
- pohledávky z půjček mezi podniky ve skupině a k ostatním spřízněným osobám
- pohledávky z prodeje stálých aktiv.

Finanční činnost:

- pohledávky za upsaný vlastní kapitál
- pohledávky za společníky při úhradě ztráty
- pohledávky za emitované dlouhodobé dluhopisy

(Sedláček, 2010).

3.2.2.3 Analytické členění závazků

V oblasti závazků se očekává následující členění.

Provozní činnost:

- závazky z obchodních vztahů
- závazky z přijatých záloh
- závazky k zaměstnancům, institucím sociálního a zdravotního zabezpečení
- daňové závazky s výjimkou daní z příjmu.

Investiční činnost:

- závazky z titulu pořízení stálých aktiv
- závazky z titulu vkladů do vlastního kapitálu jiných podniků.

Finanční činnost:

- bankovní úvěry
- závazky z titulu půjček mezi podniky ve skupině
- závazky z dlouhodobých směnek
- závazky z tichého společenství
- závazky z titulu nároků na dividendy nebo podíly na zisku

(Sedláček, 2010).

3.2.3 Metody sestavování cash flow

Sestavování cash flow z provozní činnosti lze provést dvěma metodami:

1. Přímá
2. Nepřímá

V praxi je volba metody přehledu cash flow, při respektování zmíněné vyhlášky č. 500/2002 Sb. zákona č. 563/1991 a Českých účetních standardů, v pravomoci samotné ÚJ (Skálová, 2021, s. 167).

3.2.3.1 Přímá metoda zjišťování cash flow

Tato metoda je sama o sobě jednoduchá, vykazují se v ní vhodně zvolené a uspořádané skupiny příjmů a výdajů, vycházející z členění ve výkazu zisků a ztrát. Má větší vypovídací hodnotu o skutečné tvorbě a využití peněžních prostředků, je lehce ověřitelná (zachycuje pouze příjmy a výdaje a jejich rozdíl) a tím pádem není zatížená účetními chybami. Tato metoda je vhodná především pro malé podniky nebo živnostníky (Taušl Procházková, 2020, s. 444).

Tabulka 1: Přímá metoda cash flow

Příjmy	Výdaje
Peněžní prostředky, počáteční stav	Výdaje za určité období
Příjmy za určité období	
	Peněžní prostředky, konečný stav

Z toho vyplývá: *počáteční stav peněžních prostředků + příjmy účetního období – výdaje účetního období = konečný stav peněžních prostředků.*

Zdroj: Vlastní zpracování podle Sedláček, Cash flow, 2010, s. 57, ISBN 978-80-251-3130.

3.2.3.2 Nepřímá metoda zjišťování cash flow

Při sestavování výkazu cash flow používá převážná většina ÚJ právě tuto metodu, i když se považuje za obtížnější při sestavování. Důvodem, proč podnik volí nepřímou metodu, může být skutečnost, že externí uživatelé dostanou k náhledu méně informací o charakteru a struktuře peněžních toků. Svůj účel ale plní, přehledně zobrazí výsledek hospodaření čistých peněžních toků (rozdíl mezi ziskem a cash flow). Největším nedostatkem nepřímé metody je, že vykazuje i nepeněžní operace. Při sestavování cash flow nepřímou metodou se postupuje tak, že čistý zisk se upravuje nesoulad mezi výdaji a náklady, výnosy a příjmy, tj. provádí se korekce zisku. Proč tomu tak je, je zohledněno na obrázku č. 2.

Obrázek 2: Nepřímá metoda cash flow

Výpočet cash flow nepřímou metodou		Vysvětlení proč
		Příklady
ČISTÝ ZISK		
+	příjmy, které nebyly výnosy	<ul style="list-style-type: none"> • Protože zároveň nejsou zahrnuty ve výkazu zisku a ztráty, tudíž nemohou být obsaženy v čistém zisku. • <i>Nový úvěr, půjčka, obdržení starší pohledávky od dlužníka, zaplacení zálohy odběratelem za budoucí dodávku výrobků.</i>
-	výnosy, které nebyly příjmy	<ul style="list-style-type: none"> • Mají pozitivní vliv na čistý zisk, přitom skutečné peníze nepřinesly. • <i>Vyfakturované, ale neuhrazené dodávky zboží, výrobků odběrateli (ještě nezaplacené).</i>
+	náklady, které nebyly výdaji	<ul style="list-style-type: none"> • Mají negativní vliv na čistý zisk, přitom ve skutečnosti peníze odčerpány nebyly. • <i>Odpisy, nezaplacené daňové závazky, nezaplacené mzdy.</i>
-	výdaje, které nebyly náklady	<ul style="list-style-type: none"> • Nejsou zahrnuty ve výkazu zisku a ztráty, přitom peníze byly odčerpány. • <i>Zaplacený, ale nespotřebovaný materiál, poskytnuté zálohy dodavateli, zaplacení úvěru (půjčky).</i>
= Cash flow		

Z toho vyplývá: $\text{čistý zisk} + \text{odpisy} - \text{přírůstek aktiv} + \text{úbytek aktiv} + \text{přírůstek pasiv} - \text{úbytek pasiv} = \text{cash flow}$

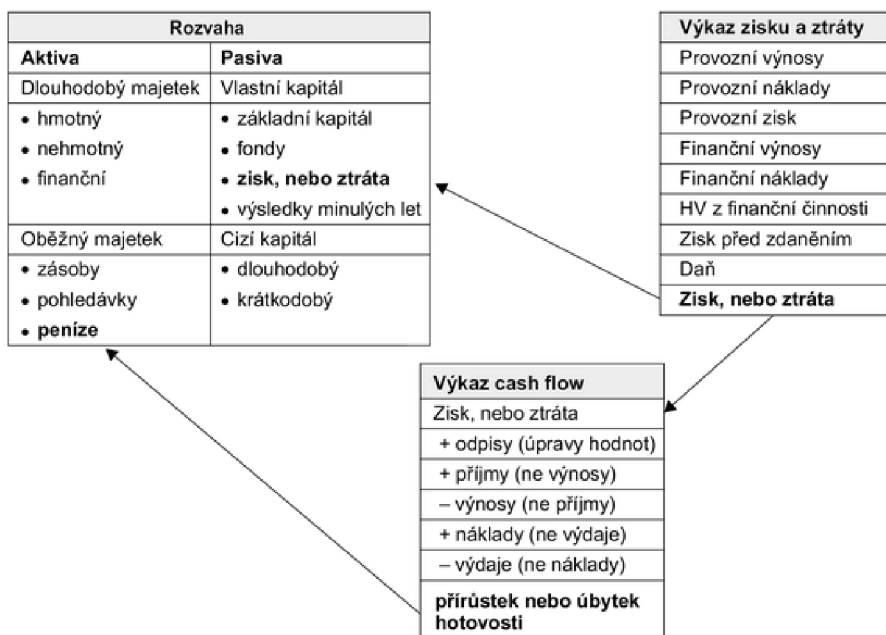
Zdroj: Taušl Procházková, Podniková ekonomika – klíčové oblasti, 2018, s. 148, ISBN 978- 80- 271- 0689-9

3.2.4 Vztah výkazu cash flow s dalšími účetními výkazy

3.2.4.1 Rozvahové položky

Následující obrázek č. 3 vysvětluje, které rozvahové položky jsou obsaženy v jednotlivých výkazech.

Obrázek 3: Provázání účetních výkazů a jejich souvislosti

Zdroj: Scholleová, 2017, s. 142, ISBN 978-80-271-0413-0

Základním účetním výkazem pro sledování peněžních toků v podniku je rozvaha, která poskytuje přehled o stavu (zůstatku) aktiv¹⁰ a pasiv¹¹ k rozvahovému dni.

„Výsledek hospodaření je v rozvaze zjišťován jako rozdíl mezi aktivy a kapitálem, avšak tvorba a struktura výsledku je vypočítávána v samostatném výkazu zisku a ztráty, do něhož byly vyčleněny hospodářské operace ovlivňující výsledek hospodaření organizace (náklady a výnosy)“ (Sedláček, 2010, s. 48).

Podobně, jak je rozvedena rozvahová položka výsledku hospodaření ve výkazu zisku a ztráty, lze pohyb peněžních prostředků také sledovat ve výkazu cash flow (Sedláček, 2010).

Rozvaha, Výkaz zisků a ztrát a Výkaz Cash Flow tvoří dohromady tzv. třibilanční systém.

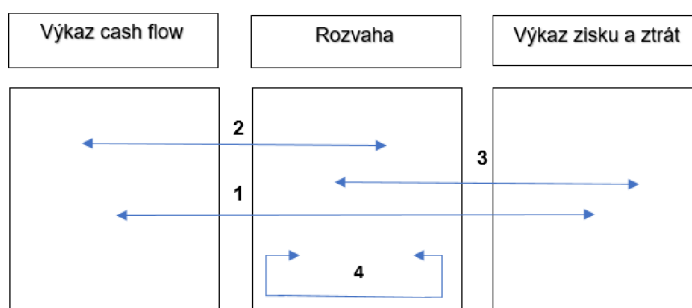
¹⁰ Majetek podniku uspořádaný podle složení se nazývá AKTIVA a zachycují se na „levé straně“ Rozvahy. Aktiva zahrnují zejména zásoby, dlouhodobý majetek, pohledávky a peněžní prostředky (ADOC.PUB, 2021).

¹¹ Majetek uspořádaný podle toho, z jakých finančních zdrojů byl pořízen, se nazývá PASIVA, zachycují se na „pravé straně“ rozvahy. Pasiva zahrnují kapitál: vlastní, cizí a ostatní (ADOC.PUB, 2021).

3.2.4.2 Tříbilanční systém

„Osou tohoto tříbilančního systému je rozvaha. Z ní lze "vypreparovat" zisk a sledovat samostatně jeho tvorbu ve výkazu zisku a ztráty a také počáteční a konečné stavy peněžních prostředků pro jednotlivá období, jejichž pohyb pak můžeme samostatně sledovat ve výkazu cash flow. Výkaz zisku a ztráty tedy vysvětluje proces tvorby zisku jako přírůstku vlastního kapitálu tvořícího součást pasiv a výkaz cash flow analogicky skýtá přímé vysvětlení změny peněžních prostředků tvořících součást aktiv“ (Freiberg, 1997, s. 36).

Obrázek 4: Tříbilanční systém

Zdroj: Vlastní zpracování podle Sedláček, Cash flow, 2010, ISBN 978-80-251-3130

Vytvořením tříbilančního systému lze získat čtyři základní typy hospodářských transakcí:

- 1. Ziskové i finanční účinné transakce.** Tyto transakce mají přímý vliv na peněžní prostředky a současně jsou jak nákladem, tak i výnosem (např. prodej zboží za hotovost nebo přijaté/poskytnuté služby za hotovost). Jedná se o nejjednodušší transakce, protože výnos je příjmem a náklad je výdajem, totiž tady dochází k čistému peněžnímu toku. Pro tento typ transakce se používá rovnice:

$$PS\ PP = +V - N = KS\ PP \quad (1)$$

kde

$PS\ PP$ – počáteční stav peněžních prostředků

$KS\ PP$ – konečný stav peněžních prostředků

V – výnosy

N – náklady

- 2. Finančně účinné transakce.** Tyto transakce ale neovlivňují zisk, které zvyšují nebo snižují stav peněžních prostředků a současně vyvolávají změnu příslušného aktiva i kapitálu v rozvaze (např. zaplacené pohledávky nebo závazky, poskytnutý nebo přijatý úvěr, náklady nebo výnosy příštích období). Pro tento typ transakce se používá rovnice:

$$PS\ PP + \text{snížení AKTIV} - \text{zvýšení AKTIV} - \text{snížení PASIV} + \text{zvýšení PASIV} = KS\ PP \quad (2)$$

- 3. Ziskově účinné transakce.** Tyto transakce ale neovlivňují peněžní prostředky, mohou být jak účetními toky (majetek nebo závazek před jejich proměnou v peníze – úbytek prodaného zboží na skladě, úhrada závazku) tak i nepeněžní transakce (kde nedochází k žádnému pohybu peněz v důsledku jejich vzájemného kompenzování – odpisy dlouhodobého majetku nebo vytvoření rezerv). Počáteční stav peněžních prostředků v tomto případě se bude rovnat konečnému stavu. Pro tento typ transakce se používá rovnice:

$$PS\ PP = +V - \text{zvýšení AKTIV nebo snížení PASIV} = KS\ PP$$

$$PS\ PP = -N + \text{zvýšení PASIV nebo snížení AKTIV} = KS\ PP$$

(3)

- 4. Neziskové a nefinanční transakce.** Tyto transakce se odehrávají pouze uvnitř rozvahy (s výjimkou peněžních prostředků, které jsou vyčleněné do výkazu cash flow). Jedná se například o:

- převod dlouhodobého finančního majetku do krátkodobého, při čemž dochází ke snížení jedné položky aktiv a současně zvýšení jiné položky aktiv
- vyřazení dlouhodobého majetku, tady dochází k současnemu snížení jak aktiv, tak i pasiv
- nepeněžní dary nebo emise akcií – dochází k současnemu zvýšení položek aktiv i pasiv
- kapitalizace pohledávek (nárok na dividendy akcionářů), tady dochází ke snížení jedné položky pasiv a současně zvýšení jiné položky pasiv.

$$KS PP = PS PP - (\text{zvýšení AKTIV nebo snížení PASIV}) + (\text{zvýšení PASIV nebo snížení AKTIV}) \quad (4)$$

(Sedláček, 2010, s. 50).

3.3 Náklady

3.3.1 Vymezení pojmů

Během výrobního procesu nebo v procesu poskytování služeb dochází ke spojení a použití různých výrobních faktorů. Některé faktory se opotřebovávají rychle (např. materiál), některé naopak pomaleji (např. stroje a zařízení). Jestli spotřeba výrobních faktorů je vyjádřena v peněžním ekvivalentu, nazývá se nákladem.

Náklady představují v peněžních jednotkách účelově zaměřenou spotřebu vstupních výrobních faktorů při hospodářské činnosti podniku, která je zaměřena na dosažení požadovaného výsledku (výkonu, výstupu nebo výnosu) za určité období. Do nákladů se tak promítá spotřeba zásob, opotřebování předmětů dlouhodobého majetku, vynaložení určitého množství práce (mzdy zaměstnanců) nebo cizí (externí) výkony (Martinovičová, 2014, s. 214).

V praxi se do nákladů zahrnují i jiné položky, které nepředstavují spotřebu prostředků nebo práce, ale pro fungování podniku jsou nepostradatelné. Jedná se např. o pojištění, pokuty, úroky, takzvané finanční náklady (Rosochatelská, 2012, s. 128).

Na náklady se dá nahlížet z různých úhlů pohledu. V podnikové praxi se lze setkat s různým pojmem nákladů:

- Finančně účetní pojetí představuje náklady podniku jako celek. Informace o nákladech je určena jak pro interní tak i pro externí uživatele. Výstupy těchto informací jsou obsaženy v rozvaze, výkazu zisku a ztrát, cash flow a taky v příloze účetní závěrky. Jsou zde náklady příslušného období z hlediska úbytku ekonomického prospěchu.
- Daňové účetní pojetí představuje výstupy z finančního účetnictví, které jsou upraveny o daňové účetní položky.

- Manažerské účetní pojetí představuje náklady z pohledu interního účetnictví a jsou určené pro efektivní řízení podniku (kalkulace, rozpočty, různé statistické metody). Manažerské účetní je fakultativní a není regulováno žádnými předpisy (Taušl Procházková, 2018, s. 44).

3.3.2 Druhé členění nákladů

Druhé členění odpovídá finančnímu pojetí nákladů a využívá se pro potřebu finančních a nákladových analýz. Je uvedeno v účtové osnově a taky ve Výkazu zisků a ztrát. Finanční Výkaz zisků a ztrát za sledované období zohledňuje vše, co daný podnik zaplatil (náklady) nebo inkasoval (výnosy). Rozdíl ve výnosech a nákladech se pak označuje jako výsledek hospodaření, který může být jak kladný tak i záporný.

Pro zajištění hospodářského výsledku se náklady člení do tří skupin:

1. Provozní – náklady, které souvisí s pravidelně se opakující podnikatelskou činností. Zahrnují spotřebu materiálu, osobní náklady, energie, služby, daně a poplatky, provozní náklady a odpisy hmotného a nehmotného majetku.
2. Finanční – náklady, které představují finanční operace uskutečněné podnikatelským subjektem. Spadá pod ně zúčtování úbytku při prodeji cenných papírů, úroky, bankovní výlohy a náklady spojené se získáním bankovních záruk, pojistné, kurzové ztráty.
3. Mimořádné – náklady, které zahrnují manka a škody a ostatní mimořádné náklady (Rosochatecká, 2012, s. 131).

3.3.3 Členění nákladů podle obratu hodnoty v podniku

Z tohoto hlediska se rozlišují náklady prvotní (externí) a druhotné (interní).

Externí náklady mají povahu vnějších vstupů a do podniku přicházejí poprvé, např. spotřeba nákupního materiálu, spotřeba výrobních/nevýrobních služeb dodavatelských organizací, odpisy, mzdy.

Interní náklady mají tendenci vznikat mezi podnikovými útvary a jsou to náklady na spotřebovaný meziprodukt vlastní výroby.

3.3.4 Účelové třídění nákladů

Sledováním účelu spotřeby nákladů lze zajistit, zda jsou náklady na příslušné úrovni vynaložené efektivně, především na úrovni vnitropodnikových jednotek. Obvykle se náklady rozdělí do širšího okruhu výrobních či nevýrobních činností:

- hlavní výroba
- přidružená výroba
- pomocná výroba.

Ke členění dochází i v jejich rámci na:

- náklady technologické (tvoří podstatu výkonu), řízení a náklady na obsluhu (bezprostřední nemají vliv na vznik výrobku, ale podmínky technologického procesu)
- náklady režijní (část technologických nákladů, která souvisí s celkovým technologickým procesem, ale neroste přímo úměrně s každým provedeným výkonem, protože jejich nákladový úkol je stanoven na základě souhrnných limitů a normativů platných pro dané časové období, např. náklady na topení dle norem spotřeby a harmonogramu topné sezóny)
- jednicové (část technologických nákladů, která souvisí s celkovým technologickým procesem a zároveň přímo s každou jednotkou výkonu, např. základní materiál, mzdy dělníků ve výrobě)

(Rosochatecká, 2012, s. 132).

3.3.5 Členění nákladů podle odpovědností za jejich vznik

Toto členění je základem pro rozdělení nákladů podle vnitropodnikových útvarů, tj. podle takzvaných středisek v nichž dochází k přiřazení nákladů podle místa vzniku a odpovědnosti. Lze vymezit 6 základních typů středisek:

- nákladové
- investiční
- ziskové
- rentabilní
- výnosové
- výdajové

(Rosochatecká, 2012, s. 134).

3.3.6 Členění nákladů podle závislosti na změně objemu výkonů

Jednotlivé nákladové položky ve vztahu ke změně objemu výkonu/služby se vyvíjí různorodě. Náklady, které se mění v závislosti od objemu produkce, se nazývají **variabilními**. Variabilní náklady obvykle při změně objemu produkce rostou, ale mohou i klesat (regresivní náklady).

Růst variabilních nákladů má tři základní typy:

1. Lineární (proporcionální), které rostou stejným tempem a jejich podíl na jednotku produkce je konstantní, např. všechny jednicové náklady.
2. Progresivní (nadproporcionální), které rostou rychleji než objem produkce, např. nárůst mzdových nákladů při přesčasech, spotřeba paliva při zrychlené jízdě.
3. Degresivní (podproporcionální), které rostou pomaleji než objem produkce, jejich průměrný podíl na jednotku produkce klesá, např. náklady na opravu a údržbu.
4. Degresivně progresivní (smíšené) u kterých se projevují všechny tři typy růstu při zvyšování objemu produkce.

Náklady, které v určitém intervalu produkce zůstávají neměnné, i když dochází ke změně v objemu, se nazývají **fixními**. Jedná se zpravidla o náklady pro zajištění výrobního procesu,

např. nájemné, odpisy, daň z nemovitosti, mzdy řídicích pracovníků, administrativní náklady, pojistné, úroky, poradenské služby (Rosochatecká, 2012, s. 135).

3.3.7 Členění nákladů z hlediska rozhodování

„Rozhodování je vždy založeno na určitém stanovení nebo odhadu budoucích hodnot nákladů a výnosů ovlivňujících průběh budoucích peněžních toků. Funkce rozhodování je výběr takové alternativy pro uskutečnění určité aktivity, která nejlépe naplňuje kritérium hospodárnosti“ (Rosochatecká, 2012, s. 136).

Z tohoto hlediska se rozlišují náklady:

- připisované danému rozhodnutí
- ovlivnitelné a neovlivnitelné
- relevantní a irelevantní
- přírůstkové
- oportunitní.

Náklady připisované danému rozhodnutí berou v úvahu veškeré následky, které se projeví na jiných místech podnikové činnosti. Veškeré důsledky daného rozhodnutí se mohou projevit jak v kvantitativní, tak i kvalitativní podobě, např. změna v spotřebě materiálu a dopady na životní prostředí.

Ovlivnitelné náklady v důsledku příslušného rozhodnutí buď vznikají, nebo nevznikají.

Neovlivnitelné náklady jsou náklady, kterých nelze zabránit, např. odpisování dlouhodobého hmotného majetku, náklady na vývoj a výzkum.

Relevantní náklady jsou takové, které odráží podmínky příslušného rozhodnutí a liší podle zvolených alternativ.

Irelevantní náklady jsou takové, které zůstávají neměnné při uplatnění příslušného rozhodnutí.

Přírůstkové náklady vznikají dalším vynaložením nákladů, co jsou navázané na již dosaženou úroveň jako jejich výchozího bodu za účelem obnovování a rozvíjení dané činnosti.

Oportunitní náklady (alternativní náklady) představují ušlý efekt z příležitosti, která nebyla realizována pro jiné využití z důvodu omezených zdrojů. Tyto náklady nepředstavují reálnou spotřebu nebo využití ekonomických zdrojů, ale takzvané měřítko účelnosti (Rosochatecká, 2012, s. 138).

3.3.8 Kalkulační členění nákladů

Kalkulační členění nákladů představuje písemný přehled jednotlivých položek nákladů. Kalkulace nákladů je pro samotný podnik velmi důležitá, jelikož slouží jako podklad při rozhodování o tom, které produkty nebo služby má podnik nabízet a v jakém cenovém rozmezí se mají pohybovat, aby byly pro podnik rentabilní. Výsledná cena produktu by měla být výsledkem střetu nabídky a poptávky daného produktu nebo služby. Předmětem kalkulace je tzv. kalkulační jednice (kus, metr, kilogram, 1 balení, 1 služba nebo třeba hodina).

Kalkulace je nedílnou součástí informačního systému podniku, podle toho s jakými informacemi pracuje, se rozlišuje:

- kalkulace předběžná (náklady na kalkulační jednici přepočítávají před provedením výkonu)
- kalkulace výsledná (náklady na kalkulační jednici přepočítávají po provedení výkonu)

(Taušl Procházková, 2018, s. 331).

Náklady, které jsou přiřazovány nějakému konkrétnímu nákladovému výkonu lze rozdělit do dvou kategorií:

- přímé náklady, které bezprostředně souvisí s konkrétním druhem výkonu (náklady na jednicový materiál, mzdové náklady výrobních dělníků, odpisy jednoúčelových strojů)
- nepřímé náklady, které se navážou na jeden druh výkonů a zajišťují podnikový proces v širších souvislostech (náklady na pronájem výrobní haly, náklady na informační systém podniku, mzdy manažerů, mzdy účetních, mzdy údržbářů, poštovné, expedice, doprava)

(Taušl Procházková, 2018, s. 344).

Při sestavování kalkulace nákladů lze vyjít ze základního všeobecného kalkulačního vzorce, který je přizpůsobitelný dle konkrétních potřeb podniku. Je jen na kompetenci podniku, jak podrobně bude nákladové položky sledovat. Vzorec, který se nejčastěji používá v ČR, zohledňuje obrazec č. 5.

Obrázek 5: Všeobecný (typový) kalkulační vzorec

1.	Přímý (jednicový) materiál.
2.	Přímé (jednicové) mzdy.
3.	Ostatní přímé (jednicové) náklady.
4.	Výrobní režie: = Vlastní náklady výroby (1. + 2. + 3. + 4.).
5.	Správní režie: = Vlastní náklady výkonu (1. + 2. + 3. + 4. + 5.).
6.	Odbytové náklady: = <u>Úplné vlastní náklady výkonu</u> (1. + 2. + 3. + 4. + 5. + 6.).
7.	Zisk (ztráta): = Prodejní cena bez DPH.

Zdroj: Taušl Procházková, 2018, s. 335, ISBN 978-80-271-0689-9

3.3.9 Nákladová funkce

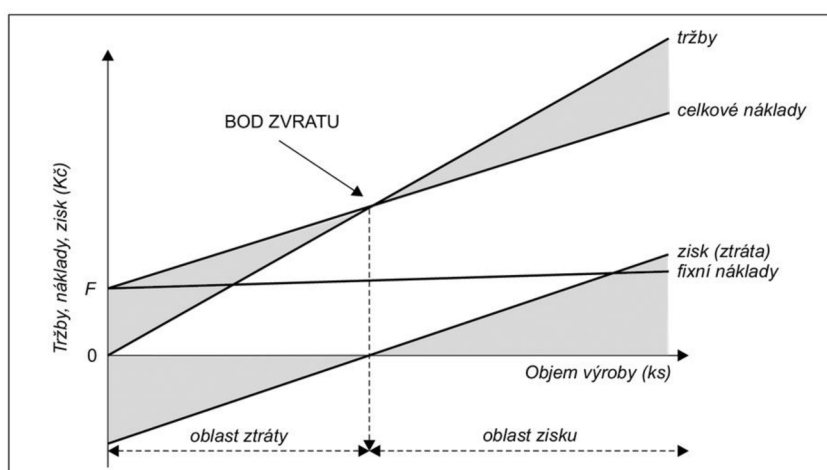
„Chování nákladů lze zachytit pomocí nákladové funkce. Náklady se chovají jinak v krátkém období (využívá se pro operativní řízení) a jinak v dlouhém období (využívá se pro strategické, popř. taktické řízení). Zjištění nákladové funkce může být nápomocné například v rámci finančního plánování podniku, kdy podnik potřebuje stanovit výši nákladů,

„které bude nutno vynaložit na dosažení předpokládaného objemu produkce“ (Taušl Procházková, 2018, s. 80).

Tato úroveň produkce je považována za bod zvratu, tj. úroveň výkonu, při kterém dochází k pokrytí jak fixních, tak i variabilních nákladů. Jinými slovy objem produkce, do jehož dosažení docházelo k pokrytí nákladů a od kterého se začal formovat zisk (marže). V souvislosti s tím jsou sledovány ekonomické veličiny, jako jsou náklady, tržby, zisk (před zdaněním) a objem výroby.

Nejjednodušší verzi nákladové funkce, se kterou lze pracovat, je považována lineární nákladová funkce.

Obrázek 6: Bod zvratu u lineární nákladové funkce

Zdroj: Taušl Procházková, 2018, s. 192, ISBN 978-80-271-0689-9

Na ose „x“ je označen objem produkce v naturálních jednotkách při stejnorodé výrobě. Na ose „y“ jsou označeny tržby, náklady a zisk v CZK.

Proporcionální vývoj nákladů bude mít vztah:

$$N = FN + vn \times q \tag{5}$$

kde

N – celkové náklady

FN – fixní náklady

vn – variabilní náklady na jednotku produkce

q – objem produkce

Tržby při neměnné ceně se budou vyvíjet podle vztahu:

$$T = p \times q \quad (6)$$

kde

p – cena za jednotku výrobku.

Bod zvratu je odvozený ze vztahu:

$$\begin{aligned} T &= N \\ p \times q &= FN + vn \times q \\ q(BZ) &= \frac{FN}{p-vn} \end{aligned} \quad (7)$$

Z grafu na obrázku č. 6 je patrné, že pokud podnik produkuje menší objem výroby, než je hodnota objemu aktivity v bodě zvratu, celkové náklady jsou větší, než tržby a podnik tak dosahuje záporného hospodářského výsledku. V bodě zvratu je hospodářský výsledek nulový a po jeho dosažení podnik začíná generovat zisk, tj. když tržby převyšují náklady.

3.3.10 Plánování a kontrola nákladů

„Ve většině podniků je plán nákladů součástí finančního plánu podniku (rozpočtu), který obsahuje především plán výnosů, nákladů, zisku a plán rozdělení zisku. Cílem plánování nákladů je dosáhnout jejich snížení tím, že se vytváří tlak na snižování nákladů ve všech oblastech podnikové činnosti. Náklady můžeme plánovat pomocí globálních metod a podrobných metod. Globální metody jsou zaměřeny na využívání nákladových funkcí. Podrobné metody – rozpočty a kalkulace – vycházejí z detailních plánovacích podkladů, jako jsou operativní plán výroby, normy spotřeby, limity apod.“ (Rosochatecká, 2012, s. 147).

Rozpočetnictví je hlavním nástrojem pro finanční a vnitropodnikové řízení. Při sestavování rozpočtu podniku je nutné mít na paměti, že snižováním určitých nákladových položek může přivést ke snižování kvality a hodnoty výkonu (výrobku nebo služby). Ne vždy lze snížením nákladů docílit žádoucího efektu zvýšení ekonomické působnosti vynaložených nákladů. Moc výrazné snižování nákladů může být příčinou negativního vlivu na zákazníky nebo akcionáře. Pokud podnik plánuje redukovat své náklady, by měl zároveň nějakým způsobem redukovat i výkony.

V praxi ke kontrole a plánování nákladů se používá metoda standardních nákladů¹² (Rosochatecká, 2012, s. 148).

3.4 Měnový kurz a devizové obchody

Měnový kurz propojuje tuzemskou ekonomiku se světem. Problematika měnového kurzu se stává důležitější, čím je ekonomika otevřenější. Úroveň měnového kurzu významně ovlivňuje nejen finanční hospodaření daného státu jako celku, ale i na úrovni podniku, domácností a jednotlivých spotřebitelů. Měnový kurz má bezprostřední vliv na cenu dovozů a vývozů zboží a služeb, hodnotu devizových rezerv země, mezinárodní pohyb kapitálu nebo slapy transferových plateb. Z pohledu klasického přístupu modelu trhu aktiv dnešní měnový kurz reaguje na změnu svých očekávaných hodnot.

„Jednoznačné vysvětlení chování a fungování měnových kurzů není jednoduché. V průběhu let postupně vznikla řada teorií měnových kurzů, které se snaží vysvětlit determinaci měnových kurzů odlišnými způsoby. Jejich postupy jsou ovlivněny hospodářskými, politickými i jinými vlivy, které působily na vývoj ekonomiky v daném období. Jejich závěry se nejenom různí, ale paradoxně mohou být dokonce i protichůdné. Jedním z nejrozšířenějších přístupů je právě přístup zakládající na modelu trhu aktiv“ (Soukup, 2012, str. 155).

¹² Metoda standardních nákladů je komplexní metoda kontroly a řízení nákladů, popř. výnosů ve vnitropodnikovém pojetí. Obsahuje v sobě následující prvky – evidence nákladů nebo výnosů, poskytování informací a analýzy pro rozhodování, kalkulace, řízení pomocí odchylek (Rosochatecká, 2012).

Měnový kurz je z kvantitativního hlediska poměr, v jakém se směňují dvě navzájem cizí měny, tj. cena jedné měny vyjádřená v jednotkách jiné měny a je současně cenou aktiva (peněz).

Měnový kurz se liší podle dvou forem peněz:

- valutový kurz – je cenou valut, tj. hotovostních cizích peněz v podobě bankovek a mincí
- devizový kurz – je cenou deviz, tj. bezhotovostních cizích peněz v podobě směnek, šeků nebo zůstatků na bankovních účtech (Radová, 2007, str. 268).

3.4.1 Charakteristika a členění devizového trhu

Podobně jako ceny v ekonomice jsou i kurzy měn utvářeny nabídkou a poptávkou a místo, kde se střetává poptávka po devizách s nabídkou, se nazývá devizový trh. Domácnosti, firmy a finanční instituce nakupují a prodávají cizí měnu za účelem uskutečnění mezinárodních plateb.

Objem devizových obchodů roste s růstem světových obchodů se zbožím a službami. Nové telekomunikační technologie a internet umožňují nepřetržitě 24 hodin denně obchodovat na devizových trzích a minimalizovat tak riziko pohybu kurzů měn.

Dle **objemu obchodovaných částek** se devizový trh člení na:

- maloobchodní (trh, na kterém se obchoduje s malými částkami při kurzech kotovaných bankou pro své klienty)
- velkoobchodní (trh, na kterém se obchoduje v obrovských částkách, které se pohybují v milionech dolarů, je tvořen velkými mezinárodními bankami, které se označují jako tvůrci trhu).

Největší objemy devizových obchodů dosahují trhy rozmístěné v Tokiu, Londýně, New Yorku, Singapuru, Zürichu, Frankfurtu a San Franciscu.

Z hlediska lhůty provedených obchodů se rozlišují:

- promptní/spotový (trh na kterém k vypořádání obchodů dochází do dvou pracovních dnů po jejich sjednání)
- termínový (trh, který se vztahuje k obchodům sjednaným dnes, jejich plnění však nastává v budoucnosti, k určitému datu. Mezi termínové obchody patří forward, opce, swap a futures)

(Soukup, 2012, str. 157–160).

3.4.2 Účastníci devizového trhu

Hlavními účastníky devizového trhu jsou:

- komerční banky
- centrální banky
- korporace / firmy
- nebankovní finanční instituce.

Komerční banky jsou hlavními tahouny devizových trhu, neboť zprostředkovávají mezinárodní bezhotovostní transakce, uspokojují objednávky svých klientů (firem), provádějí debetní a kreditní operace na účtech jak v domácí zemi, tak i u korespondenčních bank. Při transakci s jinými bankami používají své vlastní kótování měnového kurzu.

Centrální banky se na devizových trzích účastní konverzí v rámci svých intervencí. Kvůli svému postavení mezi ostatními účastníky devizového trhu ČNB i bez reálných intervencí může zasáhnout do měnové politiky s cílem zajistit stabilitu domácí měny a udržet kurz na stanovené úrovni.

Korporace a firmy vyrovnávají své mezinárodní pohledávky a závazky pomocí směny na devizových trzích, provádí zajištění svých obchodů pomocí finančních derivátů.

Nebankovní finanční instituce (pojišťovny, investiční fondy atd.) v důsledku deregulací¹³ na finančních trzích mají možnost nabízet svým zákazníkům široké portfolio služeb (Soukup, 2012, str. 158).

¹³ Za deregulaci se označuje nahrazení administrativně stanovovaných cen tržními (Peníze.cz, 2021).

3.4.3 Kotace měnových kurzů

Volně směnitelné měny mají určený kurz na základě nabídky a poptávky po dané měně, ale často i v tomto případě je pohyb kurzu udržován (v určitém pásmu) dobrovolní nebo závaznou intervencí centrální banky.

Měnové kurzy vycházejí ze středních kurzů měn zveřejňovaných v kurzovém lístku na webu ČNB. ČNB zveřejňuje oficiální referenční měnové kurzy každý pracovní den po 14:30 s platností pro aktuální pracovní den, komerční banky a směnárny mohou zveřejňovat své kurzovní lístky vícekrát denně.

Obrázek 7: Příklad kurzovního lístku vydané ČNB, českými bankami a směnárnami (jednotka: CZK/EUR)

Nejlepší kurzy eura v bankách a směnárnách v ČR 04.11.2021							
Banky a vybrané směnárny euro, 04.11.2021	Devizy - jen devizy			Valuty* - jen valuty			
	Nákup	Prodej	Střed	Nákup	Prodej	Střed	
Počáteční seřazení	▲	▼▲	▼▲	▼▲	▼▲	▼	
Česká národní banka	hist.		25.480				
Air bank	pobočky, hist.	24.829	26.207	25.518			
Česká spořitelna	pobočky, hist.	24.892	26.168	25.530	24.640	26.420	25.530
ČSOB	pobočky, hist.	24.806	26.168	25.487	24.806	26.168	25.487
Equa bank	pobočky, hist.	24.649	26.431				
Expobank CZ	pobočky, hist.	24.894	26.066		24.716	26.244	
Fio banka	pobočky, hist.	24.699	26.069				
Komerční banka	pobočky, hist.	24.687	26.109	25.398	24.649	26.147	
mBank	pobočky, hist.	24.640	26.164	25.402			
MONETA	pobočky, hist.	24.646	26.434		24.900	26.180	
Oberbank AG	pobočky, hist.	24.922	26.200	25.561			
Poštovní spořitelna	pobočky, hist.	24.806	26.168	25.487	24.806	26.168	25.487
Raiffeisenbank	pobočky, hist.	24.475	26.245	25.360	24.019	26.701	
UniCredit Bank	pobočky, hist.	24.627	26.413	25.520	24.244	26.796	25.520
AKCENTA CZ	hist.	25.287	25.399				
Exchange	hist.	25.310	25.410		25.100	25.700	
Exchange VIP	hist.				25.300	25.600	
Vložit tabulku na www stránky		Zobraz vybrané	Zobraz jenom směnárny	Zobraz jenom banky			

* Valutové kurzy eura - banky ani směnárny nezaručují provedení výměny ve formě valut na libovolné pobočce. Proto se nejprve informujte telefonicky či emailem. Kontakty jsou uvedeny po prokliku na slovo "pobočky" u názvu banky.

Zdroj: KURZYCZ, dostupné z <https://www.kurzy.cz/~nr/kurzy-men/nejlepsi-kurzy/EUR-euro/D-04.11.2021-Ordb--Ord--Z-3-s-/>

Banky a ostatní subjekty, které obchodují s cizími měnami, musejí měnový kurz kotovat v určité formě. V praxi existuje dva způsoby kotace:

- přímá kotace
- nepřímá kotace.

Při **přímé kotaci** je vyjádřen počet jednotek domácí měny za jednotku cizí měny, např. kurz euro je kotován jako 25,480 CZK/EUR. To znamená, že jedno euro se rovná 25,480 korun českých.

Při **nepřímé kotaci** naopak je vyjádřen počet jednotek zahraniční měny za jednu jednotku domácí měny, např. 0,039 EUR/CZK. To znamená, že jedna koruna česká se rovná 0,039 eur.

Při kotaci kurzu uvádějí banky pro každou měnu dva kurzy:

- kurz nákupu (bid) – je kurz, za který je banka ochotna danou měnu koupit
- kurz prodeje (ask, offer) – je kurz, za který je banka ochotna danou měnu prodat.

Rozdíl mezi kurzem nákup a kurzem prodej vyjadřuje tzv. **spread**, čili rozpětí nákup vs. prodej, např. 26,207 CZK/EUR – 24,829 CZK/EUR = 1,378

Průměr mezi kurzem nákupu a kurzu prodeje se nazývá **střední devizový kurz**, např. (26,207 CZK/EUR + 24,829 CZK/EUR) / 2 = 25,518

V případě směny cizí měny do směny tuzemské, uplatní banka pro tuto směnu nákupní kurz.

$$K_{dom} = K_{cizí} \times PK \quad (8)$$

kde

K_{dom} – částka v domácí měně

$K_{cizí}$ – směňovaná částka v cizí měně

PK – promptní měnový kurz (vyjádřený přímou kotací)

Naopak, v případě zakoupení měny cizí za domácí měnu, použije banka prodejní kurz.

$$K_{cizí} = \frac{K_{dom}}{PK} \quad (9)$$

(Radová, 2007, str. 269).

3.4.4 Křížové kurzy

Z kótovaných kurzů domácí měny vůči jednotlivým cizím měnám lze také určit vzájemné kurzy těchto cizích měn, označují se jako křížové kurzy (cross rates). Například, pokud je známý kótovaný kurz měny A k měnám B a C, lze z nich odvodit kurz měny B a C.

$$PK_{C/B} = \frac{PK_{A/B}}{PK_{A/C}} \quad (10)$$

kde

$PK_{C/B}$ – je kurz měny C k měně B, konkrétně kurz eura k dolaru

$PK_{A/B}$ – je kurz měny A k měně B, konkrétně kurz koruny k dolaru, např. 22,071 CZK/USD

$PK_{A/C}$ – je kurz měny A k měně C, konkrétně kurz koruny k euru, např. 25,518 CZK/EUR

Dosazením do vzorce získáme:

$PK_{C/B} = PK_{EUR/USD} = \frac{22,071}{25,518} = 0,865$, neboli jeden americký dolar je směnitelný za 0,865 eura

Tento způsob výpočtu je typický pro **křížový kurz střed**. Ale i samotné křížové kurzy mohou být stanoveny jako kurz nákupu a prodeje. Lze je odvodit následujícím způsobem.

Křížový kurz nákupu:

$$\text{nákup } PK_{C/B} = \frac{\text{nákup } PK_{A/B}}{\text{prodej } PK_{A/C}} \quad (11)$$

kde

$\text{nákup } PK_{C/B}$ – je kurz nákupu měny C k měně B, tj. EUR/USD

nákup $PK_{A/B}$ – je kurz nákupu měny A k měně B, tj. CZK/USD

prodej $PK_{A/C}$ – je kurz prodeje měny A k měně C, tj. CZK/EUR

Křížový kurz prodeje:

$$\textit{nákup } PK_{C/B} = \frac{\textit{prodej } PK_{A/B}}{\textit{nákup } PK_{A/C}} \quad (12)$$

kde

prodej $PK_{C/B}$ – je kurz prodeje měny C k měně B, tj. EUR/USD

prodej $PK_{A/B}$ – je kurz prodeje měny A k měně B, tj. CZK/USD

nákup $PK_{A/C}$ – je kurz nákupu měny A k měně C, tj. CZK/EUR

(Radová, 2007, str. 270–273).

3.4.5 Devizové riziko

Riziko je to v podstatě pravděpodobnost vzniku zpravidla negativní události, která ve výsledku zhorší očekávaný vývoj či způsobí škodu. Z pohledu rizika v rámci podnikatelské činnosti, jedná se obecně o riziko, kdy každý podnikatelský subjekt se při své činnosti setkává s různými druhy nebezpečí. Aby tato rizika negativně neovlivnily výsledek hospodaření je velice důležité je monitorovat a řídit. Rizikům lze také předcházet, předvídat je, zmírňovat jejich dopad a případně tato rizika přesouvat na jiné subjekty (Anderson, 2014).

„Je zřejmé, že pokud jsou aktiva, pasiva nebo budoucí peněžní toky podniku vyjádřeny v zahraniční měně, jsou vystaveny riziku, že jejich hodnota v domácí měně se vlivem pohybu devizových kurzů může změnit v prospěch, či neprospěch daného podniku. V této situaci se hovoří o kurzovém riziku“ (Režňáková, 2010, str. 170).

Z pohledu podniku lze rozlišit tři základní kategorie devizových rizik (tzv. devizové expozice), tj. citlivostí hodnot, které jsou vyjádřené v domácí měně na skutečné, očekávané nebo neočekávané změny devizových kurzů:

1. Transakční devizová expozice – vzniká v případě, kdy podnik účtuje své transakce (inkasa a úhrady) v zahraniční měně a tyto transakce vyžadují pozdější konverzi zahraniční měny do domácí.
2. Translační devizová expozice – vzniká v případě, kdy podnik své aktiva a závazky převádí na domácí měnu jiným než historickým kurzem, závisí také na podílu zahraničních aktiv.
3. Ekonomická devizová expozice – vzniká ve fázi, kdy podnik uzavře obchodní smlouvu na import nebo export zboží nebo služby při pevně dohodnuté zahraniční ceně.

(Režňáková, 2010, str. 171–172).

Devizové (neboli kurzové) riziko vyjadřuje, jakým způsobem napomáhá riziko neočekávané změny kurzu (měřené rozptylem neočekávaných změn kurzu) k riziku změn reálné hodnoty aktiva, pasiva nebo důchodu v domácí měně měřené rozptylem.

Matematické vyjádření devizového rizika je následující:

$$b_{ER} = \frac{\text{var}(RV_{ER})}{\text{var}(SR_{UE})} \quad (13)$$

kde

b_{ER} – je kurzové riziko

RV_{ER} – je absolutní změna reálné hodnoty aktiva, pasiva nebo důchodu v domácí měně

SR_{UE} – je absolutní změna kurzu

(Durčáková, Mandel, 1995, str. 152).

„Je však vhodné zmínit, že absolutní ochrana před dopadem kurzového rizika neexistuje, lze jej pouze řídit a usměrňovat natolik, aby jeho hrozby nebyly pro podnik větší hrozbou, než je nezbytně nutné“ (Režňáková, 2010, str. 166).

Samotný proces řízení devizového rizika obsahuje několik základních fází:

- identifikace rizika
- měření rizika
- zajištění kurzového rizika.

V návaznosti na výše uvedené může podnik rozhodnout buď:

- riziko podstoupí (je připraven nést veškeré pozitivní a negativní důsledky kurzového rizika)
- riziko omezí (sdílení nebo transfer rizika s jinými subjekty či diverzifikace, zajišťovací operace na trhu)
- riziku se vyhne (pokud podnik usoudí, že daná transakce či rozhodnutí je vysoce rizikové, rozhodne se danou příležitostí nevyužít).

Zaměří-li podnik svou pozornost na samotné metody a nástroje řízení kurzového rizika a jeho zajištění, pak lze rozlišit techniky přirozeného interního zajištění (leading and legging¹⁴, netting a matching¹⁵, cross hedging¹⁶, měnová diverzifikace¹⁷), které jsou součástí běžného finančního řízení a rozhodování podniku, neboli metody externí (měnový forward, měnový swap, měnová opce, měnový futures atd.), které vyžadují dodatečné uzavírání specifických smluv na finančním trhu (Režňáková, 2010, str. 175–185).

¹⁴ Leading and legging – technika, při které se podnik s ohledem na očekávaný vývoj devizového kurzu snaží časově přizpůsobit své platby a inkasa (Režňáková, 2010).

¹⁵ Netting a matching – tuto techniku používají společnosti, které obchodují navzájem na nadnárodní úrovni. Jedná se o vzájemné započtení pohledávek a závazků v rámci jedné nadnárodní společnosti (Režňáková, 2010).

¹⁶ Cross hedging – tato technika spočívá v tom, že podnik při zajištění kurzových rizik identifikuje jednu zahraniční měnu, která se na devizovém trhu vyvíjí obdobným způsobem jako domácí měna. Pokud mají obě tyto měny těsnou korelaci, vyvíjejí se ve vztahu k domácí měně obdobně (Režňáková, 2010).

¹⁷ Měnová diverzifikace – v případě, kdy podnik své pohledávky eviduje v různých měnách, může usilovat o snížení kurzového rizika pomocí diverzifikace svého měnového portfolia (Režňáková, 2010).

4 Vlastní analytická práce

4.1 Předmluva

Elektronické informační zdroje dnes v celém světě i v ČR představují základní infrastrukturu pro úspěšné a plnohodnotné terciární vzdělání, vědu a výzkum. Zejména pak EIZ přírodních a technických oborů. Není výjimkou, že EIZ v těchto oborech již kompletně nahradily klasické tištěné zdroje. Jejich význam je v náležitém poměru k tomu, jak stoupáme v žebříčku vědy a vzdělávání – od magisterských studentů pro profesionální vědce (NTK, Návrh implementace jednotného systému pro nákup EIZ, 2013).

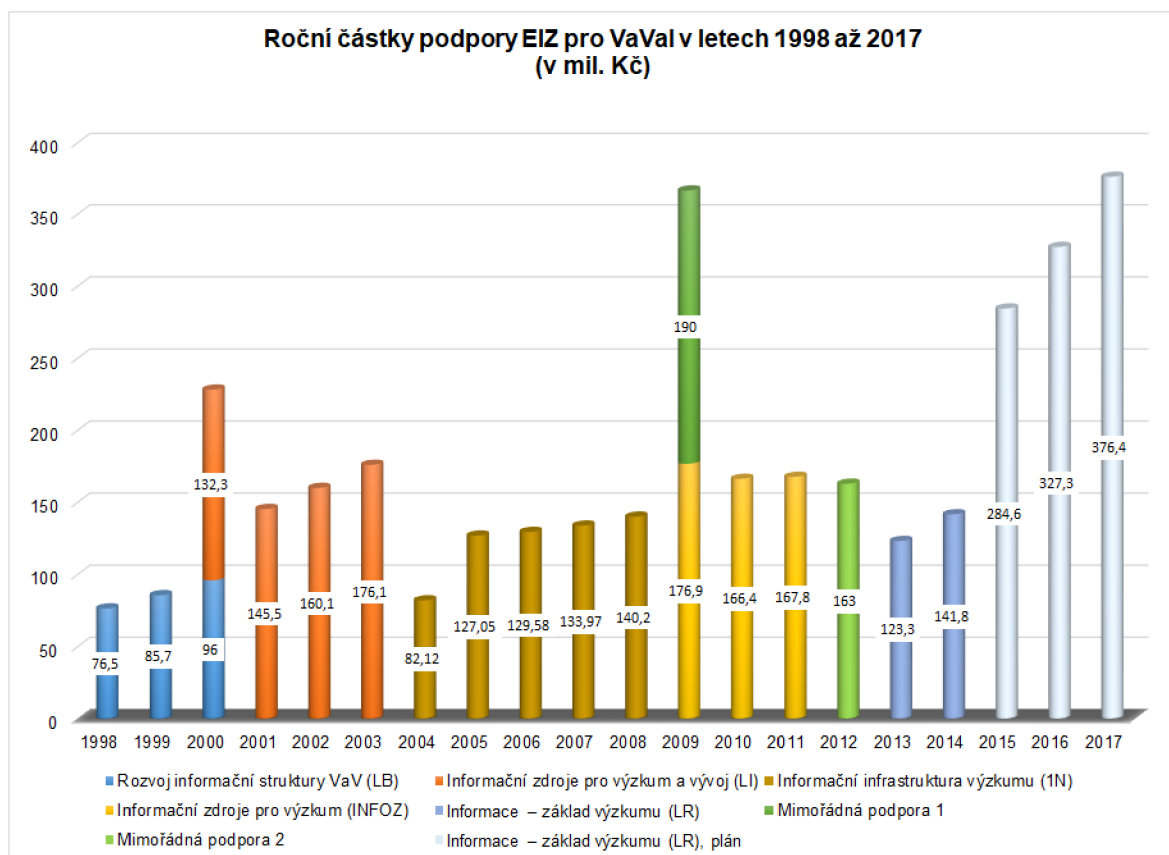
A tak se MŠMT již více než 20 let, formou různých programů, aktivně podílí na financování EIZ v ČR. V rámci těchto programů (LB, LI, 1N, INFOZ, LR a další) mohly své projekty přihlásit jednotlivé ústavy AV ČR, vysoké školy a výzkumné organizace, veřejné vysoké školy a odborné a vědecké knihovny. Zpočátku byla podpora EIZ také spojená se síťovou infrastrukturou pro VaV (např. akademická síť CESNET).

„Od konce 90. let poskytuje vláda ČR podporu nákupu elektronických informačních zdrojů jako podstatné „suroviny“ pro rozvoj výzkumu a vzdělávání stejně jako je tomu i jinde v řadě rozvinutých zemí. Přestože je ekonomicky žádoucí nákup požadovaných zdrojů jednotlivými organizacemi úzce koordinovat, byla podpora v ČR dlouho poskytována formou soutěže. V roce 2016 existovalo přibližně 18 konsorcií, obsluhujících od několika málo až do 70 institucí; celkem šlo o téměř 130 institucí odebírajících zhruba stovku zdrojů (což může být jediný důležitý časopis anebo kolekce několika tisíc časopisů či stovek knih)“ (CzechELib, 2017).

Postupně byl tento model optimalizován, co se týče počtu „konsorcií“, ale i přesto měl své slabé stránky. Podle studie zpracované firmou Deloitte trpěl existující systém vysokou administrativní náročností, rozdrobeností a z toho plynoucí nekoncentrovanou vyjednávací kompetencí, což způsobovalo vyjednání méně výhodných licenčních a cenových podmínek. Vlivem financování konsorcií z různých zdrojů (včetně evropských prostředků) se fragmentace dále posílila. V rámci ČR taktéž docházelo k duplikování nákupu těch

samých EIZ. Dá se říci, že český model neodpovídal charakteru komodity EIZ a osvědčeným mezinárodním trendům (CzechELib, 2017).

Graf 1: Vývoj podpory na zajištění EIZ v letech 1998–2017

Zdroj: Vlastní zpracování na základě interních dokladů NTK, Návrh implementace jednotného systému pro nákup EIZ, 2013

Ve vyspělých evropských zemích, například ve Finsku, Nizozemí, Norsku, Francii, Spolkové republice Německo, Zemích spojeného království a dalších, již jsou řadu let prosazovány různé modely centralizace zajišťování přístupu k EIZ, obvykle na národní úrovni. Tyto modely jsou akceptované a podporované jednotlivými vydavateli EIZ. Na rozdíl od těchto zemí měla Česká republika v tomto ohledu velké zpoždění. O nákup a správu elektronických informačních zdrojů na národním úrovni se začala starat v rámci CzechELib až od roku 2017.

Myšlenku vytvořit i v tuzemsku jedno centrum – CzechELib, které bude s koncentrovanou vyjednávací silou efektivně zajišťovat nákup EIZ pro celou oblast VaVal a povede přesné statistiky o jejich využívání, podpořily vysoké školy zastoupené Českou

konferencí rektorů a Radou vysokých škol, Akademie věd ČR (dále jen AV ČR), Národní knihovna ČR, Národní technická knihovna, Rada pro výzkum, vývoj a inovace, Asociace knihoven vysokých škol a další významné organizace (CzechELib, Charta projektu, 2021).

A zde se dostáváme k tomu, proč se autorka této diplomové práce rozhodla věnovat právě tomuto tématu „Problematika dělení nákladů, kurzových pohybů a cash flow v Národním centru pro pořizování elektronických informačních zdrojů“. Je to zejména kvůli jejímu působení a stávajícím praktickým zkušenostem autorky v této oblasti, inspirace pro zvolení daného tématu tedy byla jasná. Autorka se tak domnívá, že tato činnost je výjimečná a je náležitě hrdá, že je součástí tohoto centra.

4.2 Charakteristika Národního centra CzechELib

Předmětem projektu Národního licenčního centra (dále jen CzechELib) je podpora přístupu k elektronickým informačním zdrojům pro vědu a výzkum (dále jen VaV), odborným publikacím a datovým zdrojům (časopisy, e-knihy, bibliografické a scientometrické databáze apod.), včetně volného přístupu k výsledkům VaV (úložiště dat a informací) uvedená v kapitole 6.2 Národní RIS3 strategie¹⁸.

Jeho cílem je zvýšit výkonnost a efektivitu oblasti výzkumu, vývoje a inovací (dále jen VaVaI) v České republice prostřednictvím systémové změny způsobu zajištění a zpřístupnění klíčových elektronických vědeckých knih, časopisů a speciálních databází (tzv. elektronických informačních zdrojů) pro uživatele výzkumné a vzdělávací sféry, zvýšit uživatelský komfort, povědomost o jednotlivých EIZ a jejich využívání v ČR a zároveň se zařadit po bok ostatních vyspělých zemí, které takto podobná Národní licenční centra již léta úspěšně provozují. V důsledku efektivnějšího obstarávání elektronických informačních zdrojů (díky centralizaci know-how, vyjednávání a správy zdrojů) přináší významnou úsporu veřejných prostředků vynakládaných uživateli (ČI) na související administrativu.

Soustředění finančních prostředků do Národního centra umožňuje vytvořit silnější vyjednávací pozice vůči dodavatelům EIZ a dosáhnout výhodnějších smluvních podmínek (CzechELib, Charta projektu, 2021, s. 4).

¹⁸ Dostupné z: https://www.mpo.cz/assets/cz/podnikani/ris3-strategie/2018/6/NRIS3_11-07-2016_cz.PDF

Projekt byl do stavu fyzické realizace převeden dne 1. 1. 2017 na základě schváleného projektu ze strany Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy a jeho OP VVV. Národní centrum pro elektronické informační zdroje CzechELib nemá vlastní právní subjektivitu, jeho institucionální zázemí bylo svěřeno Národní technické knihovně (NTK)¹⁹ se sídlem Technická 6/2710, 160 80 Praha 6 – Dejvice, jako součást její organizační struktury²⁰ (odbor 7), v jehož čele stojí ředitel CzechELib. Projekt využívá pro řízení projektů metodiku PRINCE2²¹. Jedním z důvodů, proč NTK bylo svěřeno řízení projektu, bylo, že právě NTK iniciovala prvotní debatu o vytvoření Národního centra tohoto typu a své nápady pak prezentovala na různých odborných konferencích. Dalším důvodem je ten, že knihovna má bohatou zkušenost s rozmanitou škálou vydavatelů a vedením velkých projektů. Podle §9 odst. 4 zákona č. 134/2016 Sb. – Zákon o zadávání veřejných zakázek, vystupuje NTK v rámci projektu CzechELib za všechny členské instituce v roli objednavatele EIZ, neboli tzv. centrálního zadavatele veřejných zakázek. Všechny smlouvy s jednotlivými vydavateli, případně jimi určenými exkluzivními dodavateli, jsou sjednávány v souladu se ZVZZ (CzechELib, 2021).

CzechELib zajišťuje pro své členské instituce zejména následující činnosti:

- na základě zájmů ČI provádí výběr EIZ pro centrální podporu (prostřednictvím smluv o centralizovaném zadávání)
- realizuje výběrová řízení na poskytovatele EIZ, a to formou jednacích řízení bez uveřejnění nebo výjimkou pro podlimitní veřejné zakázky, dle zákona č. 134/2016 Sb.
- sjednává výhodné Licenční smlouvy a realizuje vlastní nákup EIZ
- podporuje členské instituce při zpřístupnění a využívání pořízených EIZ
- podporuje členské instituce při zpracování bibliometrických analýz
- sbírá a vyhodnocuje statistiky využitosti pořízených EIZ
- nabízí/poskytuje pomoc s aktivací institucionálního přihlášení přes službu Shibboleth (CzechELib, 2021).

¹⁹ Dostupné z: <https://www.techlib.cz/cs/>

²⁰ Dostupné z: <https://www.techlib.cz/cs/2913-organizacni-struktura>

²¹ PRoject IN Controlled Environments, je to jedna z nejrozšířenějších metodik pro řízení projektů podporované z prostředků Evropské unie. Projekty vedené touto metodou jsou charakterizované jasně definovanými parametry, jako je rozpočet, harmonogram, kvalita a výstup (Wikipedie, 2021).

Nejvyšším orgánem CzechELib je Řídící výbor, mezi jeho členy patří jak zástupce MŠMT a NTK tak klíčové uživatele EIZ – AV ČR²², ČKR²³ a RVŠ²⁴. Za správné vedení projektu (každodenní aktivity v rámci přímého řízení projektu, předání schválených výstupů a jejich kvality v rámci plánovaného času členům realizačního týmu, rozpočtu projektu) odpovídá hlavní projektový manažer. Po odborné stránce řídí projekt ředitel CzechELib, který má k dispozici poradní orgán – Odbornou radu (OR). OR v letech 2017–2020 byla sestavená převážně ze zkušených expertů, bývalých i současných vedoucích konsorcií v projektech OP VaVpl²⁵ a programu LR. V roce 2021 byla jmenovaná nová OR projektu CzechELib, která je společná zároveň i pro projekt NCIP VaVaI, a je tvořena zástupci vysokých škol, AV ČR a dalších výzkumných organizací nebo institucí označených v rámci CzechELib jako „Odborná veřejnost“ se širokým oborovým záběrem, kteří důkladně rozumí problematice Open Access.

Podrobnou organizační strukturu projektu CzechELib zohledňuje příloha č. 2. V letech 2017 až 2021 byl průměrný počet zaměstnaných osob hrazených projektem 30 osob/rok, resp. se jedná o 16,62 úvazků/rok (CzechELib, 2021).

Aktuální rozpočet projektu na období 2017 až 2022, po jeho snížení v říjnu 2020 (vzhledem k nedočerpání uspořené prostředků), činí 1 100 843 533,75 CZK, z čehož cca 86 % celkové částky projektu je věnováno na nákup elektronických informačních zdrojů, zbylých cca 14 % jsou provozní výdaje. Dotace na nákup EIZ v letech 2018–2020 byla poskytnuta z prostředků projektu, z toho:

- z Evropského fondu pro regionální rozvoj, tj. z prostředků poskytnutých ze státního rozpočtu na předfinancování výdajů, které mají být kryty prostředky z Národního fondu [§ 44 odst. 2 písm. f) rozpočtových pravidel] **71,35 %**
- ze státního rozpočtu, tj. prostředky ze státního rozpočtu na část národního spolufinancování [§ 44 odst. 2 písm. j) rozpočtových pravidel] **28,65 %**

(CzechELib, Charta projektu, 2021, s. 13).

²² Dostupné z: <https://www.avcr.cz/cs/>

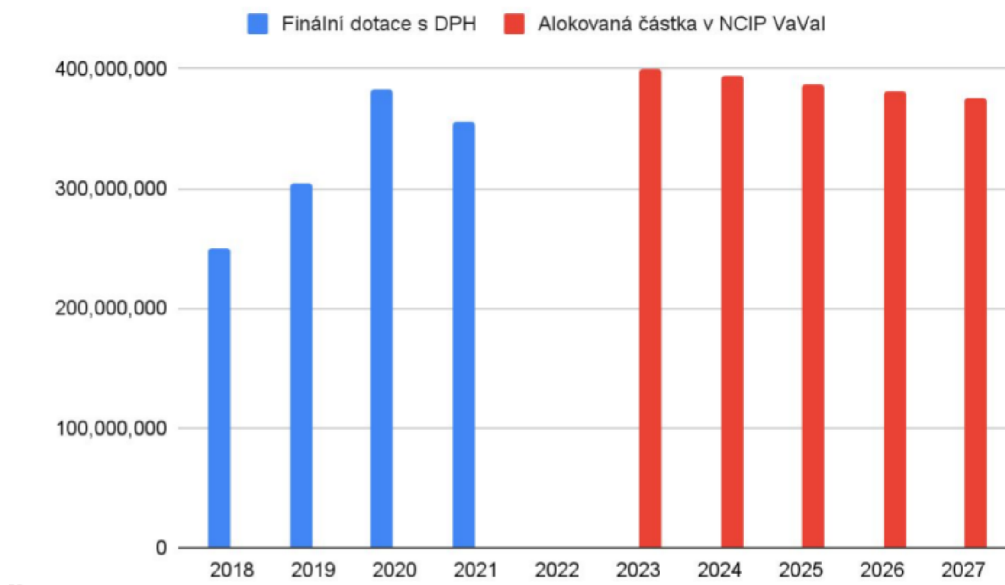
²³ Dostupné z: <https://www.crc.muni.cz/>

²⁴ Dostupné z: <http://www.radavs.cz/>

²⁵ Dostupné z: <https://www.opvavpi.cz/>

Financování od roku 2021 je kryto z navazujícího projektu sdílených činností (NCIP VaVaI)²⁶ dle zákona č. 130/2002 Sb.²⁷ a jeho změny o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů, což bylo komunikováno s Radou pro výzkum, vývoj a inovace (CzechELib, 2021).

Graf 2: Finanční alokace v letech 2018 až 2027 (v CZK)

Zdroj: Prezentace vedoucího Licenční a administrativní jednotky CzechELib, dostupné z <https://www.czechelib.cz/default/files/download/id/537/2021-setkani-clenskyh-instituci-small.pdf>

Náklady na zajištění a zpřístupnění EIZ jsou hrazeny částečně samotnými institucemi a částečně z rozpočtu projektu. Poměrná výše podpory jednotlivých EIZ činí 50 % pro běžné EIZ a zvýšená podpora pro bibliometrické databáze (Web of Science a Scopus) a analytické nástroje (InCites a SciVal) pro hodnocení výzkumu činí 70 %, s cílem podpořit uživatele v jejich využívání pro efektivní směřování výzkumu k excelenci. Takto nastavená výše podpory ze strany NTK (50 nebo 70 %) bude zachována minimálně do roku 2022 (CzechELib, Charta projektu, s. 17).

V roce 2023 bude podpora zachována ve stejné výši jako dosud, tj. 50 % resp. 70 % podle typu EIZ, ale od roku 2024 bude relativní výše podpory postupně snižována, každým

²⁶ Dostupné z: <https://www.msmt.cz/vyzkum-a-vyvoj-2/narodni-centrum-pro-informacni-podporu-vyzkumu-vyvoje-a>

²⁷ Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-130>

rokem o 2,5 procentního bodu oproti předchozímu roku. K roku 2027 se tak podpora předpokládá ve výši 40 % resp. 60 % podle typu EIZ. Tuto skutečnost zohledňuje Metodika pro výběr EIZ 2023–2027²⁸. Součástí portfolia v letech 2023–2027 budou i smlouvy, obsahující publikační Open Access prvek, tj. vydané články se překloupí do režimu otevřeného přístupu. V tomto případě bude výše podpory OA stanovena tak, aby nedocházelo k zvyhodňování případně znevýhodňování daného oboru např. s ohledem na rozdílnou publikační činnost (CzechELib, 2021).

Spolufinancování z prostředků EU zajišťuje maximální možnou transparentnost, neboť proces zajištění EIZ je podřízen přísným pravidlům operačního programu, jejichž dodržování je kontrolováno množstvím nezávislých subjektů státní správy. Významná finanční spoluúčast institucí VaVaI tak zajišťuje hospodárnost a přiměřenost při definování jejich potřeb.

Při realizaci projektu dodržuje CzechELib plnění politik EU, zejména pravidel hospodářské soutěže, předpisů pro regulérnost veřejné podpory, plnění politik MŠMT, principů udržitelného rozvoje a prosazování rovných příležitostí, a v neposlední řadě pravidel explicitního nastavení (CzechELib, 2021).

Obrázek 8: Oficiální loga Národního centra

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Zdroj: CzechELib, 2021

²⁸ Dostupné z: <https://www.czechelib.cz/default/files/download/id/536/metodika-pro-vyber-eiz-2023-2027-verze-1.pdf>

4.2.1 Podmínky pro zájemce o členství v projektu

Na začátku každého kalendářního roku probíhá v CzechELib sběr požadavků na nové elektronické zdroje (EIZ) pro kalendářní období od následujícího roku a také sběr žádostí o vstup do již existujících konsorcií (nejzazší termín pro nominaci EIZ je 31. 3.). Členství v projektu CzechELib je dobrovolné. Instituce, které se chtějí zapojit do projektu, musí splnit kritéria projektové Metodiky pro stanovení členské instituce čerpat podporu v rámci CzechELib²⁹. V případě rozšiřování konsorcií se musí řídit projektovou Metodikou rozšiřování konsorcií CzechELib³⁰. Projektové metodiky – Metodika pro výběr EIZ³¹ a Metodika výběru jednotlivých časopisů³² pak upravují podmínky pro výběr nově nominovaných EIZ a časopisů.

Stát se členem CzechELib má právo každá instituce z České republiky, ale možnost čerpat podporu má jen v případě, pokud disponuje statutem „výzkumné organizace“ (VO) nebo „odborné veřejnosti“ (OV) jakékoliv právní formy, nebo organizační složky státu (např. ministerstva, GA ČR, zde ovšem ve výrazně omezeném rozsahu EIZ).

Členská instituce (ČI) se také může připojit k již existujícímu konsorciu formou dodatku k Licenční smlouvě, bez nutnosti vypisovat novou veřejnou zakázku (VZ). Musí ale být splněny následující podmínky:

- ČI musela být součástí veřejné zakázky, ve které byl zvolený EIZ pořízen (např. rozšíření kolekcí již pořizovaného EIZ)
- ČI musela být zmíněná jako „potenciální participující instituce“ ve výzvě příslušné veřejné zakázky

Navýšení celkové ceny Licenční smlouvy, tj. ceny za všechny EIZ pro všechny instituce za celé smluvní období až do roku 2022, nesmí překročit 10 % celkové smluvní ceny nebo limit 3,568 mil. CZK. Limit 10 % je dán zákonem č. 134/2016 Sb., o zadávání

²⁹ Dostupné z: <https://www.czechelib.cz/default/files/download/id/460/metodika-pro-stanoveni-prava-clenske-instituce-cerpat-podporu.pdf>

³⁰ Dostupné z: <https://www.czechelib.cz/default/files/download/id/352/metodika-rozsirovani-konsorci-czechelib-verze-2.pdf>

³¹ Dostupné z: <https://www.czechelib.cz/default/files/download/id/459/metodika-pro-vyber-eiz-verze-4-2021-final.pdf>

³² Dostupné z: <https://www.czechelib.cz/default/files/download/id/129/metodika-vyberu-jednotlivych-casopisu-pro-rok-2018.pdf>

veřejných zakázek (ZZVZ) a limit 3,568 mil. CZK je dán nařízením vlády č. 335/2019 Sb.³³, kterým se mění nařízení vlády č. 172/2016 Sb.³⁴, o stanovení finančních limitů a částek pro účely zákona o zadávání veřejných zakázek, ve znění nařízení vlády č. 471/2017 Sb.³⁵

CzechELib podporuje pouze ty EIZ, které byly schválené Odbornou radou jako zdroj pro podporu vědy a výzkumu. Aby daný EIZ byl prostřednictvím CzechELib zajišťován, musí splnit podmínku 3+, tj. aby o zdroj závažně projevíly zájem alespoň 3 instituce.

Při pořizování jednotlivých časopisů je třeba, aby byly zahrnuty v kategorii A. CzechELib sestavuje seznam této kategorie A z horního percentilu podle SJR (SCImago Journal Rank) v databázi Scopus. Zde se také dodržuje pravidlo 3+, nicméně výjimečně (jen se svolením OR), není vyžadováno na úrovni jednotlivých titulů (u větších vydavatelů), ale na úrovni vydavatele. Touto výjimkou jsou např. časopisy od vydavatelů Nature Research Group, AAAS (Science) a Cell Press. Dále postupuje časopis do dalšího kola – zjišťování cen u vydavatele (CzechELib, 2021).

4.2.2 Metoda čerpání podpory v rámci projektu CzechELib a financování EIZ ze strany uživatelů

Instituce se statutem VO/OV má právo na čerpání podpory ve výši 50 % (EIZ) nebo 70 % (citační a metrické EIZ pro hodnocení VaV). Organizační složka státu má právo na čerpání podpory ve výši 70 % (pouze citační a metrické EIZ pro hodnocení VaV). Instituce bez zmíněného statusu se považuje za samoplátce, tj. platí 100 % hodnotu odebíraného zdroje. Do této kategorie patří i jednorázové nákupy archivů zdrojů (backfiles) – jsou plně hrazeny ČI.

Pokud instituce získá právo na čerpání podpory do data zaslání zálohové faktury za EIZ v daném kalendářním roce, má nárok na podporu z CzechELib již v daném kalendářním roce. V případě, že získá práva na čerpání podpory později než k datu zaslání zálohové faktury za EIZ v daném kalendářním roce, bude instituce moci nárokovat podporu až v dalším kalendářním roce.

³³ Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2019-335>

³⁴ Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-172>

³⁵ Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2017-471>

Pokud instituce ztratí status „výzkumné organizace“ nebo „odborné veřejnosti“, je povinna neprodleně tuto informaci nahlásit NTK a zároveň dle smlouvy o zajištění a zpřístupnění EIZ hradit 100 % ceny za příslušné EIZ.

Ze strany CzechELib podléhají pečlivému ověřování ČI žádající o podporu převážně:

- a) jsou-li uvedeny v Seznamu výzkumných organizací vedeném MŠMT³⁶
- b) splňují-li status odborné veřejnosti, definované jako „zástupci veřejných odborných a specializovaných knihoven, jejichž hlavní činností je poskytování knihovnických služeb na národní úrovni v souladu se zvláštním právním předpisem, zákon č. 257/2001 Sb., o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb (knihovní zákon), ve znění pozdějších předpisů“. Kontrola splnění probíhá taktéž prostřednictvím MŠMT.

Neověřují se ČI, které jsou:

- a) státní nebo veřejné vysoké školy, které jsou výzkumnými organizacemi ze zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách
- b) veřejné výzkumné organizace zřízené AV ČR nebo jinými zřizovateli podle zákona 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích (CzechELib, 2021).

Tabulka 2: Čerpání dotace podle typového složení institucí

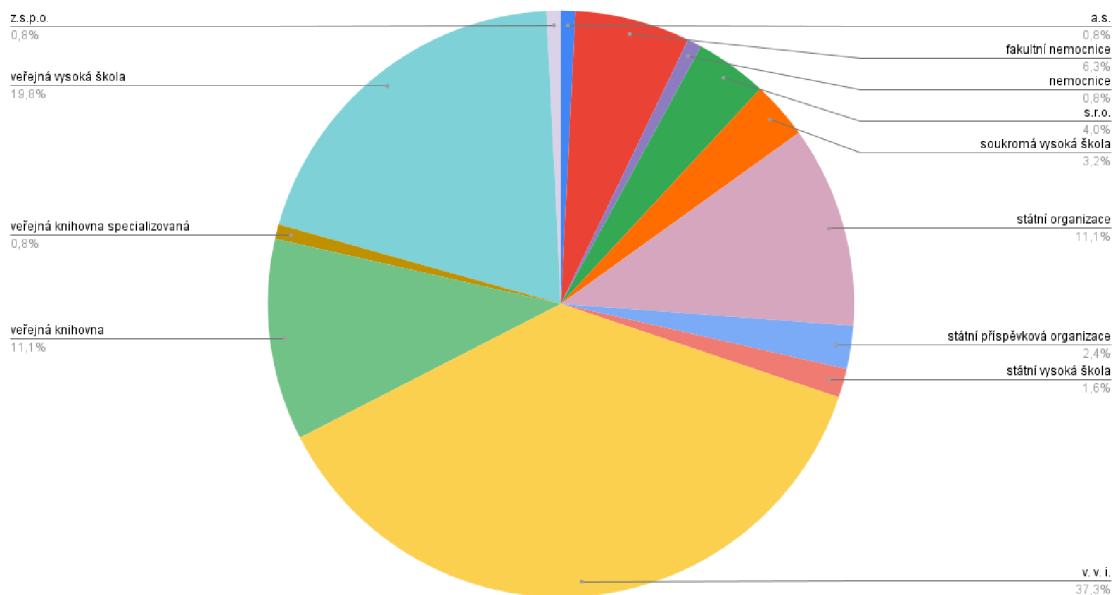
Typ instituce	Počet	% podíl
a.s.	1	0,8
fakultní nemocnice	8	6,3
nemocnice	1	0,8
s.r.o.	5	4,0
soukromá vysoká škola	4	3,2
státní organizace	14	11,1
státní příspěvková organizace	3	2,4
státní vysoká škola	2	1,6
v. v. i.	47	37,3
veřejná knihovna	14	11,1
veřejná knihovna specializovaná	1	0,8
veřejná vysoká škola	25	19,8
z.s.p.o.	1	0,8
CELKEM	126	100

Zdroj: Vlastní zpracování na základě interních dat CzechELib

³⁶ Dostupné z: <https://www.msmt.cz/vyzkum-a-vyvoj-2/seznam-vyzkumnych-organizaci>

Graf 3: Čerpání dotace podle typového složení institucí

Podíly aktuální k listopadu 2021

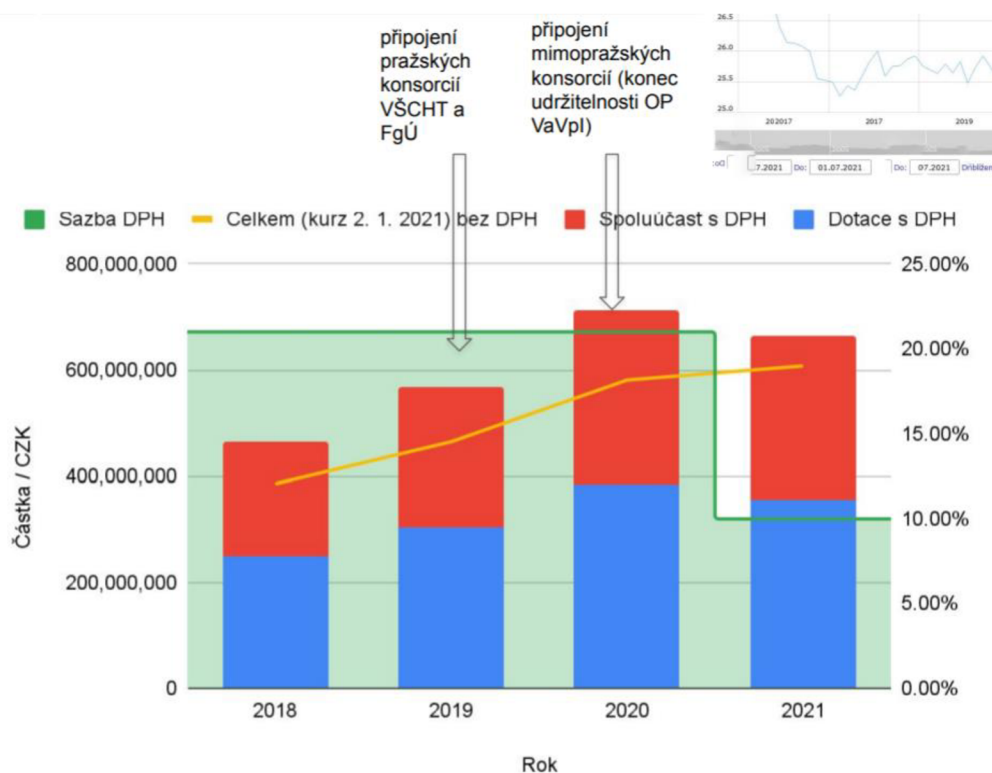

Poznámka: Tento diagram ukazuje počet typů institucí příjemců dotace, nikoliv podíl na výši podpory.

Zdroj: Vlastní zpracování na základě interních dat CzechELib

Projekt CzechELib je založený na principu částečné dotace: poplatky za přístup k EIZ jsou z jeho rozpočtu hrazeny pouze částečně (minimálně 50 % ceny). Jedná se o finanční podporu distribuovanou prostřednictvím CzechELib. Zbývající část ceny je dofinancována příspěvkem ČI.

Graf 4: Výše spoluúčasti a výše dotace v letech 2018–2021

Zdroj: Prezentace vedoucího Licenční a administrativní jednotky CzechELib, dostupné na <https://www.czechelib.cz/default/files/download/id/537/2021-setkani-clenskych-instituci-small.pdf>

Podíl podpory EIZ je pro citační a metrické nástroje definitivně nastaven na 70 %. U ostatních EIZ je podpora 50 %. Pokles podpory pod 50 % je možný pouze v případě významné změny kurzu české koruny vůči zahraničním měnám či významné změně sazby DPH.

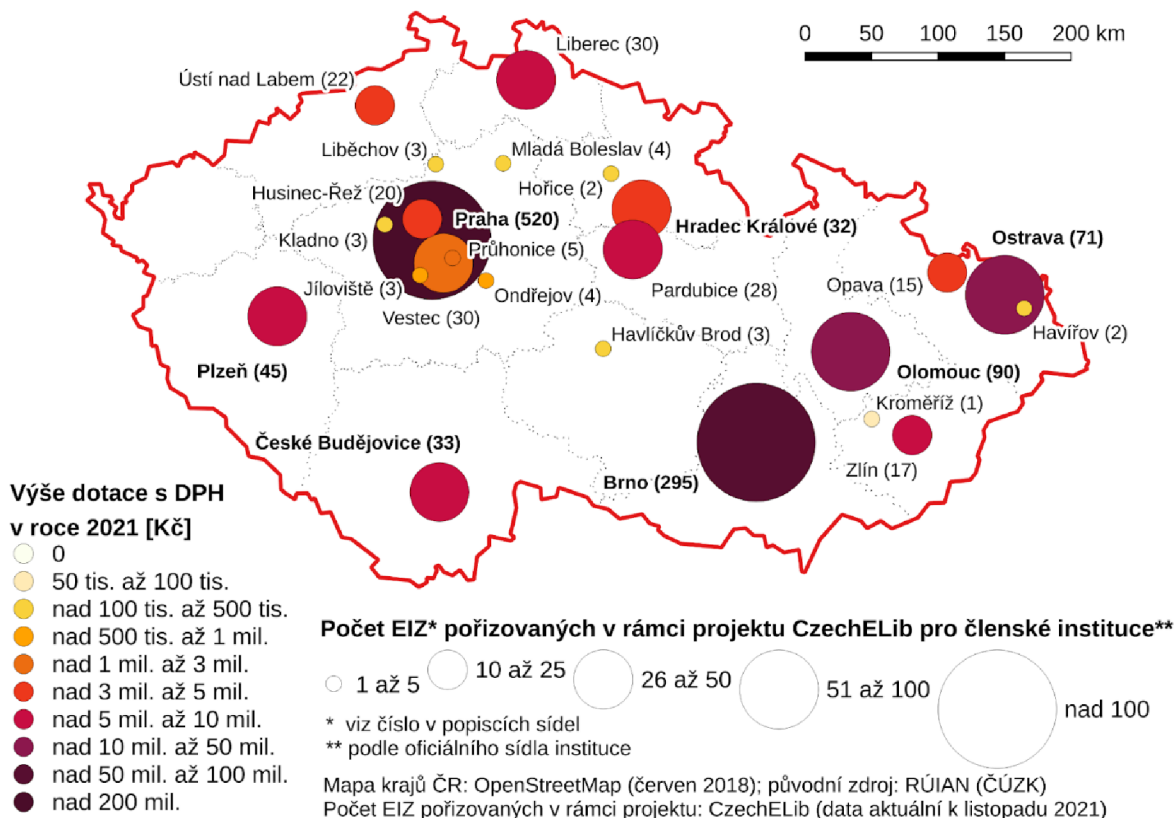
Celková cena EIZ v CZK s/bez DPH je částka, která zaplácena poskytovateli za celé konsorcium pro dané EIZ.

Vypočítává se: **(celková cena v původní měně) x (kurz) x (1 + DPH)**. Pro odhadový výpočet se použije kurz České národní banky deviza prodej příslušného roku platný k prvnímu pracovnímu dni, například k 4. 1. 2021, navýšený o 5% rezervu. Sazba DPH je dle charakteru EIZ 10 % nebo 21 %.

Podíl podpory EIZ: (podpora EIZ v původní měně) / (celková cena EIZ v původní měně).

Podpora ostatních EIZ³⁷ je celková podpora na EIZ snižená o částku, která připadá na podporu CM EIZ (70 % z jejich ceny) (Metodika výběru EIZ, CzechELib, 2021).

Obrázek 9: Kartografická vizualizace výše čerpaných dotací a počtů odebíraných EIZ v roce 2021 podle oficiálních sídel členských institucí CzechELib

Zdroj: Data o výši dotací a počtech EIZ byla zpracována diplomantkou na základě interních podkladů CzechELib (přepočteno bezpečným kurzem roku 2021). Mapu vyhotovila Ing. Eva Stopková, PhD., pro prezentaci CzechELib dle námětu vedoucího LAJ Ing. Jiřího Jiráta, PhD.

4.2.3 Smluvní zajištění

Přístupy k elektronickým informačním zdrojům zajišťují tři typy smluv:

1. Smlouva o centralizovaném zadávání nebo Rámcová smlouva o centralizovaném zadávání (je na samotné instituci, kterou smlouvu

³⁷ Ostatní EIZ jsou pro jednoduchost označovány všechny EIZ, které nespádají do kategorie CM EIZ.

si zvolí), jejíž součástí jsou indikativní ceny EIZ v původní měně bez DPH a před započtením dotace. Tato smlouva umožní realizaci veřejné zakázky na požadované EIZ. Upravuje vzájemná práva a povinnosti mezi NTK v roli centrálního zadavatele a ČI jako pověřujícím zadavatelem. Touto smlouvou ČI pověřují NTK, aby uskutečnila příslušná zadávací řízení, v nichž pořídí služby, které následně přenechá členským institucím za cenu nikoliv vyšší, než za kterou je pořídila.

2. Licenční smlouva mezi dodavatelem EIZ a NTK, jejíž součástí je příloha, která obsahuje seznam požadovaných zdrojů včetně cen pro jednotlivé instituce a také seznam členských institucí, případně včetně jejich IP adres, které jsou oprávněny tyto zdroje využívat.
3. „Uživatelská“ smlouva o zajištění a zpřístupnění elektronických informačních zdrojů (dále SZZ) mezi členskou institucí a NTK, jejíž součástí je příloha, která obsahuje seznam zdrojů požadovaných ČI a ceny EIZ (v původních měnách). Uzavírá se podle zákona č. 89/2012 Sb.³⁸, občanský zákoník, s odkazem na zákon č. 121/2000 Sb.³⁹, o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon). SZZ zavazuje CzechELib ke zpřístupňování EIZ v ní uvedených a uživatele k dodržování podmínek a pravidel⁴⁰ přístupu k EIZ. Této smlouvě předchází Smlouva o centralizovaném zadávání nebo Rámcová smlouva o centralizovaném zadávání (je na samotné instituci, kterou smlouvu si zvolí), která umožní realizace veřejné zakázky na požadované EIZ. Součástí této smlouvy jsou indikativní ceny EIZ.

(CzechELib, 2021).

Licenční smlouvy mohou být uzavřené v různých měnách (CZK, USD, EUR, GBP, CHF) – záleží na typu dodavatele. Například s tuzemským dodavatelem v roli „publisher“

³⁸ Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89>

³⁹ Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-121>

⁴⁰ Podmínky užívání představují souhrn podmínek stanovených ve Smlouvě a v Licenčních podmínkách. ČI se zavazuje Podmínky užívání dodržovat a odpovídá za jejich dodržování Oprávněnými uživateli. Pokud ČI zjistí nebo bude-li upozorněna na jakékoliv porušování Podmínek užívání ze strany své nebo svých Oprávněných uživatelů, poskytne NTK maximální součinnost zejména při identifikaci a nápravě porušení Podmínek užívání. To platí i v případech, že ČI takové porušení Podmínek užívání nezjistila, ačkoli by při řádné péči takové porušení měla a mohla zjistit (CzechELib, 2021).

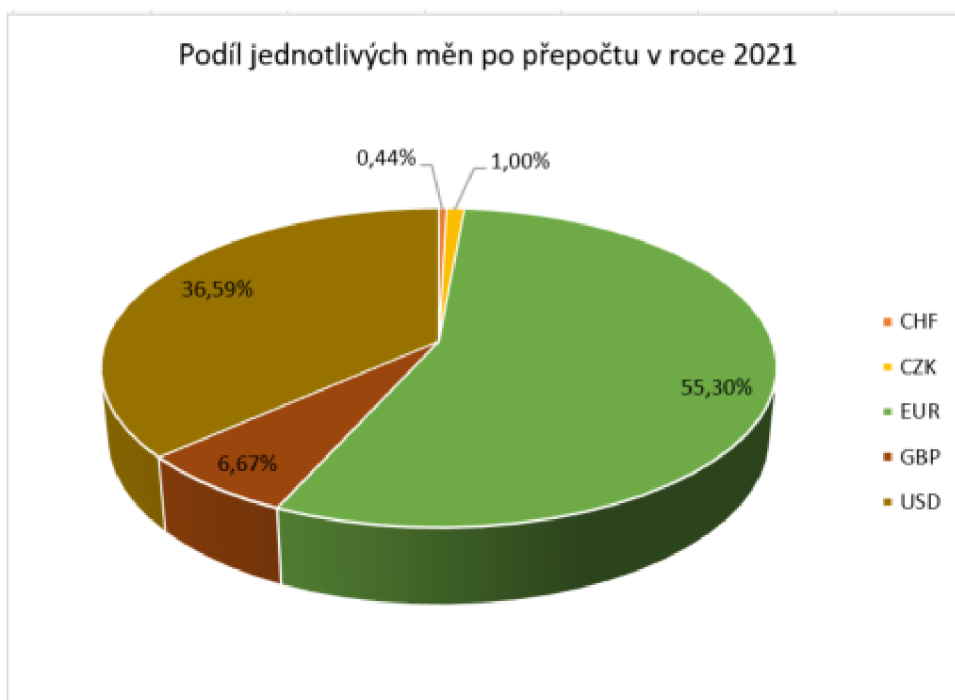
(vydavatel) uzavírá NTK smlouvu v CZK a s tuzemským dodavatelem v roli „supplier“ (dodavatel) uzavírá smlouvu v cizí měně. Smlouvy se zahraničním dodavatelem v roli „publisher“ se taktéž uzavírají v cizí měně.

Tabulka 3: Podíl jednotlivých měn po přepočtu v roce 2021

Měna	Podíl v %	Podíl v měně
CHF	0,44	110 tis. CHF
CZK	1	6 359,51 tis. CZK
EUR	55,3	12 737,16 tis. EUR
GBP	6,67	1 380,09 tis. GBP
USD	36,59	10 338,94 tis. USD

Zdroj: Vlastní zpracování na základě interních dat CzechELib

Graf 5: Podíl jednotlivých měn po přepočtu v roce 2021

Zdroj: Vlastní zpracování na základě interních dat CzechELib

Licenční smlouva s tuzemským dodavatelem v roli „supplier“ obsahuje odstavec, který upravuje fakturační podmínky: dodavatel na vystavených fakturách⁴¹ za poskytnuté

⁴¹ Faktura je účetní doklad, kterým dodavatel nárokuje u odběratele úhradu za dodání zboží nebo poskytnutí služby. Musí splňovat veškeré náležitosti předepsané pro účetní doklady zákonem č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů (Wikipedie, 2021).

EIZ musí také uvádět neje cenu v původní měně, ale i cenu přepočtu na CZK, včetně DPH (kvůli správnému odvodu DPH ze strany NTK). Fakturu ale CzechELib proplácí v původní měně (USD, EUR...), dle konvertování v kurzu ČNB deviza prodej (bez bankovních poplatků).

CzechELib dbá na to, aby byly splněny veškeré zákonné podmínky pro povinné zveřejnění podepsaných smluv. Veškeré smlouvy jak s vydavateli/dodavateli, tak i se samotnými ČI, jsou po začernění citlivých údajů nahrané do Registru smluv (dle zákona o registru smluv předpis č. 340/2015 Sb.⁴²). (CzechELib, 2021).

4.2.4 Finanční toky v projektu CzechELib

Do finančního toku v projektu jsou zapojeny čtyři typy subjektů:

1. Členská instituce
2. Národní technická knihovna
3. Vydavatelé a exkluzivní dodavatelé EIZ
4. Finanční úřad.

Princip fungování mechanismu je následující:

1. Dodavatel EIZ vystaví NTK fakturu za své služby, jejíž hodnota odpovídá 100 % ceny za EIZ. Splatnost dodavatelských faktur je ve dvou splátkách, většinou: 50 % do 15. března (týká se podílu hrazeného z projektu) a 50 % do 30. dubna⁴³ (týká se podílu hrazeného ČI).
2. NTK uvedenou fakturu interně rozděljuje na dvě části, a to dle podílu hrazeného samotnými členskými institucemi a podílu hrazeného z projektu CzechELib.
3. Finanční prostředky připadající na členské instituce jsou přefakturovány podle objednávek členských institucí.
4. NTK vystaví Členským institucím zálohové listy na jejich spoluúčast na zajištění EIZ, jejichž splatnost je stanovena do 15. dubna.

⁴² Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2015-340>

⁴³ Ve smlouvách od 2022 do 15. května

5. Takto vybrané finanční prostředky na dofinancování přístupu k EIZ, společně s podporou z projektu, jsou pak použity na uhrazení celkové faktury dodavatele.
6. Po vypořádání veškerých závazků vůči dodavatelům a Finančnímu úřadu, kdy už je známa konečná uhrazená cena za EIZ, probíhá finální vyúčtování s ČI. A dle Smlouvy nejpozději do 30. 9. daného roku.
(CzechELib, 2021).

4.2.5 Vymezení způsobilých výdajů v projektu CzechELib

Aby mohl být výdaj považován z pohledu projektu za způsobilý, musí splňovat následující podmínky:

- musí bezprostředně souviset s realizací projektu a být vynaložený v souladu s cíli programu
- musí být časově způsobilý, což znamená, že vznikl a byl uhrazený skutečně v době realizace projektu
- musí vzniknout a být proplacený příjemcem podpory
- musí být řádně identifikovatelný, prokazatelný a doložený průkaznými doklady
- musí být přiměřený, dle § 2 zákona o finanční kontrole č. 320/2001 Sb.⁴⁴, to znamená vynaložený v souladu s principy hospodárnosti (minimalizace výdajů při dodržování cílů projektu), účelnosti (přímá vazba na programovou oblast) a efektivnosti (maximalizace poměru mezi vstupy a výstupy projektu).

⁴⁴ Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-320>

4.2.5.1 Způsobilé výdaje dle druhu

Kategorie způsobilých výdajů se dělí na investiční a neinvestiční (tj. provozní).

Investičními výdaji, dle zákona o daních z příjmů v platném znění č. 586/1992 Sb.⁴⁵, se rozumí výdaje na pořízení nebo technické zhodnocení dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku, doba použití kterého převyšuje 1 rok s pořizovací částkou hmotného majetku vyšší než 40 000 CZK, v případě nehmotného majetku – vyšší než 60 000 CZK. Za způsobilý výdaj se považuje nejen pořizovací cena (včetně dopravy, montáže, zapojení), ale i pozáruční servis po dobu realizace projektu.

Neinvestiční výdaje jsou veškeré výše neuvedené výdaje.

Výdaje na přímé aktivity – investiční zahrnují následující skupiny:

1. Hardware a osobní vybavení
 - rozšíření diskového pole o 60TB kapacity
 - fyzický server pro provoz aplikací
2. Nehmotný investiční majetek
 - systém pro správu a evidenci EIZ (Electronic Resources Management System „ERMS“)
 - statistický a analytický systém pro EIZ (CzechELib Usage Statistics „CELUS“)
 - systém pro výběr a pořizování EIZ
 - webový publikační a prezentační systém
 - rozvoj softwaru CELUS
 - rozvoj softwaru ERMS

Výdaje na přímé aktivity – neinvestiční zahrnují následující skupiny:

1. Osobní výdaje
 - platy zaměstnanců organizace a ředitele
 - DPČ
 - DPP
 - pojistné na sociální a zdravotní zabezpečení

⁴⁵ Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-586>

- FKSP (fond kulturních a sociálních potřeb)
 - pojištění odpovědnosti zaměstnavatele
 - nemocenská hrazená zaměstnancům
2. Cestovní náhrady
- tuzemské (cestovné, stravné, ubytování, letenky zahraniční experti)
 - zahraniční (zahraniční cesty – experti z ČR)
 - per diem
3. Hmotný majetek a materiál
- HW a osobní vybavení (notebook, dokovací stanice, myš, klávesnice, monitor, stolní počítač, mobilní telefon, tablet, externí disk, projekční plátno, USB disk, laserové ukazovátko, kompaktní přenosný dataprojektor, flipchart, skartovací stroj, příslušenství – brašny, batohy, pouzdra atd.)
4. Nehmotný majetek
- Software Office 2013
5. Místní kancelář
- kancelářské potřeby, kopírování
6. Nákup služeb
- právní služby – administrace veřejných zakázek
 - právní poradenství
 - polygrafické služby
 - webdesign
 - nepojmenované smlouvy pro zahraniční experty
 - zajištění publicity projektu (konference, veletrh, výroba propagačního materiálu, placené články v médiích, tvorba videí)
 - platby za EIZ
 - překlady
 - občerstvení pro setkání odborného týmu projektu
 - pronájem místnosti pro setkání realizačního týmu projektu
 - školení pro členy realizačního týmu
 - zajištění seminářů a školení pro zástupce ČI
 - analýza právní formy NTK

- odborné poradenství – daňového, účetního a jiného charakteru
- údržba ERMS
- registrační poplatky – online konference aj.
- vnitřní evaluace
- nákup dat pro plánování a analýzu publikačních aktivity ČI

7. Správní poplatky

(CzechELib, 2021).

4.2.6 Výdaje, které nelze považovat za způsobilé

- výdaje, které nesplňují principy hospodárnosti⁴⁶, účelnosti a efektivnosti
- výdaje související s jiným obdobím, než je období realizace projektu
- DPH, nebo její část, pokud je žadatel⁴⁷ plátcem DPH a může si uplatnit zákonný nárok na její odpočet
- pokuty, penále a sankce
- veškeré výdaje vzniklé v důsledku právních sporů souvisejících s daným projektem
- rezervy na možné budoucí ztráty a dluhy
- navýšení ceny vítězné nabídky z výběrového řízení
- výdaje na konference, semináře, workshopy, pokud nejsou doložené fotodokumentací
- manka a škody
- odpisy pohledávek
- kurzové ztráty⁴⁸
- úroky z půjček a úvěrů
- bankovní poplatky
- tabákové výrobky, alkoholické nápoje a psychotropní látky

⁴⁶ Principy nevhodnosti nesplňují výdaje na nákup zařízení, materiálu/služeb před ukončením projektu, nebo nákupy, ke kterým příjemce nedoložil požadované dokumenty. Tyto neopodstatněné výdaje jsou jednotlivě posuzovány ve vztahu ke stavu realizace klíčových aktivit projektu (MŠMT, Řídící orgán OP VVV, 2016).

⁴⁷ V tomto případě žadatelem je NTK.

⁴⁸ Za kurzové ztráty se nepovažují ztráty, které vznikly pouze účetně z důvodu rozdílnosti použitého kurzu dle interní směrnice organizace a kurzu použitého při skutečné úhradě (MŠMT, Řídící orgán OP VVV, Pravidla pro žadatele a příjemce – Obecná část, 2016).

- ostatní výdaje za zaměstnance (odstupné, dary, příspěvky na penzijní připojištění apod.)

(MŠMT, Řídicí orgán OP VVV, Pravidla pro žadatele a příjemce – Obecná část, 2016).

4.3 Účetnictví v NTK

Národní technická knihovna je instituce, která zajišťuje na národní úrovni informační infrastrukturu pro výzkum, vývoj, inovace a vzdělávání v oblasti techniky a aplikovaných přírodních věd. Na národní úrovni dále poskytuje veřejné knihovnické a informační služby výzkumným organizacím, vysokým školám a odborné veřejnosti. Je státní příspěvkovou organizací přímo řízenou Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy dle zřizovací listiny č. j. 12170/91-3 z 11. 2. 1991 (MŠMT, 2019).

Zpracování účetnictví v NTK se řídí příslušnými ustanoveními zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, a vyhlášky č. 410/2009 Sb., ve znění pozdějších předpisů, kterou se provádějí některá ustanovení zákona o účetnictví, a dalšími níže uvedenými právními předpisy. Účetní zápisy o účetních případech se provádějí v českém jazyce. NTK vede účetnictví správné, úplné, průkazné, srozumitelné, přehledné a způsobem zaručující trvanlivost účetních záznamů.

Pro vedení účetnictví je používán účetní program iFIS, moduly: Účetnictví, Finance, Majetek, Zásoby, Rozpočet.

Veškeré účetní doklady, související s projektem, jsou označovány číslem projektu CZ.02.1.01/0.0/0.0/16_040/0003542.

Zprostředkovávané EIZ nejsou deklarovány na majetkových účtech NTK, tzn., že se nejedná o nehmotný majetek, ale o službu a jsou zařazené pod účtovou skupinu 51, konkrétně na účet 518 „Ostatní služby“.

4.3.1 Právní rámec

Právním rámcem pro vedení účetnictví NTK jsou zákonné normy a interní vnitřní normy NTK.

4.3.1.1 Zákonné normy

- Při vedení účetnictví v NTK se zaměstnanci řídí především následujícími zákony, vyhláškami a Českými účetními standardy:
- zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví
- zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích
- zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů vyhláška č. 410/2009 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro některé vybrané účetní jednotky
- vyhláška č. 416/2004 Sb., kterou se provádí zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole a o změně některých zákonů
- vyhláška č. 367/2015 Sb. o zásadách a lhůtách finančního vypořádání vztahů se státním rozpočtem, státními finančními aktivy a Národním fondem (vyhláška o finančním vypořádání) zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce
- zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů 5 Směrnice č. 4/2019 ředitele NTK o účetnictví v Národní technické knihovně
- vyhláška č. 114/2002 Sb., o fondu kulturních a sociálních potřeb zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty
- České účetní standardy pro některé vybrané účetní jednotky, které vedou účetnictví podle vyhlášky č. 410/2009 Sb., č. 701–710
- vyhláška č. 383/2009 Sb., o účetních záznamech v technické formě vybraných účetních jednotek a jejich předávání do centrálního systému účetních informací státu a o požadavcích na technické a smíšené formy účetních záznamů

- vyhláška č. 220/2013 Sb., o požadavcích na schvalování účetních závěrek některých vybraných účetních jednotek
- vyhláška č. 5/2014 Sb., o způsobu, termínech a rozsahu údajů předkládaných pro hodnocení plnění státního rozpočtu.

4.3.1.2 Interní normy

Při vedení svého účetnictví se NTK řídí interními předpisy (řády, příkazy, směrnicemi, metodickými pokyny), které aplikují zákonné normy na konkrétní podmínky NTK. Tyto normy se nachází na interním disku NTK.

4.3.2 Kurzové rozdíly

Majetek a závazky vyjádřené v cizí měně se přepočítávají na českou měnu kurzem stanoveným v kurzovním lístku ČNB ke dni uskutečnění účetního případu a v účetní závěrce ke dni jejího sestavení.

4.3.2.1 Přepočet kurzových rozdílů ke dni uskutečnění účetního případu

Pro přepočet ke dni uskutečnění účetního případu se v NTK používá denní kurz platný v den uskutečnění účetního případu, což je kurz devizového trhu vyhlášený ČNB. V informačním účetním systému iFIS se jedná vždy o den předcházející. Dny uskutečnění účetního případu pro účely výpočtu kurzových rozdílů jsou:

- den vystavení faktury (nebo obdobného dokladu) v NTK, uvedený na faktuře a den provedení úhrady podle výpisu z účtu banky, resp. při platbě v hotovosti dle data na pokladním dokladu,
- den přijetí faktury v NTK a den provedení úhrady podle bankovního výpisu z účtu ČNB,
- den provedení finanční operace (vklad nebo výběr hotovosti z bankovního účtu) podle výpisu účtu banky.

Tabulka 4: Zaučtování kurzového rozdílu v projektu CzechELib

	Text	Má dáti (č. účtu)	Dal (č. účtu)
PFA	Dotace: Přijetí faktury od dodavatele za služby, v cizí měně (USD, EUR, GBP, CHF)	518984	3213
PFA	Spoluúčast: Přijetí faktury od dodavatele za služby, v cizí měně (USD, EUR, GBP, CHF)	518985	3213
VBÚ	Úhrada dodavatelské faktury, v cizí měně (banka)	3213	2417
VÚD	Kurzový zisk při úhradě dodavatelské faktury	3213	6636
VÚD	Kurzové ztráty při úhradě dodavatelské faktury	5636	3213

PFA = přijatá faktura

VÚD = vnitřní účetní doklad

VBÚ = výpis z bankovního účtu

Zdroj: Vlastní zpracování

4.3.2.2 Přepočítání kurzových rozdílů ke dni sestavení účetní závěrky

Pro přepočítání kurzových rozdílů ke dni sestavení účetní závěrky se používá denní kurz ke dni 31. 12. příslušného roku, což je kurz devizového trhu vyhlášený Českou národní bankou.

4.4 Fakturace a administrace v projektu CzechELib

Fakturace za zasmluvněné EIZ za dané období probíhá vždy na začátku kalendářního roku jak ze strany „dodavatel vs. NTK“ tak i ze strany „NTK vs. instituce“.

Na základě podepsaných Licenčních smluv vystaví dodavatel NTK fakturu, jednu za celé konsorcium (ve stoprocentní výši). Ta je následně podle modelu dělení nákladů rozdělena na částku, která bude hrazena členskými institucemi, a na částku, která bude financována z podpory projektu CzechELib. Faktury od dodavatelů jsou vystavovány v měnách uvedených v příslušných Licenčních smlouvách, v případě více měn a zdrojů je fakturováno vícekrát.

Termín pro zaslání vystavených faktur mají dodavatelé ne dříve, než první kalendářní den daného roku – tedy ne dříve, než 1. 1. příslušného roku. Souvisí to s pravidlem, že náklady v projektu se musí vždy zaúčtovat do období, s nímž časově a věcně souvisí, tj. každoroční úhrada přístupu je splatná v roce užití EIZ.

Aby se projekt vyvaroval problémů s pozdním placením závazků vůči dodavatelům, zahajuje CzechELib paralelně proceduru výběru finančních prostředků od zúčastněných členů konsorcií. Pokud by se nepodařilo zajistit dostatek financí na zaplacení přijatých faktur od dodavatelů včas, mohlo by to přinést také náklady navíc (v podobě penále, pokud z prodlení a podobně). Proto se v projektu pečlivě věnují procesu řízení cash flow a lidských zdrojů.

Na základě Smluv o zajištění a zpřístupnění EIZ vystaví NTK členským institucím zálohové listy na úhradu jejich spoluúčasti za EIZ v příslušném roce. Zálohové listy, které jsou směřovány na pověřenou osobu a na e-mailovou adresu pro fakturaci příslušné instituce, rozesílá NTK na přelomu měsíce února a března, nejpozději však do 30. března. Splatnost zálohových listů mají ČI do 15. dubna nebo 30 dnů ode dne vystavení zálohových listů, podle toho, které datum nastane později.

Po uhrazení veškerých závazků vůči dodavatelům EIZ a FÚ probíhá fáze finálního vyúčtování s ČI, která finalizuje připsáním vzniklého přeplatku na účet ČI nebo naopak, výzvou o zaplacení nedoplatku.

CzechELib disponuje svým vlastním projektovým účtem, který obsahuje dva typy finančních prostředků:

1. Prostředky poskytnuté z OP VVV – dotaci
2. Ostatní finanční prostředky – vlastní prostředky (příspěvky vybrané od institucí)

(CzechELib, 2021).

4.4.1 Fakturace z pohledu dodavatele

Faktury dodavatelů jsou placeny podle platebních podmínek specifikovaných v příslušných Licenčních smlouvách, v nichž jsou uvedeny jak termíny splátek (splátky jsou většinou dvě), tak jejich výše (v procentech z celkové částky, většinou se jedná o 50 %). Při úhradě dodavatelských faktur v cizí měně je CzechELib vystavený kurzovým rizikům. Tato rizika vznikají proto, že ke skutečnému vzniku závazků dochází v jiném časovém období, než k jejich realizaci, tj. platbě. V projektu se snaží těmto rizikům vyhnout, a proto, pokud je na účtu k dispozici dostatek vybraných finančních prostředků od ČI, tak jsou faktury propláceny odpovídajícím či pokud možno lepším než bezpečným kurzem. Ne vždy to však podmínky umožní. Podle pravidel projektu není možné, aby část finančních prostředků připadajících na příspěvek od institucí byla splacena dříve (byť dočasně), než bude od institucí vybrána. Čerpání finančních prostředků poskytnutých z dotace OP VVV je omezeno tím, že tyto prostředky mohou být využity pouze na pokrytí úhrad spojených s dotací (účelově určené prostředky). Může tedy nastat situace, že kurz cizí měny vůči české koruně posílí a kurz platby faktury překročí bezpečný kurz, což se následně projeví ve finálním vyúčtování s ČI, tj. instituce budou muset doplatit rozdíl mezi zálohovou a konečnou fakturou (CzechELib, 2021).

4.4.1.1 Tuzemský dodavatel, faktura v zahraniční měně

Veškeré faktury dodavatelů jsou hrazeny v zahraniční měně USD, EUR, GBP, CHF převodem dle kurzu ČNB deviza prodej. Do výpočtu spoluúčasti ČI vstupují tři druhy měnových kurzů:

1. bezpečný kurz (záloha)
2. kurz dne úhrady dodavatelské faktury
3. kurz ke dni zdanitelného plnění (neboli „Účetní“).

Kromě těchto kurzů je sledováno i vypořádání DPH vůči FÚ (jak nárok na odpočet daně na vstupu, tak i vznik daňové povinnosti). Následně jsou tyto hodnoty použity pro získání zůstatku finančních prostředků, tj. je sledováno z pohledu reálných peněz

(ne účetních), protože k návratu ČI přeplatku lze použít jen prostředky, které jsou skutečně k dispozici, případně které k dispozici budou (vyrovnání DPH s FÚ).

U tuzemských faktur v zahraniční měně se jedná o rozdíl mezi kurzem nároku DPH (kurzem, kterým byla cizí měna přepočítána v rámci faktury a která se nárokovala u FÚ, tj. ke dni zdanitelného plnění), a kurzem úhrady faktury včetně DPH.

Příklad vzniku kurzových rozdílů:

Přijata dodavatelská faktura na 121 EUR včetně DPH, kde 100 EUR je základ daně a 21 EUR samotná DPH (daň 21 %).

- DPH bylo nárokováno u FÚ s kurzem 25,572 CZK/EUR

$$21 \text{ EUR} \times 25,572 = 537,012 \text{ CZK}$$

- a kurz úhrady faktury včetně DPH byl 26,256 CZK/EUR

$$21 \text{ EUR} \times 26,256 = 551,376 \text{ CZK}$$

$$537,012 \text{ CZK} - 551,376 \text{ CZK} = -14,364 \text{ CZK} \text{ je vzniklý rozdíl mezi kurzy}$$

Z tohoto příkladu vyplývá, že CzechELib bude chybějící částku (vzniklý rozdíl) na DPH 14,364 CZK požadovat k zaplacení od ČI.

Vzorce, podle kterých NTK provádí vyúčtování s ČI:

1. **Ostatní členské instituce:** *cena včetně DPH v CZK (bezpečný kurz) – cena bez DPH v CZK (den úhrady) – DPH v CZK (bezpečný kurz) – DPH v CZK (den úhrady) + DPH v CZK (kurz ke dni zdanitelného plnění),*

tudíž zbyde: cena bez DPH v CZK (bezpečný kurz) – cena včetně DPH v CZK (den úhrady) + DPH v CZK (kurz ke dni zdanitelného plnění)

Názorný příklad:

Tabulka 5: Základní údaje pro výpočet vyúčtování (vzorec ostatní členské instituce)

Vyúčtování spoluúčasti ČI za konkrétní EIZ (plná cena v původní měně 2 500,00 EUR, bez DPH)											
	Cena bez DPH v cizí měně	Samotná DPH v cizí měně (21 %)	Celkem v cizí měně včetně DPH	Druhý kurzů	Kurz	Cena bez DPH v CZK	Samotná DPH v CZK (21 %)	Celkem včetně DPH v CZK	DPH pohyby na účtu CzechELib (CZK)		
									Přijde na účet	Odejde z účtu	Rozdíl
Spoluúčast instituce 50 %	1 250,00	262,50	1 512,50	1	26,814	33 517,50	7 038,68	40 556,18	7 038,68	7 038,68	0,00
	–	–	–	2	27,361	34 201,25	7 182,26	41 383,51	–	7 182,26	–7 182,26
	–	–	–	3	25,410	31 762,50	6 670,13	38 432,63	6 670,13	–	6 670,13
CELKEM									13 708,81	14 220,94	–512,13

1 – Bezpečný kurz (zálohová faktura, ČI)

2 – Kurz v den úhrady dodavatelské faktury

3 – Kurz ke dni zdanitelného plnění

Zdroj: Vlastní zpracování

Částka –512,13 CZK, jedná se o kurzový rozdíl mezi DPH v den úhrady dodavatelské faktury a DPH ke dni zdanitelného plnění.

$$\begin{aligned} \text{Vyúčtování (ostatní instituce)} &= 40\,556,18 - 34\,201,25 - 7\,038,68 - 7\,182,26 + 6\,670,13 \\ &= \underline{-1\,195,88 \text{ CZK (bez DPH)}} \end{aligned}$$

Záporný rozdíl znamená, že instituce má nedoplatek. Vzniklý nedoplatek ve výši 1 195,88 CZK NTK do fakturuje v konečné faktuře.

Kontrola:

cena bez DPH v CZK (bezpečný kurz) – cena bez DPH v CZK (den úhrady) + kurzový rozdíl
 DPH = 33 517,50 – 34 201,25 + (–512,13) = –1 195,88 CZK

- 2. Samotná NTK v roli členské instituce: cena včetně DPH v CZK (bezpečný kurz)**
 – cena včetně DPH v CZK (den úhrady)

Názorný příklad:**Tabulka 6: Základní údaje pro výpočet vyúčtování (samotná NTK)**

<i>Vyúčtování spoluúčasti NTK za konkrétní EIZ (plná cena v původní měně 2 500,00 EUR, bez DPH)</i>											
	<i>Cena bez DPH v cizí měně</i>	<i>Samotná DPH v cizí měně (21 %)</i>	<i>Celkem v cizí měně včetně DPH</i>	<i>Druhy kurzů</i>	<i>Kurz</i>	<i>Cena bez DPH v CZK</i>	<i>Samotná DPH v CZK</i>	<i>Celkem včetně DPH v CZK</i>	<i>DPH pohyby na účtu CzechELib (CZK)</i>		
									<i>Přijde na účet</i>	<i>Odejde z účtu</i>	<i>Rozdíl</i>
<i>Spoluúčast instituce 50 %</i>	1 250,00	262,50	1 512,50	1	26,814	33 517,50	7 038,68	40 556,18	7 038,68	–	7 038,68
–	–	–	–	2	27,361	34 201,25	7 182,26	41 383,51	–	7 182,26	–7 182,26
CELKEM									7 038,68	7 182,26	–143,59

1 – Bezpečný kurz (zálohová faktura, ČI)

2 – Kurz v den úhrady dodavatelské faktury

Zdroj: Vlastní zpracování

V tomto případě, kdy NTK využívá EIZ pro svoji neekonomickou činnost, nárok na odpočet DPH na vstupu nemá, tj. kurz ke dni zdanitelného plnění do výpočtu nevstupuje.

Vyúčtování (NTK) = 40 556,18 – 41 383,51 = –827,34 CZK (bez DPH)

Záporný rozdíl znamená, že NTK jakožto ČI, má nedoplatek.

Kontrola:

cena bez DPH v CZK (bezpečný kurz) – cena bez DPH v CZK (den úhrady) + kurzový rozdíl
DPH = 33 517,50 – 34 201,25 + (-143,59) = -827,34 CZK

4.4.1.2 Tuzemský dodavatel, faktura v domácí měně

Faktury od tuzemského dodavatele v domácí měně se hradí v CZK, a proto se v tomto případě kurzy neřeší. Ve výchozím vzorci: bezpečný kurz, kurz dne úhrady dodavatelské faktury a kurz pro potřeby DPH se rovnají „1“.

4.4.1.3 Zahraniční dodavatel, faktura v zahraniční měně

U zahraničního dodavatele (faktura v zahraniční měně), stejně tak jako u tuzemského dodavatele (faktura v zahraniční měně), vstupují do výpočtu tři druhy kurzů a zároveň i vypořádání DPH vůči FÚ (nárok a povinnost). Ale v tomto případě se DPH z části spoluúčasti vyruší, tj. část DPH, kterou by CzechELib jinak u FÚ nárokoval zpátky, neodvádí. Jelikož zahraniční faktury neobsahují DPH, DPH se dopočítává ke dni úhrady a odvádí se na FÚ zvlášť. Proto odvede CzechELib DPH pouze z části, která je hrazena dotací. Tímto způsobem lze členské instituci v případě přeplatku vrátit hodnotu základu daně ihned po vyúčtování (vratné peníze k dispozici jsou ihned).

Vzorce, podle kterých NTK provádí vyúčtování s ČI:

- 1. Ostatní členské instituce:** *cena včetně DPH v CZK (bezpečný kurz) – cena bez DPH v CZK (den úhrady) – DPH v CZK (bezpečný kurz) – DPH v CZK (kurz ke dni zdanitelného plnění) + DPH v CZK (kurz ke dni zdanitelného plnění),*

tudíž zbyde: cena bez DPH v CZK (bezpečný kurz) – cena bez DPH v CZK (den úhrady)

Názorný příklad:

Tabulka 7: Základní údaje pro výpočet vyúčtování (vzorec ostatní členské instituce)

Vyúčtování spoluúčasti ČI za konkrétní EIZ (plná cena v původní měně 2 500,00 EUR, bez DPH)											
	Cena bez DPH v cizí měně	Samotná DPH v cizí měně (21 %)	Celkem v cizí měně včetně DPH	Druhy kurzů	Kurz	Cena bez DPH v CZK	Samotná DPH v CZK (21 %)	Celkem včetně DPH v CZK	DPH pohyby na účtu CzechELib (CZK)		
									Přijde na účet	Odejde z účtu	Rozdíl
Spoluúčast instituce 50 %	1 250,00	–	1 250,00	1	26,814	33 517,50	7 038,68	40 556,18	7 038,68	7 038,68	0,00
	–	–	–	2	27,361	34 201,25	–	34 201,25	–	–	0,00
	–	–	–	3	25,410	31 762,50	6 670,13	38 432,63	6 670,13	6 670,13	0,00
CELKEM									13 708,70	13 708,70	0,00

1 – Bezpečný kurz (zálohová faktura, ČI)

2 – Kurz v den úhrady dodavatelské faktury

3 – Kurz ke dni zdanitelného plnění

Zdroj: Vlastní zpracování

V tomto případě kurzový rozdíl nevzniká, jelikož zahraniční faktury neobsahují DPH, DPH se dopočítává ke dni úhrady. Den úhrady je zároveň i dnem zdanitelného plnění.

$$\text{Vyúčtování (ostatní instituce)} = 40\,556,18 - 34\,201,25 - 7\,038,68 - 6\,670,13 + 6\,670,13 = \underline{-683,75 \text{ CZK (bez DPH)}}$$

Záporný rozdíl znamená, že instituce má nedoplatek. Vzniklý nedoplatek ve výši 683,75 CZK dofakturuje NTK v konečné faktuře.

Kontrola:

cena bez DPH v CZK (bezpečný kurz) – cena bez DPH v CZK (den úhrady) + kurzový rozdíl DPH = 33 517,50 – 34 201,25 + 0 = -683,75 CZK

- 2. Samotná NTK v roli členské instituce:** *cena včetně DPH v CZK (bezpečný kurz) – cena bez DPH v CZK (den úhrady) – DPH v CZK (kurz ke dni zdanitelného plnění)*

Názorný příklad:*Tabulka 8: Základní údaje pro výpočet vyúčtování (samotná NTK)*

<i>Vyúčtování spoluúčasti ČI za konkrétní EIZ (plná cena v původní měně 2 500,00 EUR, bez DPH)</i>											
	<i>Cena bez DPH v cizí měně</i>	<i>Samotná DPH v cizí měně (21 %)</i>	<i>Celkem v cizí měně včetně DPH</i>	<i>Druhy kurzů</i>	<i>Kurz</i>	<i>Cena bez DPH v CZK</i>	<i>Samotná DPH v CZK (21 %)</i>	<i>Celkem včetně DPH v CZK</i>	<i>DPH pohyby na účtu CzechELib (CZK)</i>		
									<i>Přijde na účet</i>	<i>Odejde z účtu</i>	<i>Rozdíl</i>
<i>Spoluúčast instituce 50 %</i>	1 250,00	–	1 250,00	1	26,814	33 517,50	7 038,68	40 556,18	7 038,68	–	7 038,68
	–	–	–	2	27,361	34 201,25	–	34 201,25	–	–	0,00
	–	–	–	3	25,410	31 762,50	6 670,13	38 432,63	–	6 670,13	–6 670,13
CELKEM									7 038,68	6 670,13	368,55

1 – Bezpečný kurz (zálohová faktura, ČI)

2 – Kurz v den úhrady dodavatelské faktury

3 – Kurz ke dni zdanitelného plnění

Zdroj: Vlastní zpracování

Vyúčtování (NTK) = 40 556,18 – 34 201,25 – 6 670,13 = -315,20 CZK (bez DPH)

Záporný rozdíl znamená, že NTK jakožto ČI, má nedoplatek.

Kontrola:

cena bez DPH v CZK (bezpečný kurz) – cena bez DPH v CZK (den úhrady) + kurzový rozdíl DPH = 33 517,50 – 34 201,25 + 368,55 = -315,20 CZK

4.4.2 Fakturace z pohledu členské instituce

Na základě podepsané Smlouvy o zajištění a zpřístupnění EIZ (viz bod 7.9.) je jednotlivým členským institucím za zpřístupnění EIZ fakturován poplatek ve výši odpovídající 50 %, případně 30 % jejich spoluúčasti (z částky, která vznikne rozpočítáním pořizovací ceny EIZ mezi jednotlivé ČI). NTK nejdříve vystaví ČI zálohový list a následně daňový doklad, jeden za každou podepsanou smlouvu. Tímto způsobem postupuje z důvodu plynulého „cash flow“, aby měla k dispozici finanční prostředky na odvod DPH. Z pohledu plátce DPH je zálohový list, tzv. „proforma faktura“⁴⁹, neúčtním dokladem bez vlivu na daň.

Členská instituce obdrží – výhradně elektronicky na e-mailovou adresu uvedenou v odst. 6.6. Smlouvy o zajištění a zpřístupnění EIZ od NTK – zálohový list na úhradu své spoluúčasti. Společně se zálohovým listem se také posílá i příloha k zálohovému listu, která obsahuje podrobný rozpis cen jednotlivých EIZ za konkrétní období, jejichž součty jsou v zálohovém listu. Datum splatnosti zálohových listů je stanoveno nejpozději na 15. 4. daného roku nebo 30 dnů ode dne vystavení zálohových listů, podle toho, které datum nastane později. Pak na základě platby přijaté od ČI, kterou byl uhrazen zálohový list ke spoluúčasti EIZ na dané období, zasílá NTK daňový doklad (CzechELib, 2021).

Pokud se instituce dostane do prodlení s platbou a tato prodleva způsobí vznik povinnosti NTK uhradit dodavateli EIZ případnou smluvní pokutu či úroky stanovené v Licenčních podmínkách nebo úroky plynoucí přímo z právního předpisu, budou tyto smluvní pokuty či úroky ČI přeúčtovány.

Daňové doklady zasílané ČI v elektronické formě jsou opatřené elektronickým podpisem nebo elektronickou značkou: jedná se tedy o daňový doklad ve smyslu ustanovení § 26 zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů.

⁴⁹ Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Pro_forma_faktura

4.4.2.1 Postup použití kurzu pro stanovení zálohových plateb členskými institucím

Kurzy přepočtu zahraničních měn na CZK jsou v době fakturace stanoveny s ohledem na kurzová rizika. Kurz pro stanovení zálohové platby ČI na úhradu EIZ vychází z kurzu devizového trhu (deviza prodej) vyhlášeného Českou národní bankou k prvnímu pracovnímu dni ledna příslušného kalendářního roku s navýšením o kurzovou rezervu 5 %. Právě 5% rezerva slouží ke krytí kurzových rizik popsanych výše (CzechELib, 2021).

Příklad:

Tabulka 9: Příklad stanovení bezpečného kurzu

Kurz ČNB deviza a prodej ke dni 4. 1. 2021 ⁵⁰	26,376	CZK/EUR
Rezerva 5 %	1,319	CZK
Kurz ČNB s 5% rezervou	27,695	CZK/EUR

Zdroj: Vlastní zpracování dle postupu stanovené kurzu zálohové platby v CzechELib

4.4.2.2 Finální vyúčtování s členskými institucemi

Kurzové rozdíly mezi úhradou faktur ČI v CZK a měnou platby NTK za EIZ dodavatelům jsou vyúčtovány po úhradě všech dodavatelských faktur, a to podle kurzu ČNB ke dni úhrady⁵¹ plateb dodavatelům EIZ. Finální vyúčtování provádí NTK do 30. června a případný nedoplatek (kladná částka na faktuře) či přeplatek (záporná částka na faktuře), dle podmínek příslušných Smluv o zajištění a zpřístupnění EIZ, čl. 7. 9., zúčtuje do 30. září daného roku. Případný nedoplatek je splatný do 30 dnů po vystavení ČI vyúčtovací faktury. V případě přeplatku vystaví NTK příslušným ČI dobropis.

⁵⁰ Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/platebni-styk/sluzby-pro-klienty/kurzovni-listek-cnb/index.html?date=04.01.2021>

⁵¹ Kurz úhrady NTK dodavatelům EIZ je chápán jako kurz ČNB deviza prodej v den předcházející dni, kdy úhrada proběhla.

Finální vyúčtování obsahuje:

1. daňový doklad k vyúčtovací faktuře
2. konečnou vyúčtovací fakturu
3. tabulku s vyúčtováním, která obsahuje podrobný rozpis jednotlivých EIZ za konkrétní období, včetně údajů o kurzech CZK ke dni úhrady faktur NTK dodavatelům EIZ.

(CzechELib, 2021).

4.4.2.3 Jednorázové zvýšení podpory pro případ překročení bezpečného kurzu (dopad pandemie COVID-19 na českou ekonomiku – oslabení české koruny)

Vzhledem k ekonomickým dopadům zaviněným celosvětovou pandemií COVID-19, kterou nebylo možné předvídat, došlo v jarních měsících roku 2020 k výraznému oslabení české koruny. Projektovým týmem CzechELib bylo navrženo řešení, které zmírnilo tyto dopady na členské instituce. Konkrétně v případě, kde došlo k překročení bezpečného kurzu pro výběr záloh, navrhl tým zvýšit podporu členským institucím na pořízení EIZ o rozdíl mezi uhrazenou platbou dodavateli EIZ (finanční podíl členské instituce na odebíraných EIZ) a výší zálohové platby stanovené dle „Postupu použití kurzu pro stanovení zálohové platby v roce 2020“⁵², tj. nad rámec 50 % a 70 %. K překročení bezpečného kurzu došlo v době hrazení druhé splátky dodavatelům (duben – květen). Po dohodě s MŠMT byly na kompenzaci propadu CZK použity přebytky z projektu CzechELib (ušetřené prostředky z dotace OP VVV). Výsledná podpora ČI na pořízení EIZ v roce 2020 tak činila cca 52 % a 72 % dle typu EIZ. Tato změna byla promítnuta jak do Metodiky výběru EIZ⁵³, tak i do SZZ s ČI (ve formě dodatku).

I přes poskytnutou podporu z projektu nad bezpečný kurz v rámci tuzemských faktur dodavatelů EIZ zaslaných do NTK docházelo k nedoplatkům z důvodu pohybů DPH, které souviselo se skutečnou úhradou a možností nárokovat si DPH od FÚ. Tyto nedoplatky

⁵² Dostupné z: <https://www.czechelib.cz/default/files/download/id/273/postup-pouziti-kurzu-pro-stanoveni-zalohove-platby-clenske-instituci-v-roce-2020.pdf>

⁵³ Dostupné z: <https://www.czechelib.cz/default/files/download/id/355/metodika-pro-vyber-eiz-verze-3.pdf>

z DPH nebylo možné za členské instituce uhradit, aniž by se porušila pravidla financování OP VVV, a proto tento rozdíl hradily ČI samostatně.

Graf 6: ČNB, historie kurzu EUR za září 2019 – prosinec 2020

Zdroj: ČNB, dostupné z https://www.cnb.cz/cs/financni-trhy/devizovy-trh/kurzy-devizoveho-trhu/kurzy-devizoveho-trhu/grafy_form.html?mena=EUR

4.4.2.4 Snížení předplatného u některých EIZ na rok 2021a 2022 a další výhody v důsledku dopadu pandemie COVID-19

Je málo odvětví, která by neovlivnil finanční dopad způsobený COVID-19. Projekt CzechELib je, stejně jako většina ČI, závislý na financování z veřejných prostředků a je si plně vědom negativních dopadů na veřejné finance. Proto bylo ze strany CzechELib významnou aktivitou vyjednávání s většinou dodavatelů EIZ o zrušení nebo alespoň snížení meziročních nárůstů cen jednotlivých EIZ na roky 2021 a 2022.

Uvedená jednání nebyla jednoduchá, ale zpětná vazba mnoha dodavatelů EIZ byla pozitivní a přinesla řadu výhod, například:

- snížení meziročních nárůstů cen pro roky 2021 a 2022
- upgrade kolekce nebo databáze bez navýšení ceny (větší objem titulů)
- poskytnutí bezplatných voucherů k publikování v otevřeném režimu v případě open access a hybridních časopisů
- slevu na pořízení dalších kolekcí backfiles (archivů)
- nabídky na transformační smlouvy.

Celkem bylo ušetřeno, oproti původním uzavřeným smlouvám na roky 2021–2022, 35 191 306 CZK bez DPH (přepočteno kurzem dne 2. 1. 2020). (CzechELib, 2021).

4.5 Vypořádání závazků vůči Finančnímu úřadu

NTK je plátcem DPH od 1. 1. 2009. Osvědčení o registraci plátce k DPH bylo vydáno Finančním úřadem pro Prahu 1 s účinností od 1. 1. 2009. NTK bylo přiděleno DIČ CZ61387142. V souladu se zákonem č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, nakládá NTK od tohoto data s příslušnými doklady jako s doklady daňovými a řídí se ustanoveními tohoto zákona ve znění pozdějších předpisů.

Pro zúčtování DPH používá NTK, jako ÚJ, účet 343 (účtová skupina 34). Na tento účet zařazuje jak pohledávky, tak i závazky vůči FÚ. Na stranu „Má dáti“ zaúčtuje DPH u dodavatelské faktury, toto je daň na vstupu, kterou si ÚJ odečítá od daňové povinnosti = daňová pohledávka.

Na stranu „Dal“ zaúčtuje DPH z vystaveného daňového dokladu ČI (nikoliv ze zálohového listu), toto je daň na výstupu, kterou ÚJ odvádí FÚ = daňový závazek.

Výsledek zjištěný při vyplnění daňového přiznání: *daňová pohledávka = daňový závazek*.

NTK uskutečňuje z pohledu zákona tato plnění:

1. Plnění osvobozená od daně bez nároku na odpočet daně
 - dle § 61, písm. e) ZDPH⁵⁴ se jedná o knihovnické a kulturní služby poskytované v tuzemsku a dále o dodání zboží v tuzemsku související s poskytováním kulturních služeb, ke kterým byla NTK zřízena (prodej vlastních publikací a další),
 - dle § 56, odst. 3 ZDPH⁵⁵ nájem pozemků, bytu a nebytových prostor, které jsou osvobozeny od daně,
 - pořádané rekvalifikační kurzy pro knihovníky.
2. Plnění, která nejsou předmětem daně
 - předmětem daně nejsou veškeré dotace přidělené NTK, úroky, kurzové rozdíly a mimorozpočtové zdroje (dary peněžní i nepeněžní),
 - mezinárodní výměna publikací není předmětem daně, protože je bezúplatná.
3. Plnění, která jsou předmětem, daně
 - krátkodobé nájmy nebytových prostor,
 - nájmy movitých věcí,
 - přefakturace zdanitelných plnění, u kterých byl uplatněn odpočet DPH na vstupu.

Pro účely projektu CzechELib jsou relevantní tato plnění:

- předmětem daně nejsou veškeré dotace přidělené NTK, úroky, kurzové rozdíly,
- předmětem daně je přefakturace zdanitelných plnění, u kterých byl uplatněn odpočet DPH na vstupu.

4.5.1 DPH na vstupu

Specifikum odpočtu daně na vstupu (nárok na odpočet daně) je založeno na porovnání daně na výstupu (daňová povinnost). Pro přiznání nároku na odpočet se CzechELib řídí

⁵⁴ Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-235>

⁵⁵ Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-235>

základními věcnými pravidly (§ 72 odst. 1 ZDPH)⁵⁶, časovými pravidly (§ 72 odst. 3 ZDPH) a formálními pravidly (§ 73 odst. 1 ZDPH a § 73 odst. 5 ZDPH, § 73 odst. 6 ZDPH)⁵⁷.

V souladu s principy daně z přidané hodnoty je pro rozhodnutí, co se týče uplatnění DPH na vstupu, směrodatné, k jakým výstupům (uskutečněným aktivitám) budou předmětné vstupy použity.

4.5.1.1 Ekonomická činnost NTK

Skutečnost, že na základě Licenčních smluv získává NTK od příslušných dodavatelů svým jménem a na svůj účet přístup do jednotlivých EIZ a následně úplatně zpřístupňuje tyto EIZ pro ČI (na základě SZZ), představuje pro NTK ekonomickou činnost.

V souladu s § 75 odst. 1 ZDPH⁵⁸ by měl nárok na odpočet DPH odpovídat rozsahu využití příslušných EIZ pro ekonomickou činnost (použití třetími osobami). Proto u každého zakoupeného EIZ (a souvisejících nákladů) v CzechELib se posuzuje nárok na odpočet samostatně. Výše uplatněného odpočtu je závislá na rozsahu využití tohoto konkrétního zdroje třetími osobami.

V projektu CzechELib se DPH u zahraniční dodavatelské faktury odvádí obvykle ve dvou splátkách (nebo v jedné splátce z celkové částky, dle platebních podmínek specifikovaných v Licenčních smlouvách) ke dni proplacení faktury, ale nárokuje se pouze ze spoluúčasti hrazené ČI. Na dotační prostředky se nárok na odpočet DPH nevztahuje. To znamená, že DPH, které připadá na odvod v rámci dotační části, odvede NTK státu nenávratně (povinnost). Nárok na odpočet DPH pro daňové přiznání vzniká v měsíci, kdy byla faktura uhrazena.

U přijaté tuzemské faktury vzniká nárok na odpočet DPH dnem, kdy byla faktura zaevidována v systému iFIS. Pokud byla například zahraniční faktura uhrazena v lednu a tuzemská faktura byla zaevidována taktéž v lednu, pak i nárok na odpočet DPH může NTK zahrnout do lednového daňového přiznání, ale nemusí. NTK nárokuje odpočet daně ne dříve, než si přizná daň z dodavatelského plnění. To znamená, že jakmile dorazí od ČI zálohová platba za spoluúčast (na základě zálohového listu), vystaví NTK ČI účetní daňový doklad. Tento doklad NTK následně v příslušném měsíci zahrne do daňového přiznání. NTK se snaží

⁵⁶ Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-235>

⁵⁷ Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-235>

⁵⁸ Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-235#f2550022>

nárokovat daň v obdobné výši, ve které má povinnost daň odvést, a podle termínu úhrady zálohové platby od ČI.

Tabulka 10: Zaúčtování DPH na vstupu v projektu CzechELib

	Text	Má dáti (č. účtu)	Dal (č. účtu)
PFA	Dotace: přijetí faktury od dodavatele za služby DPH (10 %; 21 %)	518984 34311; 34312	3213 3213
PFA	Spoluúčast: přijetí faktury od dodavatele za služby DPH (10 %; 21 %)	518985 34311; 34312	3213 3213
VÚD	Nárok na odpočet DPH (spoluúčast)	3213	343
VBÚ	Vyrovnaní odpočtu DPH s Finančním úřadem	2417	343

PFA = přijatá faktura

VÚD = vnitřní účetní doklad

VBÚ = výpis z bankovního účtu

Zdroj: Vlastní zpracování

4.5.1.2 Neekonomická činnost NTK

Skutečnost, že NTK nakupuje přístup do EIZ i pro své vlastní neekonomické využití, včetně bezplatného přístupu široké veřejnosti (čtenářům NTK), představuje pro NTK neekonomickou činnost. V tomto případě, kdy vstupy NTK jsou využity pro neekonomickou činnost, nárok na odpočet DPH na vstupu uplatnit nelze.

Z výše uvedeného vyplývá, že v NTK dochází ke kombinovanému využití EIZ jak pro ekonomickou, tak neekonomickou činnost.

4.5.2 DPH na výstupu

Vůči Finančnímu úřadu vykazuje CzechELib DPH na výstupu (dle § 4 odst. 1 písm. c) ZDPH)⁵⁹ z uskutečněných zdanitelných plnění (vystavených daňových dokladů ČI) jako závazek. Lze podotknout, že CzechELib daňový doklad samotné NTK jakožto ČI nevystavuje. Jedná se o výše zmíněný případ, kdy NTK je konečným uživatelem EIZ (přístup pro širokou veřejnost).

Tabulka 11: Zaúčtování DPH na výstupu v projektu CzechELib

	Text	Má dáti (č. účtu)	Dal (č. účtu)
VFA	Spoluúčast: Vystavená faktura ČI za služby	311	518985
	DPH (10 %; 21 %)	311	34311; 34312
VBÚ	Úhrada DPH Finančnímu úřadu	343	2417

VFA = faktura vystavená

VÚD = vnitřní účetní doklad

Zdroj: Vlastní zpracování

4.5.3 Změna sazby DPH od 1. 5. 2020, převedení některých EIZ pod sníženou sazbu DPH (10 %)

V souvislosti se změnou § 47 zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty od 1. 5. 2020 došlo k výkladovým nejasnostem ohledně zařazení některých elektronických informačních zdrojů do příslušné sazby DPH.

V § 47 se za odstavec 4 vkládá nový odstavec 5, který zní:

„(5) U elektronicky poskytovaných služeb spočívajících v poskytnutí knih, brožur, letáků, prospektů, novin, časopisů, periodik, obrázkových knih, předloh ke kreslení, omalovánek, hudebnin a kartografických výrobků, které by byly zbožím, na jehož dodání se uplatňuje druhá snížená sazba daně, pokud by byly obsaženy na hmotném nosiči, včetně jejich

⁵⁹ Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-235>

zpřístupnění v rámci veřejných knihovnických a informačních nebo dalších služeb poskytovaných podle knihovního zákona nebo obdobných služeb poskytovaných podle jiného právního předpisu, se uplatní druhá snížená sazba daně“⁶⁰.

Ve spolupráci NTK s daňovými poradci byly navrženy základní principy pro rozlišení základní a druhé snížené sazby DPH, které byly diskutovány jak na OR, tak s jednotlivými dodavateli. U části EIZ nebyla ale shoda jasná, proto se NTK obrátila se žádostí o posouzení na Generální finanční ředitelství (GFŘ). Dle doporučení GFŘ, aby daný EIZ bylo možné zařadit pod druhou sníženou sazbu DPH, se lze orientovat následujícím výkladem.

„Podle § 10i odst. 2 písm. c) zákona o dani z přidané hodnoty se elektronicky poskytovanou službou rozumí služba poskytovaná prostřednictvím veřejné datové sítě nebo elektronické sítě, s výjimkou pouze samotné komunikace prostřednictvím elektronické adresy, a to zejména:

- 1. hostitelství internetových stránek,*
- 2. poskytnutí programového vybavení a jeho aktualizace,*
- 3. poskytnutí obrázků, textů nebo informací anebo zpřístupňování databází,*
- 4. poskytnutí hudby, filmů nebo her, poskytnutí politických, kulturních, uměleckých, sportovních, vědeckých nebo zábavných pořadů nebo událostí, s výjimkou programů, které jsou službou rozhlasového a televizního vysílání, nebo*
- 5. poskytnutí služby výuky na dálku.*

Aby bylo možné u uvedené elektronické služby uplatnit druhou sníženou sazbu daně, musí se jednat o elektronicky poskytovanou službu podle § 10i zákona o DPH, a zároveň v případě, že by elektronická služba byla považována za zboží a informace v ní byly na hmotném nosiči, pak u takového dodání zboží se musí uplatňovat druhá snížená sazba daně.

Předmětné plnění, pokud by bylo posuzováno jako zboží a informace byly na hmotném nosiči, spadá podle vyjádření Generálního ředitelství cel (orgánu kompetentního k provedení zatřídění zboží) do kódu KN 4901 9900 uvedenému v příloze č. 3a zákona o DPH – Tištěné knihy, brožury, letáky a podobné tiskoviny, též v jednotlivých listech (arších). Ale pokud nejde o zboží, u kterého reklama představuje více než 50 % obsahu nebo které

⁶⁰ Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2019-256?text=235%2F2004>

*se výlučně nebo převážně sestává z hudebního zvukového obsahu nebo audiovizuálního obsahu*⁶¹.

Výsledek posuzování sazebního zařazení:

- **V základní daňové sazbě ve výši (21 %)** zůstaly ty EIZ (převážně abstraktové nebo citační databáze), u kterých elektronická služba typu „software-as-a-service“ (např. služby typu „discovery“⁶² nebo „OpenURL Link Resolver“⁶³, které jsou pořizovány právě pro funkční vlastnosti zahrnutého software a nikoliv pro informace v těchto službách obsažené), tisk a ukládání vybraných částí (v různých formátech) nebo analýzy dat jsou dominantním prvkem.
- **Do druhé snížené sazby daně (10 %)** byly zařazené EIZ, jejichž jasnou primární funkcí je zpřístupnění plných textů dokumentů. Jedná se o jednotlivé e-časopisy, e-knihy, kolekce e-časopisů, kolekce e-knih. A to dodávané jak přímo vydavateli (na platformě vydavatele), tak na platformách agregátorů (zde za předpokladu, že primárním cílem tohoto EIZ je zpřístupňování plných textů). Některé abstraktové a citační databáze také splnily podmínku pro zařazení do druhé snížené sazby DPH, např. pokud poskytují službu jakéhokoliv vyhledávání pouze v obsaženém materiálu, pokud nenabízí přístup k plným textům popisovaných časopisů a knih, ale pouze bibliografické popisné záznamy, pokud tisk a ukládání vybraných částí představovaly tzv. převážnou podstatu služby.

Změna § 47 zákona č. 235/2004 Sb. o dani z přidané hodnoty pomohla většině ČI ušetřit na předplatném za EIZ. Změna sazby DPH se u členských institucí na zálohových fakturách promítla až v roce 2021. U těch dodavatelů, se kterými jsou uzavřené transformační Licenční smlouvy, došlo při fakturování k rozdělení platby na část se základní sazbou DPH (služba) a na část se sníženou sazbou DPH (obsah).

⁶¹ Vyjádření GFR pro NTK ke změně sazeb DPH od 1. 5. 2020 (č. j. 2735/20/7100-20116-050822).

⁶² Dostupné z: [https://en.wikipedia.org/wiki/Discovery_system_\(bibliographic_search\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Discovery_system_(bibliographic_search))

⁶³ Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/OpenURL#Applications_and_tools

4.6 Krátká analýza finančních výkazů NTK

Účetní závěrku vykazuje účetní jednotka kvartální a řádnou celoroční v plném rozsahu (k poslednímu dni účetního období). Účetní závěrka se skládá z rozvahy, výkazu zisků a ztrát, přehledu o peněžních tocích a přehledu o změnách vlastního kapitálu. Jelikož se jedná o příspěvkovou organizaci, zveřejňuje NTK své výkazy na specializovaném informačním portálu Ministerstva financí ČR MONITOR⁶⁴.

NTK se v posledních 10 letech pohybuje v zisku na úrovni 120 až 213 milionů CZK, jehož vývoj má cyklické výkyvy, avšak tato výše se od roku 2014 pohybuje jen v kladných číslech. Meziroční vývoj obrátu zachycuje graf č. 7 a také příloha č. 11.

Graf 7: Meziroční vývoj výnosů a nákladů NTK za období 2010–2021

Zdroj: MONITOR, dostupné z <https://monitor.statnipokladna.cz/ucetni-jednotka/61387142/prehled?rad=t&obdobi=2109>

⁶⁴ Dostupné z: <https://monitor.statnipokladna.cz/>

Pro provedení krátké finanční analýzy byly použity údaje z účetních výkazů NTK za období 2010–2021, získaných na portálu MONITOR. Účetní jednotka zatím nemá zveřejněny celoroční údaje za hospodářský rok 2021, proto všechny uvedené výkazy pro rok 2021 berou v úvahu období ke dni 30. 9. 2021. Uvedené výkazy jsou v tisících CZK.

Hospodaření od roku 2010 bylo značně ovlivněno změnou účtování předplatného za časopisy od roku 2004, kdy na základě stanoviska Ministerstva financí ČR (dopis MŠMT čj. 23 198/04-30 z 20. 7. 2004) musí NTK důsledně časově rozlišovat předplatné za klasické časopisy a předplatné za elektronické časopisy. To se projevilo ve změně struktury nákladů. Předplatné za časopisy a další periodika zaplacené v roce 2010 bylo zaúčtováno na účet 381 – „Náklady příštích období“, tímto krokem vzniká „výdej“ nikoliv „náklad“ roku 2010. Zaplacená částka předplatného na příští období byla fakticky zaúčtována do nákladů NTK až v roce 2011. Podstatné je, že na účtu 432 – „Výsledek hospodaření minulých účetních období“ byla zaúčtována ta část zlepšeného hospodářského výsledku, která je výsledkem této změny v účtování a není finančně kryta. Díky tomu při vyrovnání stavu mezi účty 381 a 432 o stejnou částku pak dochází ke zlepšenému hospodářskému výsledku. Tato skutečnost se promítá do výše hospodářského výsledku každoročně. Dalším důvodem, proč není možné dosáhnout vyššího zisku, je problematika odpisů NTK, které se provádí v souladu s odpisovým plánem.

NTK je i přesto, že v letech 2010, 2012–2013 generuje ztrátu (2010 ve výši cca –20,3 mil. CZK, v roce 2012 ve výši cca –143,6 mil. CZK a v roce 2013 ve výši cca –4,8 mil. CZK), schopna dostát svým závazkům vůči svému okolí (viz graf č. 7).

„V případě organizací veřejného sektoru, zejména organizací státní správy, je běžné, že výsledkem jejich hospodaření za příslušný rok je ztráta, neboť se jedná téměř vždy o organizace, jejichž smyslem existence není tvorba zisku, nýbrž poskytování veřejných statků a veřejných služeb daňovými poplatníky. Je-li výsledkem hospodaření organizace za příslušný rok zisk, naznačuje to dobrou schopnost této organizace získávat a efektivně využívat zdroje nezbytné pro zajištění její činnosti. Pro přesnější posouzení je však nezbytné vzít do úvahy i další informace a ukazatele“ (Ministerstvo financí ČR MONITOR, Metodika, 2021).

V roce 2011 došlo ze stany NTK ke splacení České spořitelně poslední části úvěru na výstavbu nové budovy v Dejvicích a tímto došlo k vyrovnání pohledávky. Úvěr byl vypořádaný pomocí investiční dotace MŠMT z ISPROFINu⁶⁵.

Zahájení projektu CzechELib od roku 2017 v širokém rozsahu ovlivnilo ekonomickou činnost NTK, a to jak z hlediska výše objemu finančních toků, tak i z hlediska správnosti nastavování procesu vyúčtování spoluúčasti ČI a problematiky DPH (zejména z pohledu dotace).

Rozhodujícími položkami výnosů NTK jsou výnosy z hlavní činnosti (poplatky za obsahy periodik, rešerše⁶⁶, MMS⁶⁷, kopie, členství, pronájem prostorů, pronájem vybavení), čerpání fondů (fond odměn, fond reprodukce majetku, rezervní fond – dary, EU), příspěvky ze státního rozpočtu a dotace⁶⁸, jiných činnosti (pořízení filmových záznamů a fotografií v prostorech NTK, výnosy z titulu poplatku autorských práv, náhrady škod od pojišťoven) a jiné ostatní činnosti (různé poplatky za opožděné vrácení, ztráty publikací, úroky z účtů, vložné za rekvalifikační kurzy apod.).

Rozhodujícími položkami nákladů NTK jsou položky – ostatní služby, mzdové náklady, náklady na odvod zdravotního a sociálního pojištění, cestovné, spotřeba materiálu, odpisy dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku.

Položka „Ostatní služby“ (účet 518) je velmi rozsáhlá a zahrnuje v sobě:

- nákup softwaru
- úklid a obsluhu budovy
- poštovné
- revize a správu technických zařízení
- telekomunikační služby
- vazbu časopisů
- náklady na MMS
- přístup k databázím EIZ (v této položce představují největší částku)

⁶⁵ Informační Systém programového financování je manažerský systém pro řízení a kontrolu čerpání položek státního rozpočtu (DotaceEU.cz, 2021).

⁶⁶ Rešerše je to soupis literatury k vybranému odbornému tématu (Wikipedie, 2021).

⁶⁷ Mezinárodní meziknihovní služby

⁶⁸ Veškeré příspěvky a dotace, které byly zřizovatelem poskytnuté, byly podle možnosti využity v plné výši na zajištění činnosti dané statutem NTK. Nespotřebovaná část dotace v projektu CzechELib byla převedena do rezervního fondu.

- právní služby, poradenství
- poplatky ALEPH⁶⁹
- projekty VISK⁷⁰
- projekt CzechELib
- projekt NCIP VaVaI.

Položka „Spotřeba materiálu“ (účet 501) představuje spotřebu:

- běžného kancelářského materiálu
- všech druhů opravářského materiálu
- drobného dlouhodobého hmotného majetku
- nákup knihovního fondu v klasické tištěné formě

(Výroční zprávy NTK za období 2010–2019).

Graf 8: Dlouhodobé závazky, krátkodobé závazky a čistý pracovní kapitál NTK v letech 2010–2021

Zdroj: vlastní zpracování na základě rozvahy NTK (příloha č. 9 a č. 10)

⁶⁹ ALEPH je elektronický systém vyvíjený společností ExLibris pro knihovny (Wikipedie, 2021).

⁷⁰ Hlavním cílem programu VISK je inovace veřejných informačních služeb knihoven na bázích informačních technologií (ICT). Tento program byl schválen usnesením vlády ČR ze dne 10. 4. 2000 č. 351 o Koncepci státní informační politiky ve vzdělávání (VISK, 2021).

Čistý pracovní kapitál ($\check{C}PK = Ob\check{e}žn\acute{a} \text{ aktiva} - Kr\acute{a}tkodob\acute{e} \text{ z\acute{a}vazky}$) má významný vliv na platební schopnosti podniku. Obecně je známo, že pokud je křivka čistého pracovního kapitálu kladná, znamená to, že část oběžných aktiv je kryta, jak krátkodobými, tak i dlouhodobými zdroji.

Z grafu je vidět, že meziročně 2019/2020 křivka ČPK klesla, ČPK se snížil cca o 369,6 mil. CZK. Příčinami snížení byly zaprvé nárůst dlouhodobých závazků cca o 9,6 mil. CZK na předplatném EIZ, zadruhé, kvůli rapidnímu snížení oběžných aktiv (zejména krátkodobého finančního majetku) cca o 375,2 mil. CZK. Šířící se pandemie COVID-19 a s ní spojená proticovidová opatření značně ovlivnila ekonomickou situaci NTK. Kvůli omezenému provozu knihovny nebylo možné provozovat důležité činnosti, jako například pronájem prostor a vybavení. Výrazný pokles tržeb byl i z prodeje služeb knihovny (rešerše, obsahy periodik, MMS, kopie, registrace zákazníků, exkurze).

Dlouhodobé závazky⁷¹ do roku 2011 činili závazky na výstavbu nové budovy NTK v Dejvicích, poslední dlužná částka ve výši cca 672,12 mil. CZK byla uhrazena v prosinci 2011. Od roku 2018 se dlouhodobé závazky vztahují k nákupu EIZ prostřednictvím CzechELib.

Krátkodobé závazky⁷² z větší části tvoří závazky z obchodních vztahů, mzdové náklady, závazky na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění atd.

⁷¹ Dlouhodobé závazky – nominální výše závazků (včetně přijatých záloh), které má organizace uhradit či jinak vypořádat ne dříve než za 12 měsíců (MONITOR, 2021).

⁷² Krátkodobé závazky – je to nominální výše závazků (včetně přijatých záloh), které má organizace uhradit či jinak vypořádat do 12 měsíců (MONITOR, 2021).

5 Výsledky a diskuse

5.1 Zhodnocení

Na základě prozkoumání a zhodnocení všech dostupných aspektů se dá směle konstatovat, že téměř všechny jednotlivé procesy projektu CzechELib jsou nastavené naprosto správně a fungují bez potíží.

Projekt, který je již čtyři roky podporován z OP VVV, zavedl jednotná pravidla podpory pořizování EIZ, rozšířil portfolio možných EIZ, výrazně snížil administrativní zátěž pro cca 125 vysokých škol a výzkumných institucí, sjednotil podmínky vydavatelů i finančního vypořádání včetně měnových kurzů a vypořádání DPH a v řadě případů dosáhl i cenových úspor. Jak ukázala nezávislá zpráva společnosti Ernst & Young⁷³, provedená na objednávku sekce IV MŠMT v březnu až květnu 2021, naprostá většina institucí účastnících se projektu CzechELib právě tyto jeho aspekty považuje za jednoznačný přínos. Tato zpráva byla zpracována na základě dotazníkového šetření a strukturovaných rozhovorů s vybranými osobami z členských institucí CzechELib stejně jako přímo se zástupci týmu CzechELib.

“Obecně lze přínos⁷⁴ projektu CzechELib vnímaný mezi členskými institucemi považovat jako vysoký. Respondenti zmiňují pouze drobné náměty na vylepšení v podobě rozšíření školení o témata jako OA, statistické nástroje nebo v lepším informování o navazujícím projektu NCIP“ (Evaluace systémového projektu „Národní centrum pro elektronické informační zdroje – CzechELib“, Průběžná zpráva za rok 2021, MŠMT, str. 29).

⁷³ Dostupné z: <https://opvvv.msmt.cz/balicek-dokumentu/prubezna-evaluace-ips-czechelib.htm>

⁷⁴ Přínosy byly hodnoceny na škále 0 (žádný přínos) až 10 (velký přínos) a neutrální průměrné hodnocení tak bylo na hodnotě 5,5 (MŠMT, Průběžná zpráva za rok 2021).

Obrázek 10: Vnímaný přínos projektu z pohledu zástupců zapojených institucí

Poznámka 1 škála 10=velký přínos, 1=žádný přínos

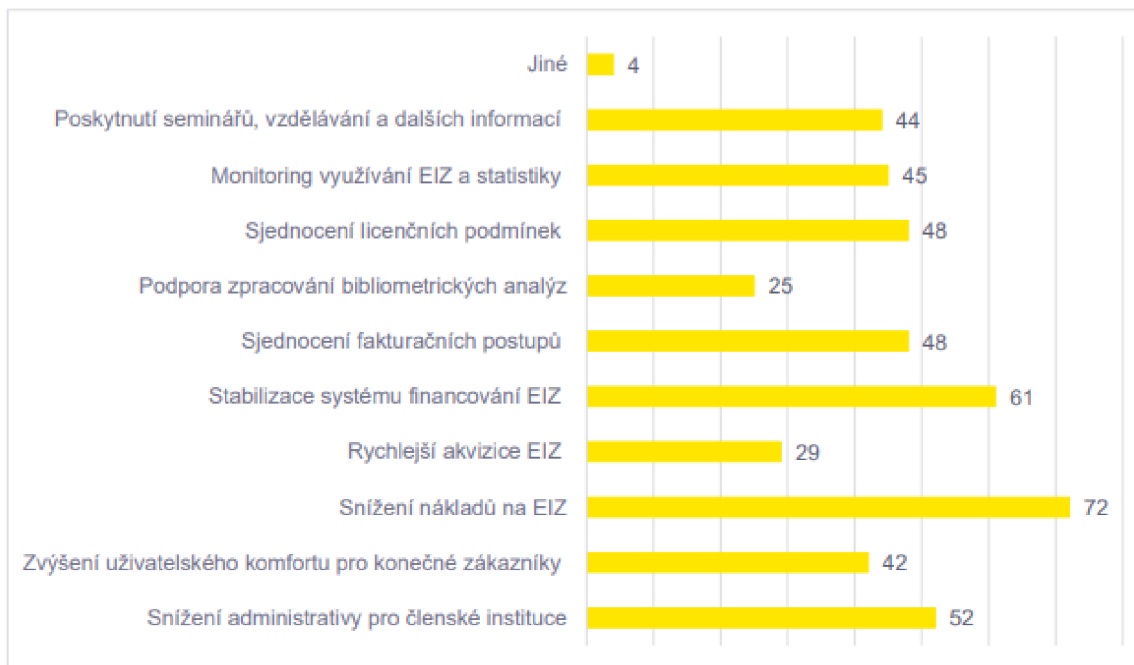
Přínos	Hodnocení
Snížení nákladů na EIZ	9
Stabilizace systému financování EIZ	8,8
Snížení administrativy pro členské instituce	8,5
Sjednocení licenčních podmínek	8,4
Sjednocení fakturačních postupů	8,4
Poskytnutí seminářů, vzdělávání a dalších informací	7,8
Zvýšení uživatelského komfortu a úrovně služeb	7,6
Monitoring využívání EIZ a statistiky	7,5
Rychlejší akvizice EIZ	7,1
Podpora zpracování bibliometrických analýz	6,9
Jiné	-

Zdroj: Průběžná zpráva za rok 2021, MŠMT, dostupné z <https://opvvv.msmt.cz/balicek-dokumentu/prubezna-evaluace-ips-czechelib.htm>

Graf 9: Ocenění současných a plánovaných přínosů projektu CzechELib

Následující graf pak zobrazuje, kolik respondentů hlasovalo pro daný přínos hodnocením 9 nebo 10.

Graf 1 Ocenění současných a plánovaných přínosů projektu CzechELib

Zdroj: Průběžná zpráva za rok 2021, MŠMT, dostupné z <https://opvvv.msmt.cz/balicek-dokumentu/prubezna-evaluace-ips-czechelib.htm>

5.2 Doporučení

5.2.1 Zajištění kurzových rizik

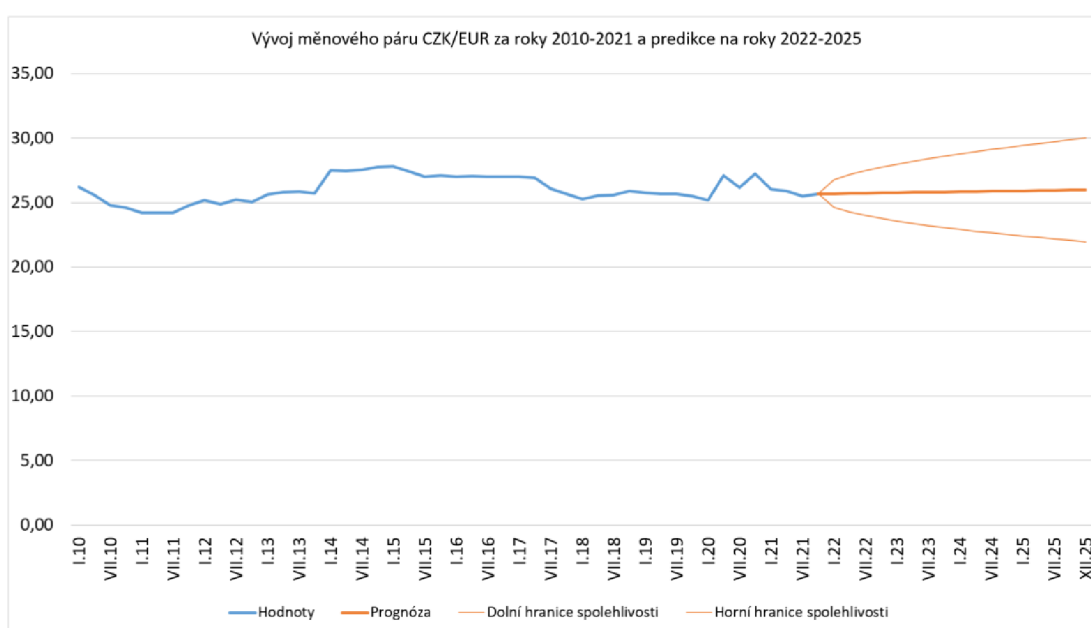
CzechELib, který svým dodavatelům platí cizí měnou za zajištění služeb EIZ, je zpravidla vystavený riziku ztráty v souvislosti s pohybem kurzů cizích měn. Podstatná změna kurzů na jaře 2020, způsobená šířením nemoci COVID-19, měla v konečném důsledku negativní dopad na finální podíl plateb ČI, kdy propad koruny kompenzoval nejen CzechELib, ale doplácely také samotné ČI.

I když momentálně k pozitivnímu vývoji vnějších ekonomických relací přispívá postpandemický růst domácí i zahraniční ekonomiky (příznivý vývoj zahraniční poptávky, obecná míra nezaměstnanosti, zvýšení hrubého domácího produktu, zadlužení vládního

sektoru a další makroekonomické faktory), o dalším vývoji české ekonomiky v následujících letech rozhodují především restriktce a opatření Vlády při boji s pandemií, proočkovanost populace nebo také navazující podpora pro podnikatele formou vládních programů.

Na základě údajů v databázi ČNB byl sestaven graf vývoje hlavní obchodované měny EUR vzhledem k české koruně. Vývoj měnového páru CZK/EUR je zohledněn od roku 2010 až do roku 2021. Na základě historických hodnot byl určen budoucí dlouhodobý trend vývoje tohoto měnového páru.⁷⁵

Graf 10: Vývoj měnového páru CZK/EUR za roky 2010–2021 a predikce na roky 2022–2025

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat ČNB, dostupné z <https://www.cnb.cz/cs/financni-trhy/devizovy-trh/kurzy-devizoveho-trhu/kurzy-devizoveho-trhu/>

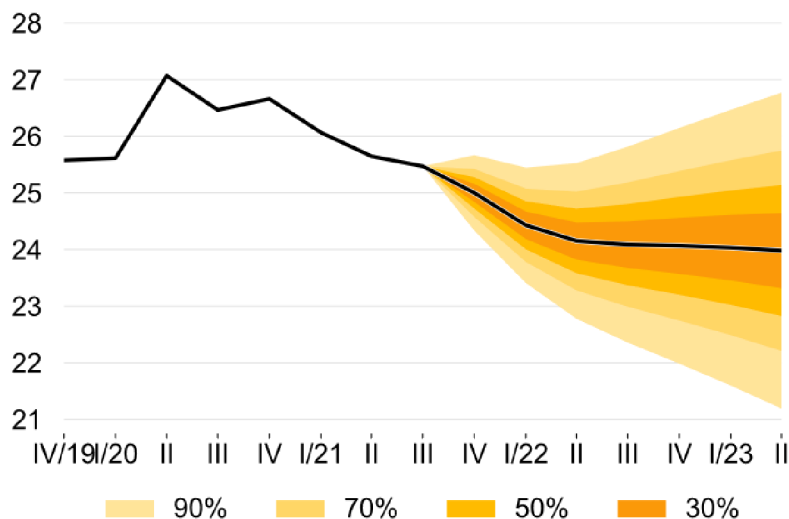
Prognóza, která byla stanovená na základě vývoje hodnot devizového kurzu v letech 2010–2021, koreluje s oficiální prognózou ČNB. Z grafu č. 10 je patrné, že čím je předpověď dál od hranice predikce a pás intervalové předpovědi širší, tím se zvětšuje i nejistota budoucnosti.

⁷⁵ Tato prognóza byla provedena pomocí lineárního trendu a je založená na intervalu spolehlivosti s 95% pravděpodobností. Pro plnohodnotnou prognózu je však třeba brát v úvahu neočekávané výkyvy ostatních podstatných ekonomických ukazatelů, jako např. inflace, úrokové sazby, vývoj HDP, ceny ropy, přírodní katastrofy nebo vojenské konflikty atd.

Graf 11: Prognóza kurzu CZK/EUR, zveřejněná ČNB 4. 11. 2021

Kurz

ukazatel	rok	ve výši
kurz CZK/EUR	2021	25,6
	2022	24,2
	2023	23,9

Poznámka: Intervaly spolehlivosti prognózy kurzu CZK/EUR odrážejí predikční schopnost minulých prognóz (kromě období kurzového závazku). Jsou symetrické a lineárně se rozšiřující.

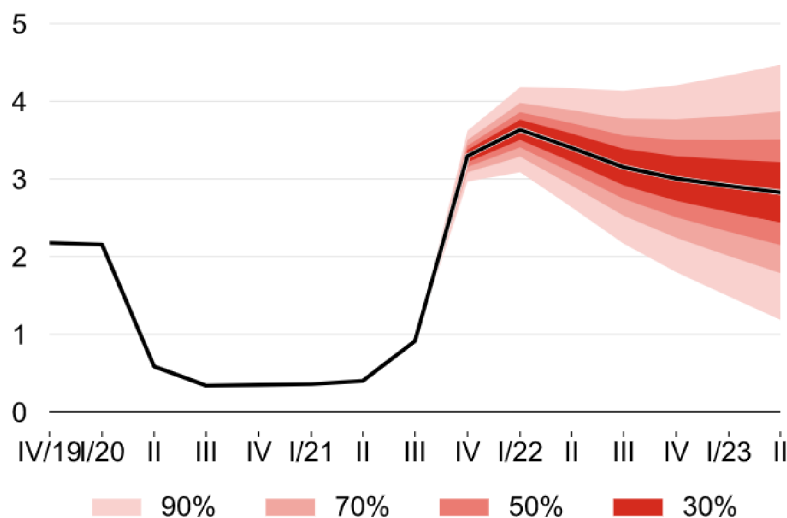
Zdroj: ČNB, 2021, dostupné z <https://www.cnb.cz/cs/menova-politika/prognoza/prognoza-cnb-archiv/Prognoza-CNB-podzim-2021/>

Vějířový graf zachycuje nejistotu budoucího vývoje měnového kurzu, i když predikuje posílení české koruny vůči Euru. Pásmo kolem středu prognózy (nejtmavší) odpovídá vývoji, který nastane s 30% pravděpodobností. Postupně se rozšiřující a zesvětluující pásma zohledňují vývoj, který nastane s pravděpodobností 50 %, 70 % a 90 %. Výhledu měnového kurzu je doporučováno rozumět jako popisu jeho nejpravděpodobnějšího vývoje v budoucnosti za daných předpokladů makroekonomické prognózy ČNB a dostupných informací v době její vzniku. Avšak nové informace, které obvykle po uzavření prognózy přicházejí, mohou vývoj měnového kurzu změnit, zvláště při tak nepříznivých situacích, jako např. přetrvávající recese v boji s pandemií COVID-19, vzrůstající míra inflace či, výrazně se zvyšující ceny ropy, které mají přímo či nepřímo vliv na všechny další ekonomické činnosti.

Graf 12: Prognóza úrokových sazeb ČNB, zveřejněná 4. 11. 2021

Úrokové sazby (3M PRIBOR)

ukazatel	rok	ve výši
úrokové sazby 3M PRIBOR	2021	1,2 %
	2022	3,3 %
	2023	2,8 %

Poznámka: Intervaly spolehlivosti prognózy úrokových sazeb 3M PRIBOR odrážejí predikční schopnost minulých prognóz (kromě období kurzového závazku). Jsou symetrické, lineárně se rozšiřující a zdola omezené nulovou dolní hranicí.

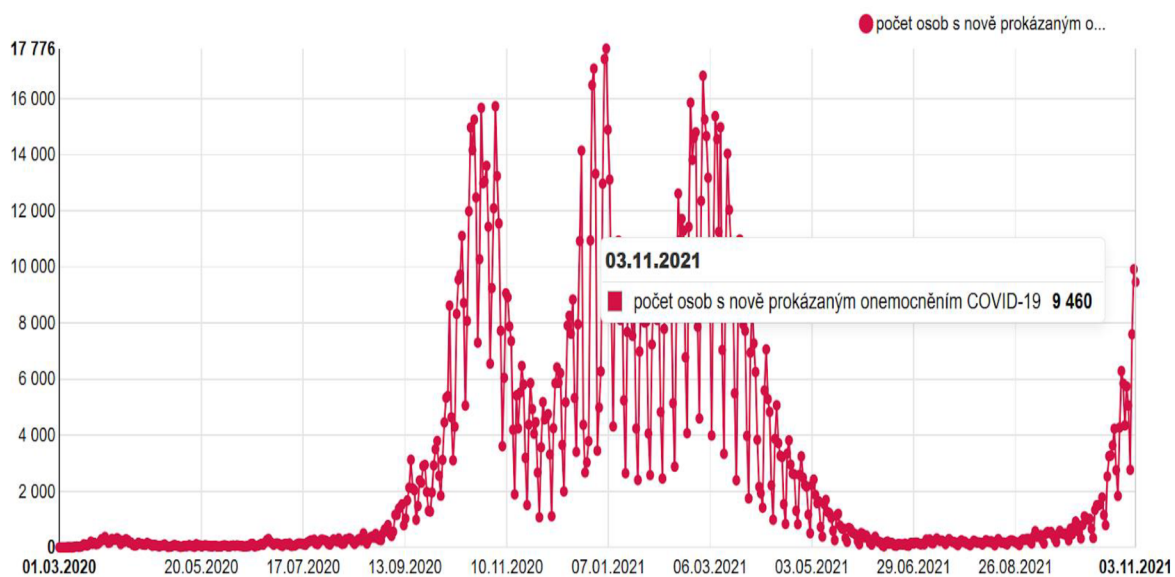
Zdroj: ČNB, 2021, dostupné z <https://www.cnb.cz/cs/menova-politika/prognoza/prognoza-cnb-archiv/Prognoza-CNB-podzim-2021/>

Prognóza ukazuje prudký nárůst tržních úrokových sazeb PRIBOR⁷⁶ na konci roku 2021 a na začátku roku 2022. Reaguje tím na souběh silného cenového napětí domácí i zahraniční ekonomiky. V průběhu roku 2022 se úrokové sazby pozvolna začnou snižovat k 3% hladině, ale stejně zůstanou vyšší oproti předchozím obdobím.

Z těchto mezibankovních sazeb odvozují jednotlivé banky vyšší úrokových sazeb při poskytnutí úvěrů pro své klienty.

⁷⁶ PRIBOR (Prague Interbank Offered Rate) pražská mezibankovní úroková sazba. Je indikace průměrné sazby, za kterou jsou banky ochotny nabídnout na mezibankovním trhu peníze (likviditu) a ve výsledku odráží hodnotu peněz na trhu (Wikipedie, 2021).

Graf 13: Vývoj pozitivních případů v čase s COVID-19 v ČR (osoba), data ke dni 3. 11. 2021

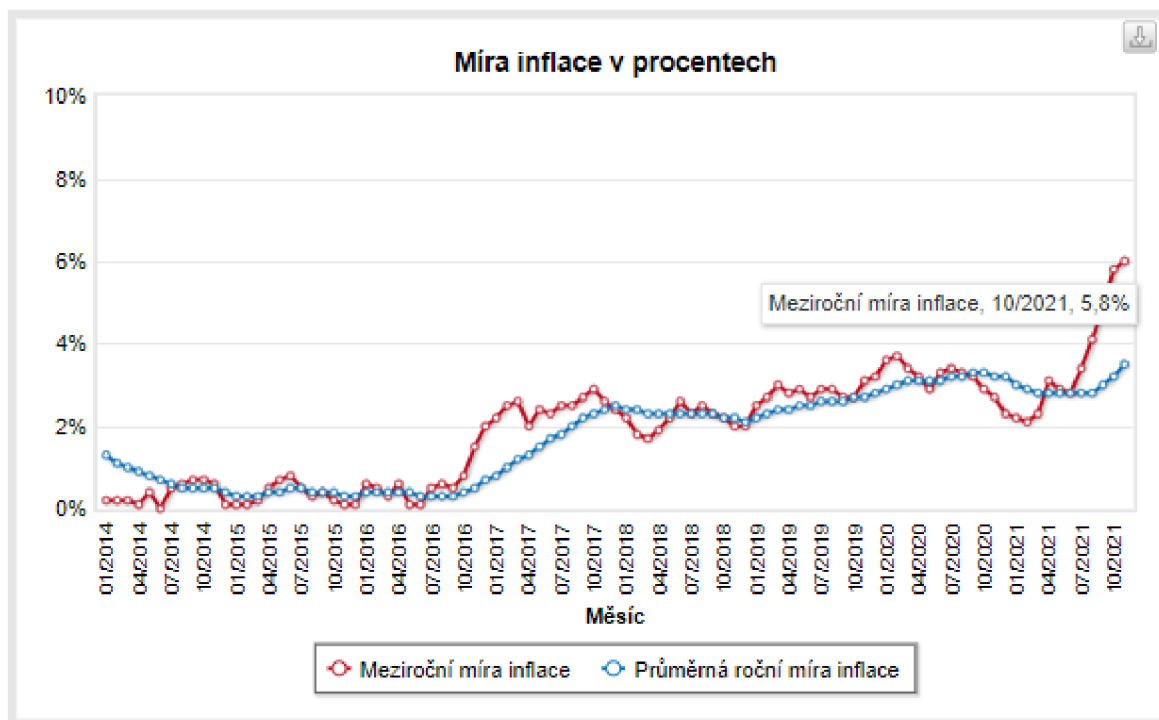

Zdroj: Ministerstvo zdravotnictví ČR, 2021, dostupné z <https://onemocneni-aktualne.mzcr.cz/covid-19>

Ačkoliv v Česku epidemie COVID-19 přes letní měsíce letošního roku zpomalovala, bohužel se začátkem zimního období, i přes 57,1% proočkovanosť populace⁷⁷, nabrala obrat a šíří se s novou silou. Bohužel data ukazují nástup další vlny epidemie, potvrzují to i odborníci.

⁷⁷ Podíl plně očkovaných, data ke dni 3. 11. 2021, dostupné z: <https://ockovani.opendatalab.cz/statistiky>

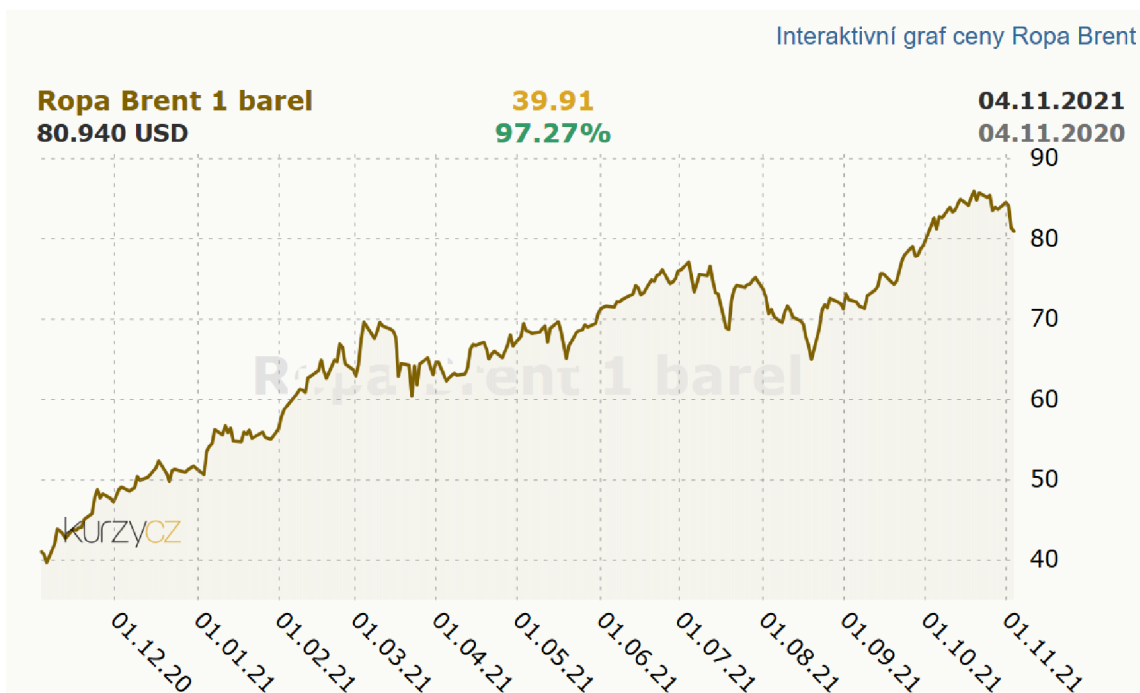
Graf 14: Vývoj míry inflace v ČR (%), data ke dni 4. 11. 2021

Zdroj: Český statistický úřad, 2021, dostupné z https://www.czso.cz/csu/czso/mira_inflace_animovany_graf

Míra inflace vyjadřuje procentní změnu spotřebitelské cenové hladiny ve vykazovaném měsíci daného roku oproti stejnému měsíci roku předchozího. Dle grafu vzrostly meziročně spotřebitelské ceny v říjnu o 5,8 %. Hlavní příčinou růstu inflace je zejména nedostatek surovin a materiálů, vhodné pracovní síly a v poslední době vysoké ceny energie, které se promítají do výrobních nákladů a mezd. Dalším inflačním faktorem je např. téměř dvojnásobné zdražení námořní kontejnerové přepravy nebo zpoždění dodávek. To vše má vliv na kvalitu zboží a služeb.

Graf 15: Ceny ropy Brent na trzích a burzách (USD/1 barel), data ke dni 4. 11. 2021

Zdroj: KURZYCZ, 2021, dostupné z <https://www.kurzy.cz/komodity/ropa-brent-graf-vyvoje-ceny/>

Ceny ropy Brent se od začátku října pohybují nad 80 USD/barel, jsou tak zhruba na tříletém maximu. K růstu cen ropy přispívá především to, že její poptávka na trhu převyšuje nabídku, jelikož Organizace zemí vyvážejících ropu (OPEC)⁷⁸ omezila její těžbu a export (KURZYCZ, 2021).

Výše uvedené faktory mohou v budoucnu nepříznivě ovlivnit kurz koruny vůči cizím měnám.

Nově zveřejněná prognóza ČNB ohledně vývoje tuzemské ekonomiky pro letošní a příští rok je výrazně pesimističtější.

„Nejistoty a rizika nově odhadovaného vývoje vyhodnotila podle Rusnoka bankovní rada jako výrazné, ale v souhrnu nezpochybňující vyznění nové prognózy. Rizika ve prospěch růstu cen jsou další poruchy v globálních výrobních a dodavatelských řetězců, slabší kurz koruny, zvýšení inflačních očekávání a výraznější nárůst cen energií a nájemného.

⁷⁸ Organization of the Petroleum Exporting Countries – mezivládní organizace, která sdružuje 14 zemí exportujících ropu, koordinuje ekonomickou politiku členských zemí v oblasti vyjednávání s ropnými společnostmi, co se týče cen ropy a objemu produkce (Wikipedie, 2021).

Jako protiinflační riziko ČNB označila konsolidaci veřejných financí novou vládou“ (FXstreet, 2021).

Proto si myslím, že pro eliminování kurzových rizik by bylo vhodné, aby CzechELib využil možnosti pojistit se proti oslabování koruny, aby nerealizoval kurzové ztráty. I když má projekt finanční rezervu na svůj spolupodíl (připadající na dotace) a smlouvy s ČI obsahují ustanovení, které uvádí, že pokud vzroste kurz nebo sazba DPH nad určitý limit, bude snížena podpora z projektu, doporučovala bych pojistit alespoň spoluúčast ČI.

Zajištění pomocí finančních instrumentů se považuje za určitý druh pojištění, při kterém samotný risk je převeden na jiný ekonomický subjekt. Finanční deriváty se využívají pro zajištění proti nepříznivému vývoji cen (ceny komodit, produkovaného zboží a ceny akcií) nebo kurzů měn. Díky termínovému charakteru finančních derivátů tyto ceny lze zafixovat a v budoucnu prodávat nebo nakupovat daná aktiva za příznivé ceny. Lze podotknout, že tento druh zajištění v žádném případě neslouží ke zvyšování, nebo generování zisku, ale pouze k redukování případné ztráty (Kumar, 2012, str. 13).

Na současném trhu již řadu let existuje hodně nástrojů měnového zajištění (finanční deriváty), které však nejsou bez nákladů. Jsou to například tyto:

- měnový forward
- měnový swap
- měnová opce

Minimální objemy pro uzavření termínových transakcí u poskytovatelů banky se pohybují přibližně takto:

Tabulka 12: Minimální objem dle druhů termínových transakcí

1	Forward	€10 000
2	Swap	€10 000
3	Forward s variabilní splatností	€50 000
4	Měnová opce	€50 000
5	Opční strategie	€50 000

Zdroj: vlastní zpracování dle veřejně dostupných dat (2021)

Nejvíce využívaným produktem na trhu je měnový forward. Jako všechny produkty i tento zajišťovací instrument stojí nemalé finanční prostředky. V tabulce č. 13 jsou uvedené základní podmínky pro sjednání forwardového kontraktu u jednotlivých bank.

„Banky jdou dvěma cestami. Jedny účtují explicitně poplatek, jehož výše se pohybuje zpravidla do 0,25 % hodnoty kontraktu, jiné neúčtují poplatek žádný, ale vyberou ho implicitně pomocí kurzové marže – stanoví klientovi o něco horší kurz. Ale i v tomto případě se výsledné náklady pohybují přibližně ve stejné výši“ (Měšec.cz, 2005).

Tabulka 13: Ukázka cen zajištění proti devizovému riziku

Banka	Minimální výše kontraktu	Přibližné náklady	Nutnost běžného účtu
Komerční banka	20 000 EUR	0,25 %	ANO
ČSOB	20 000 EUR	0,25 %	ANO
Česká spořitelna	20 000 EUR	0,2 – 0,3 %	ANO
Raiffeisenbank	10 000 EUR	0,2 %	ANO
UniCredit Bank	15 000 EUR	není zveřejněné	NE, ale nutnost složit depositum

Poznámka: náklady jsou vyjádřeny procentem z hodnoty kontraktu v případě, že je jeho výše sjednána na jeho minimální možné úrovni v dané bance. Podmínky se mohou značně lišit podle klienta, proto tyto data lze považovat za orientační.

Zdroj: vlastní zpracování dle dat dostupných z <https://www.mesec.cz/clanky/brante-se-proti-kurzovym-vykyvum/>

Tato část práce je věnována možnostem, jak kurzová rizika v projektu CzechELib ošetřit, což je i demonstrováno na praktických příkladech.

5.2.1.1 Forward (pevná termínová opce)

Nejčastěji používaným nástrojem k ošetření devizových rizik je forward. Klasický měnový forward nabízejí všechny větší banky v České republice, standardně na období jednoho roku, výjimkou však nejsou ani delší zajišťovací období (do dvou let). Tento typ devizového obchodu je vhodný zejména pro firmy, které na změně kurzu profitovat nehodlají, ale potřebují si jen zajistit své pohledávky nebo závazky, což je případ

CzechELib. Výhodou forwardu je, že na jeho základě lze zafixovat budoucí cash flow v rámci plánování rozpočtu.

Forward je obchod, jehož charakteristickým znakem je, že dohoda o kontraktu se provádí v přítomné době, avšak plnění nastává v budoucnu v předem dohodnutém termínu, který není žádným způsobem standardizován, a za předem dohodnutý kurz. Dalšími charakteristickými znaky forwardových operací je sekundární nepřítomnost kontraktu a nemožnost odstoupení od kontraktu. (Soukup, 2012, str. 160)

Je to v podstatě závazek koupit, respektive prodat peněžní prostředky jedné měny za peněžní prostředky druhé měny za forwardový (sjednaný) kurz platný v okamžiku uzavření obchodu. Sjednaný kurz se liší jen nepatrně od kurzu aktuálního, ale banka a firma si mohou mezi sebou sjednat kurz vyšší, nebo nižší. Výpočet banka provádí na základě tzv. forwardových bodů.

$$FB = \frac{(Ir - Iz) \times n \times s}{360 \times 100} \quad (14)$$

kde

Ir – úroková sazba referenční měny (EUR) na jeden měsíc

Iz – úroková sazba základní měny (CZK) na měsíc

n – skutečný počet dní úrokového období

s – spotový (promptní) kurz

Příklad – předpoklad:

Na základě uzavřených Licenčních smluv CzechELib ví, že v roce 2022 bude potřebovat na platbu dodavatelských faktur řekněme např. 800 000 EUR. Vypořádání všech závazků vůči dodavatelům má proběhnout do 30. dubna. CzechELib tedy 30. 9. 2021 fixuje kurz CZK/EUR na půl roku dopředu prostřednictvím forwardu, tj. koupí od banky 800 000 EUR za CZK se splatností 30. 3. 2022.

Dle uvedené rovnice lze vypočítat teoretické forwardové body.

- Následně banka, aby vyloučila svoje devizové riziko, nakoupí na mezibankovním trhu valutu spot s aktuálním kurzem 25,582 CZK/EUR ve výši 800 000 EUR a tímto uzavírá svou pozici.
- Hodnotu EUR, která banka nakoupila pro vypořádání forwardu s CzechELib, uloží na 6 měsíců na termínovaný vklad za aktuální tržní sazbu 2,13 %.
- Pro vypořádání spotové transakce si banka vypůjčí na dobu půl roku na mezibankovním trhu potřebné množství CZK za 1,70 % sazbu. Tuto půjčku pak umoří CZK obdrženými od CzechELib 30. 3. 2022.

Dosažením do vzorce získáme:

$$FB = \frac{(1,70 - 2,13) \times 182 \times 25,582}{360 \times 100} = -0,056$$

Forwardový kurz se rovná součtu spotového kurzu 25,582 CZK/EUR a forwardových bodů -0,056.

$$FK = 25,582 + (-0,056) = 25,526$$

Za tento získaný výsledný forwardový kurz 25,526 CZK/EUR CzechELib teoreticky nakoupí 30. 3. 2022 od banky potřebná eura: (800 000 EUR × 25,526 CZK/EUR = 20 420 800 CZK). Forwardový kurz je tedy výhodnější oproti spotovému.

Tabulka 14: Výpočet teoretických forwardových kurzů

Spotový kurz ke dni 30. 9. 2021 je 25,582 CZK/EUR						
Splatnost	Úroková sazba základní měny (CZK)		Úroková sazba referenční měny (EUR)		Změna oproti spotu	Teoretický forwardový kurz
	nákup	prodej	nákup	prodej		
1M	1,26	1,55	1,77	1,87	-0,005	25,577
2M	1,30	1,60	1,85	1,95	-0,011	25,571
3M	1,30	1,65	1,98	2,08	-0,022	25,560
6M	1,30	1,70	2,13	2,23	-0,056	25,526
9M	1,35	1,80	2,37	2,47	-0,110	25,472
12M	1,40	1,85	2,62	2,72	-0,200	25,382

Zdroj: vlastní zpracování dle interních dat tuzemské banky

V rámci jedné banky lze sjednat i více forwardových kontraktů, například jeden se splatností za 3 měsíce a druhý za 6 měsíců.

5.2.1.2 Měnový swap

Měnový swap je kombinací spotového a forwardového obchodu. Využívá se při potřebě překlenout krátkodobý nedostatek likvidity v jedné měně oproti poskytnutí protihodnoty v jiné měně.

Swapová operace se používá v případě, kdy klient banky potřebuje platbu sjednaného forwardu vypořádat předčasně (lze i částečně), nebo ji prodloužit. Při takové operaci se zpravidla změní i forwardový kurz, který bude vycházet z aktuálního kurzu, upraveného o forwardové body. Při použití swapu, jako dalšího nástroje, může dojít ke kurzové ztrátě. (Sberbank, 2017).

Forward lze také kompletně zrušit a to tak, že se uzavře protioperace na stejnou částku ve stejné valutě (ČSOB, 2014).

Prodloužení termínové opce (forwardu)

Pokud by klient banky neměl v určitý den v měsíci potřebné množství příslušného aktiva k vypořádání forwardové operace, dojde buď k ukončení transakce, nebo k posunutí splátky pomocí swapu.

Prodloužení termínové opce za pomoci měnového swapu v případě CzechELib postrádá smysl: celou chybějící inkasovanou sumu v CZK by od banky 30. 3. 2022 nakupoval/půjčoval a poté, řekněme za měsíc, v den vypořádání svých závazků vůči bance, ji opět prodával.

Předčasné vypořádání termínové opce (forwardu)

Může ale nastat opačná situace, kdy klient banky bude mít k dispozici potřebné množství příslušného aktiva dříve, než je stanovené datum vypořádání. V tomto případě lze pomocí swapu přiblížit splatnost původně dohodnutého forwardu. Při předčasném ukončení zajištění se počítá kurzový rozdíl, obvykle je to kurzová ztráta.

Příklad – předpoklad:

Pokud se CzechELib podaří vybrat od ČI jejich spoluúčast o měsíc dříve, může svůj sjednaný forward vypořádat již 28. 2. 2022. Dne 28. 2. 2022 banka nakoupí potřebné množství cizí měny, 800 000 EUR za aktuální spotový kurz 25,735 CZK/EUR (za situace, že se koruna od sjednání forwardu oslabila)⁷⁹. Po úpravě forwardového bodu a při nezměněných úrokových sazbách bude nový úrokový kurz 25,726 CZK/EUR.

Nový forwardový bod:

$$FB = \frac{(1,70 - 2,13) \times 30 \times 25,735}{360 \times 100} = -0,009$$

Nový forwardový kurz se rovná součtu spotového kurzu 25,735 CZK/EUR a forwardových bodů -0,009.

$$FK = 25,735 + (-0,009) = 25,726$$

V porovnání s původním forwardovým kurzem dne 28. 2. 2022 vykazuje CzechELib ztrátu ve výši 160 000 CZK (20 580 800 – 20 420 800). Takže variantu předčasného vypořádání forwardového kontraktu nepovažují za vhodnou, jelikož ve výsledku může být pro CzechELib ztrátová.

5.2.1.3 Forward s variabilní splatností

Pokud je obtížné odhadnout splatnost budoucích inkas nebo závazků, je vhodnější využít zajištění pomocí forwardu s variabilní splatností. Tento druh forwardu je založený na klasickém forwardu. I v tomto případě je přesně definována částka budoucí konverze a je určen forwardový kurz. Jediný rozdíl variabilního forwardu od forwardu klasického je ten, že konverze cizí měny není vázána na konkrétní datum, ale na variabilní období v maximální délce do jednoho měsíce. Zajišťovací období může být sjednáno až na dva roky dopředu (ČSOB, 2014).

⁷⁹ Bere se v potaz blížící podzim a s ním stoupá pravděpodobnost příchodu čtvrté vlny pandemie COVID-19, která se může znovu negativně podepsat na ekonomice.

Příklad – předpoklad:

Na základě uzavřených Licenčních smluv CzechELib ví, že v roce 2022 bude potřebovat na platbu dodavatelských faktur 800 000 EUR. Vypořádání všech závazků vůči dodavatelům má proběhnout nejpozději do 30. dubna. CzechELib však může využít skonto při dřívějším zaplacení, jelikož nezná přesně stanovený datum, kdy své platby bude realizovat, zná jen období. CzechELib tedy 30. 9. 2021 uzavře forward s variabilní splatností, koupí od banky 800 000 EUR za CZK se splatností od 28. 2. 2022 do 30. 3. 2022 kurzem domluveným dne 30. 9. 2021.

Aktuální spotový kurz dne 30. 9. 2021 tedy bude 25,582 CZK/EUR.

$$FB = \frac{(1,68 - 2,09) \times 151 \times 25,582}{360 \times 100} = -0,044$$

Forwardový kurz se rovná součtu spotového kurzu 25,582 CZK/EUR a forwardových bodů -0,044.

$$FK = 25,582 + (-0,044) = 25,538$$

Za tento získaný výsledný forwardový kurz 25,538 CZK/EUR CzechELib teoreticky nakoupí od 28. 2. 2022 do 30. 3. 2022 od banky potřebná eura: (800 000 EUR \times 25,538 CZK/EUR = 20 430 400 CZK). Oproti klasickému forwardu je kurz o trochu horší, jelikož za možnost variabilní splatnosti si banka účtuje náklad.

5.2.1.4 Měnová opce

„Currency options“ představuje právo (nikoliv povinnost) kupujícího (držitel opce) vyměnit pevně sjednanou peněžní částku v jedné měně za pevně dohodnutou peněžní částku v jiné měně k určitému datu v budoucnosti. Dohodnutý měnový kurz se v tomto případě považuje za „realizační měnový kurz“, tzv. „strike price“ (Rejnuš, 2014, str. 528).

Na druhé straně je prodávající (upisovatel opce) vystavený potenciálnímu závazku, pokud kupující uplatní svou opci, příslušnou měnu dodat. Kupující má plné právo opci využít, jen tehdy, pokud to bude pro něj výhodné, v opačném případě opce propadá a stává se bezcennou. Cena, kterou zaplatí držitel opce upisovateli, se nazývá „prémium“

a je splatná bez ohledu na to, zda bude opce uplatněná nebo nikoliv. Opční prémie představuje kompenzace banky za nesení kurzového rizika, kterému je vystavena po celou dobu do splatnosti opce. (Černohlávková, 2007).

Tabulka 15: Typy opcí

Typy opcí	Nakupující	Prodávající
Call opce	Právo vstoupit “dlouhá pozice” (koupit podklad)	Povinnost vstoupit “krátká pozice” (prodat podklad)
Put opce	Právo vstoupit “krátká pozice” (prodat podklad)	Povinnost vstoupit “dlouhá pozice” (koupit podklad)

Zdroj: Vlastní zpracování dle materiálů dostupných z <https://www.lynxbroker.cz/investovani/burzovni-trhy/opce/zaklady-opce/co-jsou-opce-jak-funguji>

Příklad – předpoklad:

CzechELib může využívat zajištění pomocí „call opce“, tedy získat právo koupit zahraniční měnu. Výhodou této opce oproti forwardovým kontraktům je ten, že dává plnou flexibilitu, např. pokud v průběhu života opce dojde na trhu pro nás k pozitivnímu vývoji, může využít výhodnějších tržních podmínek, nebo si sjednat jiné zajištění. Jediný náklad, který CzechELib vznikne, je ten, že musí zaplatit bance opční prémii, která v případě realizace opce bude stanovena ve výši cca 0,40 CZK na 1 EUR.

Takže k 30. 9. 2021 při spotovém kurzu 25,582 CZK/EUR kupuje CzechELib od banky „call opci“ na 800 000 EUR se splatností 30. 3. 2022. CzechELib se s bankou dohodne, že zaplatí za nákup 1 EUR ne víc než 25,870 CZK, dohodne se tak na realizačním kurzu. Opční prémie je ve výši 320 000 CZK (800 000 EUR × 0,40 CZK/EUR) a je splatná do dvou pracovních dnů po uzavření obchodu, tedy 4. 10. 2021. CzechELib si na jednu stranu sjednáním opce zafixoval své budoucí výdaje, ale na druhé straně mu nic nebrání, aby si pak v případě příznivého vývoje kurzu zvolil lepší variantu.

Zda v den splatnosti CzechELib svou opci realizuje, záleží na vývoji kurzu, konkrétně na aktuálním spotovém kurzu dne 30. 3. 2022.

V den splatnosti mohou vzniknout tři možné varianty:

- Pokud by koruna vůči euru oslabila a spotový kurz by se rovnal 26,620 CZK/EUR, CzechELib si opci uplatní a nakoupí tak od banky 800 000 EUR realizačním kurzem 25,870 CZK/EUR, jednalo by se o částku 20 696 000 CZK. Je to případ, kdy se spotový kurz nachází nad realizační cenou „call opce“. Po započítání opční prémie by se finální kurz rovnal 26,27 CZK/EUR $((20\,696\,000\text{ CZK} + 320\,000\text{ CZK}) / 800\,000\text{ EUR})$.
- Pokud by se koruna vůči euru naopak posílila a spotový kurz by se rovnal 25,310 CZK/EUR, CzechELib opci neuplatní a nakoupí potřebné množství EUR na trhu za cenu 20 248 000 CZK. Je to naopak případ, kdy se spotový kurz nachází pod realizační cenou „call opce“. Po započítání opční prémie by se finální kurz rovnal 25,71 CZK/EUR $((20\,248\,000\text{ CZK} + 320\,000\text{ CZK}) / 800\,000\text{ EUR})$.
- Pokud se spotový kurz bude rovnat realizačnímu kurzu, tj. 25,870 CZK/EUR, CzechELib svého opčního práva využít může, ale nemusí. Eura si může nakoupit aktuálním kurzem na trhu, a zaplatí za ně 20 696 000 CZK. Po započítání opční prémie bance by se finální kurz, stejně jako v první variantě, rovnal 26,27 CZK/EUR.

V případě druhé a třetí varianty, kdy nebyla opce CzechELib uplatněná, může si například nakoupit i jinou částku, než byla ta původní, při uzavření kontraktu.

5.2.1.5 Opční strategie

Opční strategie je kombinace dvou či více opcí, případně kombinace opce a jiného pojišťovacího instrumentu. Kombinací nákupu a prodeje opce současně lze náklady na platbu opční prémie snížit nebo dokonce je vyrušit (ČSOB, 2014).

Risk Reversal

Jedná se o nejčastěji používanou opční strategii na trhu. Je to kombinace „opce call“ a „opce put“, sjednaná na stejnou měnou a se stejným datem splatnosti. Opční prémie se v tomto případě navzájem buď částečně, nebo zcela vyruší. S pomocí tohoto produktu lze zajistit kurz v určitém pásmu, kde je známý nejhorší a zároveň i nejlepší realizační kurz. Šířku

pásma může klient ovlivňovat stanovením realizačního kurzu „call opce“ a banka ze své strany dopočítá realizační kurz „put opce“, aby opční premií navzájem kompenzovaly (ČSOB, 2014).

Příklad – předpoklad:

Při spotovém kurzu 25,582 CZK/EUR ze dne 30. 9. 2021 uzavře CzechELib s bankou Risk Reversal se splatností 30. 3. 2022. CzechELib kupuje od banky „call opce“ na částku 800 000 EUR s nejhorším realizačním kurzem 25,870 CZK/EUR a zároveň prodává bance „put opce“ na stejnou částku 800 000 EUR s realizačním kurzem 25,500 CZK/EUR. Za nákup „call opce“ má zaplatit bance prémii 320 000 CZK a zároveň od banky inkasuje prémii za nákup „put opce“ ve stejné výši, tj. 320 000 CZK. Opční prémii se tak navzájem vyruší.

V den splatnosti mohou vzniknout tři možné varianty:

- Pokud by se spotový kurz nacházel nad realizační cenou „call opce“, řekněme 26,620 CZK/EUR, CzechELib si opci uplatní a nakoupí tak od banky 800 000 EUR realizačním kurzem 25,870 CZK/EUR, jednalo by se o částku 20 696 000 CZK.
- Pokud by se spotový kurz nacházel pod realizační cenou „put opce“, řekněme 25,310 CZK/EUR, CzechELib si „call opci“ neuplatní, ale jelikož musí dostát svému závazku a uplatnit „put opce“, od banky kupuje 800 000 EUR za méně výhodný realizační kurz 25,550 CZK/EUR (v porovnání se spotovým), jednalo by se o částku 20 440 000 CZK.
- Pokud by se spotový kurz nacházel v pásmu mezi realizačními kurzy, řekněme 25,600 CZK/EUR, tak ani jedna ze stran svoji opci neuplatní, pro obě je výhodnější směnit peníze spotovým kurzem.

Existuje i řada dalších opčních strategií, jako např. bariérové opční strategie, evropský forward plus, forward extra a další. V této práci jsou popsány ty nejdůležitější, zbytek je minoritní.

Výše zmíněné produkty zajištění měnového rizika nejsou standardizovány. Jedná se o investiční nástroje, které jsou šité na míru individuálně pro konkrétního klienta. Proto musí být detaily a podmínky k uskutečnění obchodu zajištěné dopředu. Jelikož pro CzechELib je zřízen samostatný účet v ČNB, doporučovala bych obrátit se nejprve na ni,

případně na finančního zprostředkovatele, a požádat o odborné poradenství, zda jsou zmíněné zajišťovací instrumenty (případně jiné) pro daný subjekt dostupné a vhodné.

NTK jakožto příspěvková organizace, dle § 3 písm. h) rozpočtových pravidel⁸⁰ má povinnost pro poskytnutí/převodu dotace mít založen účet v ČNB.

„Subjekty vyjmenované v § 3 písm. h) rozpočtových pravidel, kteří mají účty vedeny u České národní banky (ČNB), jsou povinni uvádět pro účely poskytnutí/převodu podpory pouze tyto účty zřízené u ČNB. Příjemce je povinen zachovat svůj bankovní účet i po ukončení realizace projektu až do doby finančního vypořádání“ ((MŠMT, Řídící orgán OP VVV, Pravidla pro žadatele a příjemce – Obecná část, 2016).

Tyto diktované podmínky bohužel neumožňují CzechElib k zajištění kurzu využít nabídky některých komerčních bank, protože ty pro uzavření termínovaného obchodu obvykle požadují založení účtu právě u nich. V předchozích letech existovala i další závazná překážka, kvůli přísným podmínkám financování dotace z fondů EU, náklady na pojištění kurzových rizik nebylo možné z hlediska projektu zařadit do způsobilých výdajů. Od roku 2021 se zdroj financování v projektu změnil (dotace na nákup EIZ je ze státního rozpočtu), a tím se zmírnila i pravidla jejich vykazování. V navazujícím projektu NCIP VaVaI nejsou známa žádná omezení, která by zajištění kurzu bránila. Pokud by se v projektu podařilo zajistit kurz pomocí některého z finančních derivátů, kurz by pak byl fixní a šlo by tak provádět fakturování ČI bez toho aniž by se musely vystavovat zálohové faktury a následně finální vyúčtování.

Optimálním řešením by mohlo být, aby CzechElib využil služeb finanční společnosti, např. AKCENTA CZ a.s.⁸¹ Jedná se o největší platební instituci ve střední Evropě, která působí na českém trhu více než 20 let a má dobrou pověst. K realizaci devizových obchodů (termínových a spotových) opravňuje tuto společnost devizová licence udělená ČNB. AKCENTA CZ nabízí pro své zákazníky v oblasti devizových služeb následující činnosti a podmínky:

- sjednání obchodu jednoduše po internetu v aplikaci OLB⁸²

⁸⁰ Dostupné z: <https://www.podnikatel.cz/zakony/zakon-o-rozpocetovych-pravidlech-a-o-zmene-nekterych-souvisejicich-zakonu-rozpocetova-pravidla/uplne/>

⁸¹ Dostupné z: <https://www.akcentacz.cz/terminove-obchody.html>

⁸² Online Broker (OLB) je internetová platforma pro obchodování s devizami a realizaci plateb (AKCENTA CZ, 2021).

- možnost zajištění kurzu po celou dobu platnosti smlouvy
- nízké nebo nulové poplatky za platební služby
- výhodný směnný kurz
- nízké nebo nulové poplatky za platební služby
- denní informování o situaci na trhu, včetně prognózy
- používání dosavadního bankovního účtu klienta pro transakce (AKCENTA CZ, 2021).

5.2.2 Zlepšení procesu elektronického podpisu dokumentů

I když v současné době podpis Licenčních smluv a SZZ v projektu probíhá v elektronické podobě, dosavadní podpisový proces v NTK zdaleka není vyladěný. Používaný nástroj dovoluje vytvořit elektronický podpis pod určitým dokumentem, nikoliv však pod skupinou dokumentů, což při počtu podepisovaných smluv, faktur a dalších dokumentů není ani zdaleka ideální.

Současně nastavený proces je následující:

- pracovník licenčně administrativní jednotky (LAJ) vytvoří ve Word pro každou členskou instituci smlouvu nebo dodatek včetně všech jejich náležitých příloh
- požádá ekonomické oddělení o přidělení balíčku s evidenčními čísly smluv (dle počtu uzavřených smluv s ČI)
- hotová smlouva s jejími přílohami a vloženým evidenčním číslem se následně převede do formátu PDF
- v PDF formátu se pak u jednotlivé smlouvy pomocí softwaru Adobe Acrobat Pro DC vkládají políčka s podpisovými poli
- takto připravenou hotovou smlouvu LAJ odesílá e-mailem nebo datovou schránkou k podpisu na ČI
- jednostranně podepsaná smlouva se po návratu od ČI předává k podpisu řediteli NTK
- podpis ze strany ředitele NTK probíhá pomocí Adobe Acrobat Reader DC⁸³

⁸³ Aby smlouva/dodatek mohly být ředitelem NTK podepsané, musí být nejdříve otevřené, to platí pro každou jednotlivou smlouvu/dodatek.

- oboustranně podepsaná smlouva se předává stejným způsobem ČI
- smlouva/dodatek se nahrává do interního úložiště a zároveň do systému pro správu a evidenci EIZ (Electronic Resources Management System „ERMS“), který primárně slouží ČI
- po začernění citlivých údajů se smlouva/dodatek vkládá do zákonem zřízeného registru smluv⁸⁴
- všechny výše uvedené kroky tohoto procesu jsou pečlivě evidované v interní databázi.

Celý tento složitý proces přináší mnohé nevýhody a to především v podobě časové zátěže pracovníků Licenční jednotky CzechELib a ředitele NTK. Zvláště v období uzavírání nových RSCZ/SCZ a SZZ s ČI a také Licenčních smluv s dodavateli, kdy se počet smluv a dodatků ke smlouvám šplhá i do několika stovek kusů, dochází k velké pracovní kumulaci úkolů spojených s podpisy a zároveň i vyčerpání pracovníků, kteří tyto procesy mají na starosti.

Pro účely hromadného elektronického podpisu smluv by bylo dobré samotný podpisový proces vylepšit pomocí nějakého vhodného systému pro správu a administraci EIZ. Představa procesu je taková, že veškeré smlouvy a dodatky s ČI by se mohly do systému nahrávat již před samotným podpisem, ihned po jejich vyhotovení. Nebo by se v něm dokonce dokumenty daly i vytvářet, zároveň by se jim (automaticky) přidělovalo i evidenční číslo.

Systém by měl také obsahovat notifikační službu, která po nahrání smlouvy ze strany NTK automaticky odešle ČI e-mailovou zprávu s žádostí o podpis smlouvy, a stejně tak i naopak – až členská instituce nahraje zpátky podepsanou smlouvu, doručí systém zprávu NTK. Ušetřil by se tím čas – mezikrok, kdy se smlouvy posílají ručně prostřednictvím e- mailu a pak se ještě nahrávají na interní disk na více místech, včetně ERMS.

Ideálním řešením by mohlo být zavedení ESSS, zprostředkovanou například společnostmi TESS Online, Athena, Ezop, E-spis, CNS a. s., Gordic e-lite a dalšími. Výhodou ESSS je, že se v něm dokumenty vytvářejí, evidují, projednávají a zpracovávají po celou dobu svého životního cyklu, a to od vyhotovení až po skartaci. ESSS disponuje

⁸⁴ V případě Licenční smlouvy, začerněná verze smlouvy se také ukládá na web projektu CzechELib.

funkcí připojení elektronického podpisu, pečeti a časového razítka, propojenou s CzechPointem, Obchodním rejstříkem a ARES, a také propojenou s informačním systémem datových schránek a účetním systémem iFIS atd.

ESSS lze také propojit s registrem smluv, záleží na možnostech ESSS a na tom, co je možné zrealizovat přes ESSS a kde je nutná spolupráce s uživatelem. Pro CzechLib by postačila varianta automatického zveřejnění oboustranně podepsané smlouvy/dodatku.

Velkou výhodou by mohlo být, pokud by ESSS byla integrována do MS Office, nebo naopak. Textový editor, jakožto integrovaná součást systému, umožní vytvoření dokumentu jak ve standardních textových formátech, tak i vkládání vlastní šablony.

Další výhodou by mohla být možnost provedení hromadné akce⁸⁵, konkrétně vložení podpisových polí do skupiny smluv/dodatků a také samotného elektronického podpisu skupiny dokumentů.

Ohledně hromadného podepsání skupiny dokumentů je potřeba mít na paměti, že záleží na možnostech ESSS:

- záleží na tom, zda postačí dokument pouze „elektronicky podepsat“ tj. podpis není viditelný na dokumentu, nebo elektronický podpis musí být viditelný na dokumentu, tj. je viditelně umístěn na dokumentu.
- záleží na místě, kde tento podpis má být umístěn (u každého dokumentu to nemusí být přesně na stejném místě⁸⁶)
- záleží na ESSS zda uživateli umožní volit si místo podpisu či nikoliv (je fixně nastaveno) a pokud umožní volbu, zda je tato volba nastavitelná či vyžaduje zásah uživatele
- také záleží, zda je možné nastavit velikost (rozměry) viditelného podpisu na daném dokumentu.

Převážná většina zprostředkovatelů ESSS je schopna reagovat na aktuální legislativní situaci a individuální (specifické) potřeby institucí veřejného sektoru a dokáží nabídnout řešení pro efektivní správu spisové služby i v těch nejsložitějších případech.

⁸⁵ Některé hromadné akce lze vykonávat až nad již existujícími dokumenty, ale většinou zase za určitých podmínek. Záleží na možnostech ESSS.

⁸⁶ Lze nadefinovat souřadnicemi v rámci dokumentu.

Finální hodnocení výhod zavedení elektronických systémů do spisové služby je ten, že ESSS pomůže celý proces zefektivnit a zprůhlednit a zamezí drobným chybám, které se při ručním zpracování lidmi objevují.

6 Závěr

Hlavním cílem této diplomové práce bylo objektivně zhodnotit současný stav financování elektronických informačních zdrojů (EIZ) v Národním centru CzechELib a jeho postavení na daném trhu, popsat problematiku dělení nákladů, popsat vliv kurzových rozdílů na dopad cash flow dané organizace a na základě výše uvedeného navrhnout doporučení hlavně ke zlepšení řízení kurzového rizika.

Snahou bylo také upozornit i na další výzvy, se kterými se v současnosti v projektu CzechELib potýkají, konkrétně složitý proces elektronického podpisu dokumentů. Vhodným řešením by se v tomto případě jevilo zavedení elektronických systémů pro spisové služby (ESSS).

Problematika kurzového rizika v projektu CzechELib i nadále zůstává nejaktuálnějším tématem a jejím důležitým strategickým cílem by mohlo být její důkladné ošetření. Proměnlivost kurzu každé měny je sama o sobě nevypočitatelná, jelikož se jedná o nejhůře předpověditelnou veličinu na trhu. Na základě všech zmíněných informací bylo zjištěno, že pandemie COVID-19 v roce 2020 měla negativní dopad na hospodaření ČI, které musely hradit nedoplatky za DPH v důsledku překročení bezpečného kurzu. Zhoršená ekonomická situace NTK v roce 2020 byla prokázána na základě provedení horizontální analýzy rozvahy a analýzy účetních ukazatelů.

Otázkou zůstává, jak se situace na trhu bude vyvíjet do budoucna, jaká bude ekonomická, politická a epidemiologická situace v Česku a zahraničí. Česká ekonomika patří mezi otevřené a je zaměřená hlavně na export do států Evropské unie⁸⁷. Sama o sobě je příliš malá na to, aby mohla odolávat vlivu větších okolních ekonomik, jejich potíže se pak promítají do české ekonomiky v podobě devizového rizika. Proto, pokud existují možnosti zajištění proti kurzovým rizikům, proč je nezkusit využít? Dnes už banky a jiné finanční instituce ochotně pomáhají najít cestu k zajišťovacím produktům devizového trhu. Nabídka zajišťovacích instrumentů je poměrně srovnatelná, případně se liší u složitějších typů derivátů. CzechELib by mohl uvažovat o možnosti využití nějakého instrumentu, sloužícího k zajištění kurzového rizika, je ale zásadní mít na paměti, že NTK jakožto příspěvková organizace je limitovaná zejména povinností mít bankovní účet vedený výhradně u ČNB.

⁸⁷ V prosinci roku 2021 podíl vývozu do států eurozóny na celkovém vývozu České republiky tvořil 64 % (ČSÚ, 2022).

Pro zajištění kurzových rizik byly v práci postupně představeny jednotlivé druhy finančních derivátů (v České republice nejpoužívanější) a poukázáno na jejich efektivitu při zajištění. Představované jednotlivé druhy derivátů obsahují jak charakteristiku a způsoby využití, tak i průběh kontraktu a jeho vypořádání.

Navržená doporučení ke zlepšení řízení kurzového rizika byla detailně konzultovaná s vedením projektu a došlo k oboustrannému odsouhlasení prověření možnosti jejich postupné aplikace do strategie organizace.

7 Seznam použitých zdrojů

AKCENTA CZ: *Online Broker (OLB)* [online]. [cit. 2021-11-28]. Dostupné z:

<https://www.akcentacz.cz/on-line-broker.html>

AKCENTA CZ: *Zajištění kurzového rizika* [online]. [cit. 2021-11-28]. Dostupné z:

<https://www.akcentacz.cz/terminove-obchody.html>

ANDERSON, E. J. *Business risk management: models and analysis*. Chichester, West. Sussex: Wiley, 2014. ISBN 978-111-8349-465

CzechELib: *Charta projektu*. Praha, 2021 [cit. 2021-10-29]. Dostupné také z:

<https://www.czechelib.cz/default/files/download/id/508/charta-projektu-po-zl51.pdf>

CzechELib: *Dokumenty* [online]. Praha, 2021 [cit. 2021-12-22]. Dostupné z:

<https://www.czechelib.cz/cs/43-dokumenty#A2>

CzechELib: *Historie projektu* [online]. Praha, 2021 [cit. 2021-10-29]. Dostupné z:

<https://www.czechelib.cz/cs/84-historie-projektu>

CzechELib: *Metodika pro stanovení práva členské instituce čerpat podporu v rámci*

CzechELib [online]. Praha, 2021 [cit. 2021-12-26]. Dostupné z:

<https://www.czechelib.cz/default/files/download/id/460/metodika-pro-stanoveni-prava-clenske-instituce-cerpat-podporu.pdf>

CzechELib: *Metodika pro výběr EIZ pro roky 2023–2027, verze 1* [online]. Praha, 2021 [cit. 2021-12-26]. Dostupné z:

<https://www.czechelib.cz/default/files/download/id/536/metodika-pro-vyber-eiz-2023-2027-verze-1.pdf>

CzechELib: Metodika výběru jednotlivých časopisů [online]. Praha, 2018
[cit. 2021- 12- 27]. Dostupné z:
<https://www.czechelib.cz/default/files/download/id/129/metodika-vyberu-jednotlivych-casopisu-pro-rok-2018.pdf>

CzechELib: Metodika rozšiřování konsorcií CzechELib, verze 2 [online]. Praha, 2021
[cit. 2021-12-26]. Dostupné z:
<https://www.czechelib.cz/default/files/download/id/352/metodika-rozsirovani-konsoricii-czechelib-verze-2.pdf>

CzechELib: Metodika vyjednávání a pořizování EIZ [online]. Praha, 2021
[cit. 2021- 10- 29]. Dostupné z: <https://www.czechelib.cz/cs/43-dokumenty>

CzechELib: Naše služby [online]. Praha, 2021 [cit. 2021-12-21]. Dostupné z:
<https://www.czechelib.cz/cs/25-nase-sluzby>

CzechELib: O CzechELib [online]. Praha, 2021 [cit. 2021-12-21]. Dostupné z:
<https://www.czechelib.cz/cs/21-o-czechelib>

CzechELib: Organizační struktura [online]. Praha, 2021 [cit. 2021-12-22]. Dostupné z:
<https://www.czechelib.cz/cs/86-organizacni-struktura>

CzechELib: Postup použití kurzu pro stanovení zálohové platby členské instituci v roce 2021 [online]. Praha, 2021 [cit. 2021-12-27]. Dostupné z:
<https://www.czechelib.cz/default/files/download/id/441/postup-pouziti-kurzu-pro-stanoveni-zalohove-platby-clenske-instituci-2021-002.pdf>

CzechELib: Rámcová smlouva o centralizovaném zadávání [online]. Praha, 2021
[cit. 2021-12-26]. Dostupné z:
<https://www.czechelib.cz/default/files/download/id/345/ramcova-smlouva-o-centralizovanem-zadavani-vzor-cze-2020.pdf>

CzechELib: Smlouva o centralizovaném zadávání [online]. Praha, 2021 [cit. 2021-12-26].
Dostupné z: <https://www.czechelib.cz/default/files/download/id/521/smlouva-o-centralizovanem-zadavani-2021-vzor.pdf>

CzechELib: Smlouva o zajištění a zpřístupnění elektronických informačních zdrojů
[online]. Praha, 2021 [cit. 2021-12-26]. Dostupné z:
<https://www.czechelib.cz/default/files/download/id/522/smlouva-o-zajisteni-a-zpristupneni-eiz-na-obdobi-2021-2022-vzor.pdf>

ČERNOHLÁVKOVÁ, Eva, Alexej SATO a Josef TAUŠER. *Finanční strategie v mezinárodním podnikání*. Praha: ASPI, 2007. ISBN 978-80-7357-321-8

Česká národní banka: Vybrané devizové kurzy [online]. Praha: ČNB, 2021
[cit. 2021-10-19]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/cs/financni-trhy/devizovy-trh/kurzy-devizoveho-trhu/kurzy-devizoveho-trhu/grafy_form.html?mena=EUR

Česká národní banka: Prognóza ČNB – podzim 2021 [online]. Praha: ČNB, 2021
[cit. 2021-11-05]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/menova-politika/prognoza>

ČSOB: Nástroje sloužící k zajištění kurzového rizika [online]. Praha: ČSOB, 2014
[cit. 2021-10-29]. Dostupné z:
https://www.csob.cz/portal/documents/10710/80968/fx_listy.pdf

Český statistický úřad: Míra inflace [online]. Praha: ČSÚ, 2021 [cit. 2021-11-04].
Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/mira_inflace_animovany_graf

Český statistický úřad: Zahraniční obchod se zbožím - prosinec 2021 [online]. Praha: ČSÚ,
2022 [cit. 2022-02-09]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/cri/zahranicni-obchod-se-zbozim-prosinec-2021>

DotaceEU.cz: ISPROFIN [online]. [cit. 2021-11-28]. Dostupné z:
<https://www.dotaceeu.cz/cs/ostatni/dulezite/slovník-pojmu/i/isprofin>

DURČÁKOVÁ, Jaroslava a Martin MANDEL. *Mezinárodní finance*. 3., rozš. a dopl. vyd. Praha: Management Press, 2007. ISBN 978-80-7261-170-6.

FREIBERG, František. *Cash-flow: řízení likvidity podniku*. 3. rozš. vyd. Praha: Management Press, 1997. ISBN 80-859-4337-9.

FXstreet.cz: ČNB zhoršila odhad vývoje ekonomiky a čeká vyšší inflaci [online]. Praha, 2021 [cit. 2021-11-05]. Dostupné z: <https://www.fxstreet.cz/cnb-zhorsila-odhad-vyvoje-ekonomiky-a-ceka-vyssi-inflaci.html>

Generální finanční ředitelství: Informace GFŘ ke změnám sazeb DPH od 1. 5. 2020 [online]. Praha, 2021 [cit. 2021-12-27]. Dostupné z:
https://www.financnisprava.cz/assets/cs/prilohy/d-seznam-dani/INFORMACE_sazby_dane_od_1_5_2020_FINAL.pdf

Generální finanční ředitelství: Vyjádření GFŘ pro NTK ke změně sazeb DPH od 1. 5. 2020 (č. j. 2735/20/7100-20116-050822). Praha, 2020.

Jirát Jiří: Prezentace se setkání zástupců ČI ze dne 23. 9. 2021 [online]. Praha, 2021 [cit. 2021-12-21]. Dostupné z:
<https://www.czechelib.cz/default/files/download/id/537/2021-setkani-clenskych-instituci-small.pdf>

KUMAR, S. S. S. *Financial derivatives*. New Delhi: PHI Learning Private Limited, 2012. ISBN 978-812-0330-740

KURZYCZ: DPH - Daň z přidané hodnoty [online]. Praha: KURZYCZ, 2019 [cit. 2021-12-20]. Dostupné z: <https://www.kurzy.cz/dph/>

KURZYCZ: *Kurz Eura, Euro EUR, aktuální kurzy koruny a měn* [online]. Praha: KURZYCZ, 2021 [cit. 2021-11-04]. Dostupné z: <https://www.kurzy.cz/~nr/kurzy-men/nejlepsi-kurzy/EUR-euro/D-04.11.2021-Ordb--Ord--Z-3-s-/>

KURZYCZ: *Ropa Brent - ceny a grafy ropy Brent, vývoj ceny ropy Brent 1 barel - 1 rok - měna USD* [online]. Praha: KURZYCZ, 2021 [cit. 2021-11-04]. Dostupné z: <https://www.kurzy.cz/komodity/ropa-brent-graf-vyvoje-ceny/>

LYNX: *Obchodování s opcemi – průvodce pro začátečníky* [online]. Praha: LYNX B.V., 2020 [cit. 2021-10-29]. Dostupné z: <https://www.lynxbroker.cz/investovani/burzovni-trhy/opce/zaklady-opce/co-jsou-opce-jak-funguji/>

MARTINOVIČOVÁ, Dana, Miloš KONEČNÝ a Jan VAVŘINA. *Úvod do podnikové ekonomiky* [online]. Praha: Grada, 2014 [cit. 2021-11-01]. Expert (Grada). ISBN 978- 80-247-5316-4.

Měšec.cz: *Braňte se proti kurzovým výkyvům!* [online]. 2005 [cit. 2022-02-12]. Dostupné z: <https://www.mesec.cz/clanky/brante-se-proti-kurzovym-vykyvum/>

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR: *Evropské fondy v ČR* [online]. Praha, 2021 [cit. 2021- 12-22]. Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/evropske-fondy-v-cr>

Ministerstvo průmyslu a obchodu: *Národní výzkumná a inovační strategie pro inteligentní specializaci České republiky (Národní RIS3 strategie)*. In: Česko. Dostupné také z: https://www.mpo.cz/assets/cz/podnikani/ris3-strategie/2018/6/NRIS3_11-07-2016_cz.PDF

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky: *NÁRODNÍ CENTRUM PRO INFORMAČNÍ PODPORU VÝZKUMU, VÝVOJE A INOVACÍ (NCIP VAVAI)* [online]. [cit. 2021-12-05]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/vyzkum-a-vyvoj-2/narodni-centrum-pro-informacni-podporu-vyzkumu-vyvoje-a>

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Evaluace systémového projektu „Národní centrum pro elektronické informační zdroje – CzechELib“ podpořeného z PO 1 OP VVV. Průběžná zpráva za rok 2021 [online]. Praha, 2021, [cit. 2021-10-11]. Dostupné z: <https://opvvv.msmt.cz/balicek-dokumentu/prubezna-evaluace-ips-czechelib.htm>

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Řídící orgán OP VVV: Pravidla pro žadatele a příjemce – specifická část Výzvy Strategické řízení VaVaI na národní úrovni I Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání Programové období 2014 – 2020. In: Praha, 2016. Dostupné také z: <https://opvvv.msmt.cz/download/file370.pdf>

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky: SEZNAM VÝZKUMNÝCH ORGANIZACÍ [online]. 2018 [cit. 2021-11-26]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/vyzkum-a-vyvoj-2/seznam-vyzkumnych-organizaci>

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy: Zřizovací listina, Národní technická knihovna [online]. Praha, 2019 [cit. 2021-12-26]. Dostupné z: <https://www.techlib.cz/download/86673/zrizovaci-listina-ntk.pdf>

Ministerstvo zdravotnictví České republiky: Denní přehled počtu osob s nově prokázaným onemocněním COVID-19 dle hlášení krajských hygienických stanic a laboratoří [online]. Praha: MZČR, 2021 [cit. 2021-11-04]. Dostupné z: <https://onemocneni-aktualne.mzcr.cz/covid-19>

Monitor - kompletní přehled veřejných financí: Metodika [online]. Praha [cit. 2021-12-20]. Dostupné z: <https://monitor.statnipokladna.cz/metodika>

Monitor - kompletní přehled veřejných financí: VYHLEDÁVÁNÍ ÚČETNÍCH JEDNOTEK A KAPITOL [online]. Praha [cit. 2021-12-20]. Dostupné z: <https://monitor.statnipokladna.cz/vyhledavani?text=61387142%20&type=0>

Národní technická knihovna. *Návrh implementace jednotného systému pro nákup EIZ. Pracovní dokument pro skupinu zodpovědnou za realizaci Priority 7 Koncepce rozvoje knihoven České republiky na léta 2011–2015*. 2013. Dostupné také z:

http://repozitar.techlib.cz/record/646/files/idr-646_1.pdf

Národní technická knihovna: *Organizační struktura NTK* [online]. [cit. 2021-11-17].

Dostupné z: <https://www.techlib.cz/cs/2913-organizacni-struktura>

Peníze.cz: Slovník finančních pojmů [online]. [cit. 2021-12-26]. ISSN 1213-2217.

Dostupné z: <https://www.penize.cz/slovník?dictionarysearch=d>

RADOVÁ, Jarmila, Petr DVOŘÁK a Jiří MÁLEK. *Finanční matematika pro každého*. 6., aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2007. Osobní a rodinné finance. ISBN 978-80-247-2233-7

REJNUŠ, Oldřich. *Finanční trhy* [online]. 4., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2014

[cit. 2021-10-10]. Partners. ISBN 978-80-247-3671-6. Dostupné z:

<https://www.bookport.cz/kniha/financni-trhy-1110/>

Ropa Brent - ceny a grafy ropy Brent, vývoj ceny ropy Brent 1 barel - 1 rok - měna USD.

KURZY.CZ [online]. [cit. 2021-11-05]. Dostupné z: <https://www.kurzy.cz/komodity/ropa-brent-graf-vyvoje-ceny/>

ROSOCHATECKÁ, Eva a Ludmila BERVIDOVÁ. *Ekonomika podniků*. Vyd. 10.

V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2012. ISBN 978-80-213-2259-2.

REŽŇÁKOVÁ, Mária. *Řízení platební schopnosti podniku* [online]. Praha: Grada, 2010

[cit. 2021-11-18]. Prosperita firmy. ISBN 978-80-247-3441-5.

SBERBANK: Produkty k zajištění tržních rizik [online]. 2017[cit. 2021-10-29]. Dostupné z:

https://www.sberbank.cz/-/media/files/sberbankcz/mifid-emir/cz/produktovy_katalog.pdf

Sbírka zákonů ČR, Nařízení vlády č. 172/2016 Sb.: Nařízení vlády o stanovení finančních limitů a částek pro účely zákona o zadávání veřejných zakázek. Dostupné také z:

<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-172>

Sbírka zákonů ČR, Nařízení vlády č. 335/2019 Sb.: Nařízení vlády, kterým se mění nařízení vlády č. 172/2016 Sb., o stanovení finančních limitů a částek pro účely zákona o zadávání veřejných zakázek, ve znění nařízení vlády č. 471/2017 Sb. Dostupné také z:

<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2019-335>

Sbírka zákonů ČR, Nařízení vlády č. 471/2017 Sb.: Nařízení vlády, kterým se mění nařízení vlády č. 172/2016 Sb., o stanovení finančních limitů a částek pro účely zákona o zadávání veřejných zakázek. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2017-471>

Sbírka zákonů ČR, Zákon č. 130/2002 Sb.: Zákon o podpoře výzkumu a vývoje z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o podpoře výzkumu a vývoje). Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-130>

Sbírka zákonů ČR, Zákon č. 134/2016 Sb.: Zákon o zadávání veřejných zakázek. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-134>

Sbírka zákonů ČR, Zákon č. 235/2004 Sb., Zákon o dani z přidané hodnoty. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-235>

Sbírka zákonů ČR, Zákon č. 256/2019 Sb.: Zákon, kterým se mění zákon č. 112/2016 Sb., o evidenci tržeb, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů. Dostupné také z:

<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2019-256?text=235%2F2004>

SCHOLLEOVÁ, Hana. *Ekonomické a finanční řízení pro neekonomy* [online]. 3., aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing, 2017 [cit. 2021-11-15]. Expert (Grada). ISBN 978-80-271-0413-0.

SEDLÁČEK, Jaroslav. *Cash flow*. 2., aktualiz. vyd. Brno: Computer Press, 2010. Praxe manažera (Computer Press). ISBN 978-80-251-3130.

SKÁLOVÁ, Jana a Anna SUKOVÁ. *Podvojný účetnictví* [online]. Praha: Grada, 1992- [cit. 2021-11-01]. Účetnictví a daně (Grada). ISBN 978-80-271-3107-5.

Směrnice č. 1/2016 ředitele NTK o dani z přidané hodnoty. 2016.

Směrnice č. 4/2019 ředitele NTK o účetnictví v Národní technické knihovně. 2019.

SOUKUP, Alexandr. *Mezinárodní ekonomie* [online]. 2., upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012 [cit. 2021-10-10]. Partners. ISBN 978-80-7380-392-6. Dostupné z: <https://www.bookport.cz/kniha/financni-trhy-1110/>

SŮVOVÁ, Helena a Ludmila BERVIDOVÁ. *Finanční analýza v řízení podniku, v bance a na počítači*. Vyd. 10. Praha: Bankovní institut, 1999. Bankovníctví. ISBN 80-726-5027-0.

Syntetická a analytická evidence v účetnictví. *IÚcto.cz* [online]. Praha [cit. 2021-12-24]. Dostupné z: <https://www.iucto.cz/ucetni-tipy/ucetnictvi/synteticka-a-analyticka-evidence-v-ucetnictvi/>

TAUŠL PROCHÁZKOVÁ, Petra a Eva JELÍNKOVÁ. *Podniková ekonomika - klíčové oblasti* [online]. Praha: Grada Publishing, 2018 [cit. 2021-11-01]. Expert (Grada). ISBN 978-80-271-0689-9.

Veřejné informační služby knihoven: Program Ministerstva kultury [online]. Praha [cit. 2022-01-15]. Dostupné z: <https://visk.nkp.cz/>

Vláda České republiky: Usnesení vlády České republiky o programu "Informace - základ výzkumu". In: Praha, 2012, číslo 389. Dostupné také z:

[https://kormoran.vlada.cz/usneseni/usneseni_webtest.nsf/0/792E4ACF860A8836C1257A210037BA51/\\$FILE/389%20uv120530.0389.pdf](https://kormoran.vlada.cz/usneseni/usneseni_webtest.nsf/0/792E4ACF860A8836C1257A210037BA51/$FILE/389%20uv120530.0389.pdf)

Výroční zprávy NTK [online]. Praha [cit. 2022-01-17]. Dostupné z:
<https://www.techlib.cz/cs/2805-vyrocní-zpravy>

Wikipedie: Aleph [online]. [cit. 2021-11-28]. Dostupné z:
<https://cs.wikipedia.org/wiki/Aleph>

Wikipedie: Certifikace projektového manažera [online]. [cit. 2021-11-17]. Dostupné z:
<https://cs.wikipedia.org/wiki/PRINCE2>

Wikipedie: Faktura [online]. [cit. 2022-01-30]. Dostupné z:
<https://cs.wikipedia.org/wiki/Faktura>

Wikipedie: Organizace zemí vyvážejících ropu [online]. [cit. 2021-11-28]. Dostupné z:
https://cs.wikipedia.org/wiki/Organizace_zem%C3%AD_vyv%C3%A1%C5%BEEj%C3%ADc%C3%ADch_ropu

Wikipedie: Prague InterBank Offered Rate [online]. [cit. 2021-11-28]. Dostupné z:
https://cs.wikipedia.org/wiki/Prague_InterBank_Offered_Rate

Wikipedie: Pro forma faktura [online]. [cit. 2021-11-28]. Dostupné z:
https://cs.wikipedia.org/wiki/Pro_forma_faktura

Wikipedie: Rešerše [online]. [cit. 2021-11-28]. Dostupné z:
<https://cs.wikipedia.org/wiki/Re%C5%A1er%C5%A1e>

Wikipedie: Spisová služba [online]. [cit. 2021-11-28]. Dostupné z:
https://cs.wikipedia.org/wiki/Spisov%C3%A1_sl%C5%BEba

Základy účetnictví: ROZVAHA A ZMĚNY ROZVAHOVÝCH POLOŽEK.
ROZVAHOVÉ A VÝSLEDKOVÉ ÚČTY. PODVOJNÝ ÚČETNÍ ZÁPIS. SYNTETICKÉ
A ANALYTICKÉ ÚČTY. *ADOC.PUB* [online]. [cit. 2021-12-24]. Dostupné z:
[https://adoc.pub/rozvaha-a-zmny-rozvahovych-poloek-rozvahove-a-vysledkove-
uty6bb8c89eadc610407a9631d3e4021df59255.html](https://adoc.pub/rozvaha-a-zmny-rozvahovych-poloek-rozvahove-a-vysledkove-uty6bb8c89eadc610407a9631d3e4021df59255.html)

8 Přílohy

Příloha 1: Pověření zástupce instituce	140
Příloha 2: Prohlášení vydavatele EIZ v postavení výhradního dodavatele EIZ	142
Příloha 3: Prohlášení vydavatele o pověření dodávkou EIZ agenta dodavatele	143
Příloha 4: Organizační struktura projektu CzechELib	145
Příloha 5: Vystavený zálohový list	146
Příloha 6: Příloha k zálohovému listu	147
Příloha 7: Daňový doklad o přijaté zálohové platbě	150
Příloha 8: Daňový doklad k vyúčtovací faktuře	151
Příloha 9: Konečná vyúčtovací faktura	152
Příloha 10: Vyúčtovací tabulka (Příloha č. 1) s obsahem jednotlivých EIZ	154
Příloha 11: Meziroční vývoj účetních ukazatelů NTK k 30. 9. 2021	156
Příloha 12: Horizontální analýza rozvahy NTK za roky 2010–2016	157
Příloha 13: Horizontální analýza rozvahy NTK za roky 2017–2021	159
Příloha 14: Historické a předpovídané hodnoty měnového páru CZK/EUR	161

Pověření

Název organizace:

IČO:

Se sídlem:

Zastoupena:

(„Členská instituce“)

pověřuje tímto

nar.

zaměstnance

na pozici

se sídlem

(„Pověřená osoba“)

k tomu, aby v rámci projektu CzechELib jménem Členské instituce a na její účet komunikoval(a)
i) s Národní technickou knihovnou, příspěvková organizace zřízená Ministerstvem školství,
mládeže a tělovýchovy („NTK“), ohledně problematiky nákupu a využívání elektronických
informačních zdrojů (EIZ), a ii) s Poskytovatelem EIZ ohledně užívání a využívání příslušných EIZ,
pokud NTK předá kontaktní údaje Pověřené osoby Poskytovateli EIZ.

Kontakt na Pověřenou osobu:

Jméno a příjmení:

e-mail:

telefon:

mobilní telefon:

Pověřená osoba bere na vědomí, že NTK je dle smlouvy mezi NTK a Členskou institucí oprávněna poskytnout nezbytné kontaktní údaje Pověřené osoby Členské instituce Poskytovateli EIZ za účelem přímé a operativní komunikace Poskytovatele a Členské instituce zejména ohledně užívání a využívání příslušných EIZ.

ANO NE Pověřená osoba souhlasí s tím, že jí bude NTK zasílat na její e-mailovou adresu newsletter informující o činnosti projektu CzechELib.

Toto pověření nabývá platnosti dnem jeho podpisu všemi uvedenými subjekty a uděluje se na dobu určitou, na dobu trvání projektu CzechELib.

V

dne

Statutární orgán:

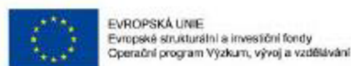
Podpis:

Toto pověření přijímá:

V

dne

Podpis:

Confirmation of Exclusivity of the Publisher - Prohlášení vydavatele EIZ v postavení výhradního dodavatele EIZ

<p><i>Dear Sirs,</i></p> <p><i>(identification of publisher), seated at (residence address), company ID (identification/registry Number), a publisher and the owner of the intellectual property rights to the scientific databases (identification of products) ("Products") confirms, that he is the sole and exclusive provider of access to the Products in the territory of the Czech Republic for period 2021-2022.</i></p> <p>Hereby we declare, that no other entity is entitled to provide access to the Products in the territory of the Czech Republic without breaking our intellectual property rights to the Products illegally.</p> <p>This confirmation letter is provided for the needs of preparing the tender procedure by The National Library of Technology, contributory organization set up by the Ministry of Education, Youth and Sports of the Czech Republic, with registered seat at Technická 2710/6, 160 80 Praha 6 – Dejvice, IČO: 613 87 142 to gain access to the Products for the CzechELib project in the year 2022.</p> <p><i>Sincerely (publisher)</i></p> <p>Name:.....</p> <p>Job Title:.....</p> <p>..... <i>signature</i></p> <p>..... <i>date</i></p>	<p>Vážení,</p> <p>společnost (<i>identifikace vydavatele obchodní firmou</i>), se sídlem (<i>adresa sídla</i>), IČO: (<i>identifikační číslo</i>), vydavatel a majitel autorských práv k vědeckým databázím (<i>identifikace produktů</i>) („Produkty“) potvrzuje, že je jediným a výhradním poskytovatelem přístupu k Produktům na území České republiky v letech 2021-2022.</p> <p>Tímto prohlašujeme, že žádný jiný subjekt není oprávněn na území České republiky poskytovat přístup k Produktům, aniž by tím byla v rozporu s právními předpisy porušena naše práva duševního vlastnictví k Produktům.</p> <p>Toto potvrzení je poskytnuto pro potřeby přípravy výběrového řízení ze strany Národní technické knihovny, příspěvkové organizací Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR, se sídlem Technická 2710/6, 160 80 Praha 6 – Dejvice, IČO: 613 87 142 na získání přístupu k Produktům pro projekt CzechELib v roce 2022.</p>
---	---

Confirmation of Exclusivity of the Supplier – Potvrzení o výhradním zastupování_dodavatel

<p>Dear Sirs,</p> <p><i>(identification of publisher)</i>, seated at <i>(residence address)</i>, company ID <i>(identification/registry Number)</i>, a publisher and the owner of the intellectual property rights to the scientific databases <i>(identification of products)</i> ("Products") confirms, that company <i>(identification of person entitled to provide access to the Products in the Czech republic)</i>, seated at <i>(residence address)</i>, company ID <i>(identification/registry Number)</i> ("Supplier") is the sole and exclusive provider of access to the Products authorized by publisher to provide access to the Products in the territory of Czech Republic in the years 2021-2022.</p> <p>Hereby we declare, that no other entity (including publisher) is entitled to provide access to the Products in the territory of the Czech Republic without breaking our intellectual property rights to the Products illegally.</p> <p>This confirmation letter is provided for the needs of preparing the tender procedure by The National Library of Technology, contributory organization set up by the Ministry of Education, Youth and Sports of the Czech Republic, with registered seat at Technická 2710/6, 160 80 Praha 6 – Dejvice, IČO: 613 87 142 to gain access to the Products for the CzechELib project in the year 2022.</p> <p>We acknowledge that as we are appointing company <Supplier> as the exclusive Supplier of the Products provided by our company for the territory of the Czech Republic and the CzechELib project, NTK will purchase the license for these Products exclusively and only from this Supplier.</p>	<p>Vážení,</p> <p>Společnost <i>(identifikace vydavatele obchodní firmou)</i>, se sídlem <i>(adresa sídla)</i>, IČO: <i>(identifikační číslo)</i>, vydavatel a majitel autorských práv k vědeckým data bázím <i>(identifikace produktů)</i> („Produkty“) potvrzuje, že společnost <i>(identifikace osoby oprávněné poskytovat přístup k produktům na území České republiky)</i>, se sídlem <i>(adresa sídla)</i>, IČO: <i>(identifikační číslo)</i> („Dodavatel“) je jediným a výhradním poskytovatelem přístupu k Produktům oprávněným vydavatelem k šíření přístupu k Produktům na území České republiky v letech 2021-2022.</p> <p>Tímto prohlašujeme, že žádný jiný subjekt (včetně vydavatele) není oprávněn na území České republiky poskytovat přístup k Produktům, a niž by tím byla v rozporu s právními předpisy porušena naše práva duševního vlastnictví k Produktům.</p> <p>Toto potvrzení je poskytnuto pro potřeby přípravy výběrového řízení ze strany Národní technické knihovny, příspěvkové organizací Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR, se sídlem Technická 2710/6, 160 80 Praha 6 – Dejvice, IČO: 613 87 142 na získání přístupu k Produktům pro projekt CzechELib v roce 2022.</p> <p>Potvrzujeme, že v důsledku určení společnosti <Dodavatel> jako jediného a výhradního Dodavatele přístupu k Produktům poskytovaným naší firmou pro území České republiky a projekt CzechELib je NTK oprávněna zakoupit licenci na tyto Produkty výhradně a pouze od tohoto Dodavatele.</p>
--	--

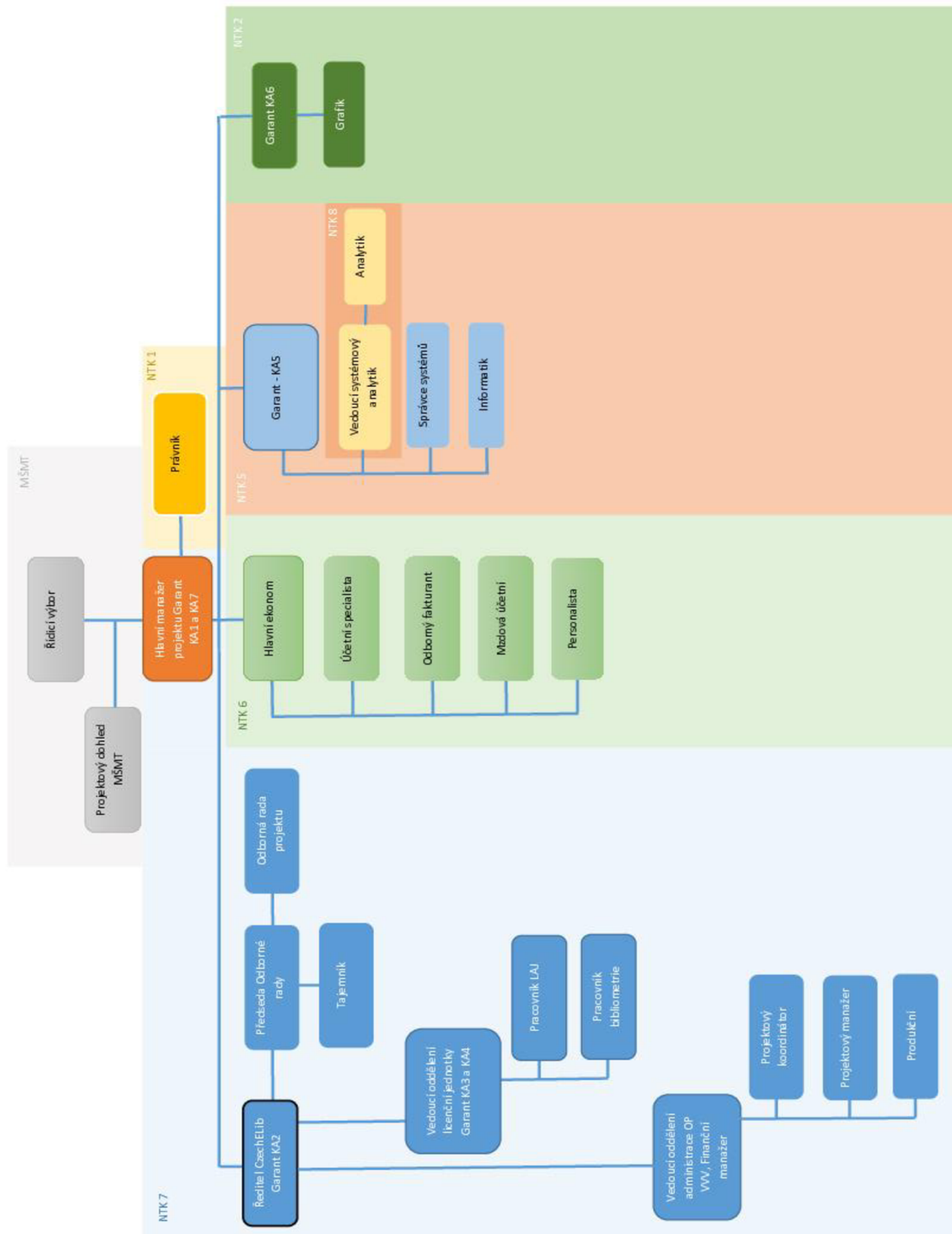
<p>We also acknowledge that the solely a single agreement between NTK and the Supplier can be concluded. In case the Supplier is not able to provide NTK with the license to our Products, NTK cannot be asked to conclude one (business) contract with the Supplier and another (license) contract with our company.</p> <p>Sincerely (<i>publisher</i>)</p> <p>Name:.....</p> <p>Job Title:.....</p> <p>..... signature date</p> <p><i>* enter the identification of the entity that will participate in tender, that is exclusive supplier.</i></p>	<p>Dále potvrzujeme, že může být uzavřena pouze jediná smlouva mezi NTK a Dodavatelem. Jestliže Dodavatel není schopen poskytnout NTK licenci k našim Produktům, ne lze požadovat, aby NTK uzavřela jednu (obchodní) smlouvu s Dodavatelem a druhou (licenční) smlouvu s naší společností.</p> <p><i>* uveďte identifikační údaje osoby, která podá nabídku do zadávacího řízení, tj. výhradního dodavatele.</i></p>
--	--

EUROPEAN UNION
European Structural and Investment Funds
Operational Programme Research,
Development and Education

Příloha 4: Organizační struktura projektu CzechELib

Zdroj: CzechELib (2021)

Příloha 5: Vystavený zálohový list

Vystavený zálohový list č.: 2114300037				
Dodavatel: 	Národní technická knihovna Technická 6/2710 160 80 PRAHA 6 Česká republika	Variabilní symbol: 2114300037 Konstantní symbol: 308 Specifický symbol:		
Číslo účtu: <input style="width: 100%;" type="text"/> Peněžní ústav: <input style="width: 100%;" type="text"/>	DIČ: CZ61387142 IČ: 61387142	Odběratel: <input style="width: 100%; height: 50px;" type="text"/>		
Konečný příjemce: <input style="width: 100%; height: 80px;" type="text"/>		Datum splatnosti: 15.04.2021 Forma úhrady: Příkazem Datum vystavení: 12.03.2021		
Zálohy:				
Č.	Položka	MJ	Množství	Cena [Kč]
	1. Smlouva o zajištění a zpřístupnění EIZ 2018 - 2022 - spoluúčast 2021			10 987 517.54 Kč
	2. Smlouva o zajištění a zpřístupnění EIZ 2019 - 2022 - spoluúčast 2021			84 950.26 Kč
	3. Smlouva o zajištění a zpřístupnění EIZ 2020 - 2022 - spoluúčast 2021			85 250.00 Kč
	4. Smlouva o zajištění a zpřístupnění EIZ 2021 - 2022 - spoluúčast 2021			307 028.40 Kč
Celkem:				11 464 746.20 Kč
Celkem k úhradě:				11 464 746.20 Kč
Zpráva:				
Zálohová platba k elektronickým informačním zdrojům (EIZ) zajištěným Národní technickou knihovnou dle smlouvy o zajištění a zpřístupnění EIZ na období uvedené v rámci položek zálohového listu.				
Vystavil:				
Jméno:	<input style="width: 100%;" type="text"/>			
Kontakt:	<input style="width: 100%;" type="text"/>			
				<input style="width: 100%; height: 40px;" type="text"/> ----- Razítko, podpis

Zdroj: CzechELib (2021)

Příloha k zálohové faktuře

Členská instituce: [REDACTED]

SIGLA: [REDACTED]

Adresa: [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

Příloha 6: Příloha k zálohovému listu

Fáze nasmlouvání

	Spoluúčast v CZK bez DPH	Spoluúčast v CZK s DPH
celkem	10 397 516.79	11 464 746.20
2018+	9 988 183.17	10 987 517.54
2019+	77 227.51	84 950.26
2020+	77 500.00	85 250.00
2021+	254 606.11	307 028.40

Fáze nasmlouvání	ID zdroje	Název zdroje	Podíl podpory CzechELib	Celková částka v původní měně bez DPH	Původní měna	Sazba DPH	Kurz pro přepočet	Spoluúčast v CZK bez DPH	Spoluúčast v CZK s DPH
2018+	1	Academic Search Complete	50%	54 958.00	USD	10%	22.569	620 173.55	682 190.91
2018+	4	American Chemical Society Journals	50%	120 376.00	USD	10%	22.569	1 358 382.97	1 494 221.27
2018+	15	Business Source Complete	50%	23 837.00	USD	10%	22.569	268 988.63	295 887.49
2018+	65	ProQuest Central	50%	92 872.00	USD	10%	22.569	1 048 014.09	1 152 815.49
2018+	75	ScienceDirect Freedom Collection	50%	27 027.33	EUR	10%	27.695	374 260.95	411 687.05
2018+	77	Scopus	70%	23 547.00	EUR	10%	27.695	195 640.25	215 204.27
2018+	79	SpringerLink journals (Lecture Notes in Mathematics, Computer Science Library e-books)	50%	11 205.00	EUR	10%	27.695	155 161.24	170 677.36
2018+	87	Web of Science	70%	527 923.00	USD	10%	22.569	3 574 408.26	3 931 849.08

2018+	88	Web of Science Citation Connection	50%	32 409.00	USD	10%	22.569	365 719.36	402 291.30
2018+	91	Wiley Online Library journals - Full	50%	13 444.57	EUR	10%	27.695	186 173.69	204 791.05
2018+	102	Academic Search Ultimate	50%	16 487.00	USD	10%	22.569	186 047.55	204 652.31
2018+	103	Business Source Ultimate	50%	7 946.00	USD	10%	22.569	89 666.64	98 633.30
2018+	114	Emerald Premier	50%	9 540.00	GBP	10%	30.803	146 930.31	161 623.34
2018+	130	Academic Complete (ProQuest)	50%	21 765.00	USD	10%	22.569	245 607.15	270 167.86
2018+	131	eBook Academic Collection (EBSCO)	50%	6 479.00	USD	10%	22.569	73 112.28	80 423.51
2018+	132	JSTOR Life Science Collection	50%	4 136.00	USD	10%	22.569	46 672.69	51 339.96
2018+	135	SAGE Psychology Collection	50%	6 982.00	GBP	10%	30.803	107 533.28	118 286.60
2018+	229	JSTOR Arts & Sciences I	50%	2 758.00	USD	10%	22.569	31 122.65	34 234.92
2018+	230	JSTOR Arts & Sciences II	50%	1 380.00	USD	10%	22.569	15 572.61	17 129.87
2018+	231	JSTOR Arts & Sciences III	50%	2 414.00	USD	10%	22.569	27 240.79	29 964.86
2018+	232	JSTOR Arts & Sciences IV	50%	2 275.00	USD	10%	22.569	25 672.24	28 239.46
2018+	233	JSTOR Arts & Sciences V	50%	2 413.00	USD	10%	22.569	27 229.50	29 952.45
2018+	234	JSTOR Arts & Sciences VI	50%	2 414.00	USD	10%	22.569	27 240.79	29 964.86
2018+	235	JSTOR Arts & Sciences VII	50%	1 035.00	USD	10%	22.569	11 679.46	12 847.41
2018+	236	JSTOR Arts & Sciences VIII	50%	1 930.00	USD	10%	22.569	21 779.09	23 957.00
2018+	237	JSTOR Arts & Sciences IX	50%	2 068.00	USD	10%	22.569	23 336.35	25 669.98
2018+	238	JSTOR Arts & Sciences X	50%	1 723.00	USD	10%	22.569	19 443.20	21 387.52
2018+	239	JSTOR Arts & Sciences XI	50%	1 655.00	USD	10%	22.569	18 675.85	20 543.43
2018+	240	JSTOR Arts & Sciences XII	50%	1 517.00	USD	10%	22.569	17 118.59	18 830.45
2018+	241	JSTOR Arts & Sciences XIII	50%	1 449.00	USD	10%	22.569	16 351.24	17 986.37
2018+	242	JSTOR Arts & Sciences XIV	50%	1 243.00	USD	10%	22.569	14 026.64	15 429.30
2018+	243	JSTOR Arts & Sciences XV	50%	2 139.00	USD	10%	22.569	24 137.55	26 551.30
2018+	246	JSTOR Business IV	50%	1 034.00	USD	10%	22.569	11 668.18	12 834.99
2018+	256	Oxford Journals Online Full Collection	50%	29 672.00	GBP	10%	30.803	456 993.31	502 692.64
2018+	258	Cambridge Journals Online - FULL Collection - základní sazba	50%	304.65	GBP	21%	30.803	4 692.07	5 677.40

2018+	258	Cambridge Journals Online - FULL Collection - snížená sazba	50%	9 850.35	GBP	10%	30.803	151 710.17	166 881.18
2019+	330	Nature	50%	5 577.00	EUR	10%	27.695	77 227.51	84 950.26
2020+	326	Bookport	50%	155 000.00	CZK	10%	1.00	77 500.00	85 250.00
2021+	321	InCites - Benchmarking & Analytics	70%	36 201.00	USD	21%	22.569	245 106.11	296 578.40
2021+	326	Bookport	50%	19 000.00	CZK	10%	1.00	9 500.00	10 450.00

Příloha 7: Daňový doklad o přijaté zálohové platbě

DPH z přijatých záloh NCIP		Daňový doklad č.: 2132000055																																									
Organizace:	Národní technická knihovna Technická 6/2710 160 80 PRAHA 6 Česká republika	Prvotní doklad :	032/2190000056																																								
	DIČ: CZ61387142 IČ: 61387142	Číslo dok. ob. part. :	2132000055																																								
		Číslo dod. listu :																																									
		Objednávka :																																									
		PID :																																									
Místo plnění:		Partner:																																									
Kód plnění:	N	<div style="border: 2px solid black; width: 100%; height: 100%;"></div>																																									
Konečný příjemce:																																											
IČ:		DIČ:																																									
		Datum vystavení: 08.04.2021 Datum plnění: 31.03.2021																																									
Položkový rozpis:																																											
<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse; font-size: small;"> <thead> <tr> <th>Č.</th> <th>Položka</th> <th>Koef.</th> <th>Cena/MJ [Kč]</th> <th>Množství</th> <th>Základ DPH [Kč]</th> <th>P/U</th> <th>DPH %</th> <th>DPH [Kč]</th> <th>Včetně DPH [Kč]</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>DPH ze zálohy na EIZ</td> <td>100</td> <td></td> <td></td> <td>10 147 718.55</td> <td>U</td> <td>10.00</td> <td>1 014 771.85</td> <td>11 162 490.40 Kč</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>DPH ze zálohy na EIZ</td> <td>100</td> <td></td> <td></td> <td>249 798.18</td> <td>U</td> <td>21.00</td> <td>52 457.62</td> <td>302 255.80 Kč</td> </tr> <tr> <td colspan="5">Celkem:</td> <td>10 397 516.73</td> <td></td> <td></td> <td>1 067 229.47</td> <td>11 464 746.20 Kč</td> </tr> </tbody> </table>				Č.	Položka	Koef.	Cena/MJ [Kč]	Množství	Základ DPH [Kč]	P/U	DPH %	DPH [Kč]	Včetně DPH [Kč]	1.	DPH ze zálohy na EIZ	100			10 147 718.55	U	10.00	1 014 771.85	11 162 490.40 Kč	2.	DPH ze zálohy na EIZ	100			249 798.18	U	21.00	52 457.62	302 255.80 Kč	Celkem:					10 397 516.73			1 067 229.47	11 464 746.20 Kč
Č.	Položka	Koef.	Cena/MJ [Kč]	Množství	Základ DPH [Kč]	P/U	DPH %	DPH [Kč]	Včetně DPH [Kč]																																		
1.	DPH ze zálohy na EIZ	100			10 147 718.55	U	10.00	1 014 771.85	11 162 490.40 Kč																																		
2.	DPH ze zálohy na EIZ	100			249 798.18	U	21.00	52 457.62	302 255.80 Kč																																		
Celkem:					10 397 516.73			1 067 229.47	11 464 746.20 Kč																																		
Celkem (včetně daně):																																											
			11 464 746.20 Kč																																								
Rekapitulace DPH na výstupu																																											
<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse; font-size: small;"> <thead> <tr> <th>Sazba %</th> <th>Popis</th> <th>Základ daně [Kč]</th> <th>Daň [Kč]</th> <th>Celkem [Kč]</th> <th>Období DPH</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>10.00%</td> <td>zboží a služby - tuzemsko - sníž</td> <td>10 147 718.55</td> <td>1 014 771.85</td> <td>11 162 490.40</td> <td>03/21</td> </tr> <tr> <td>21.00%</td> <td>zboží a služby - tuzemsko cELI</td> <td>249 798.18</td> <td>52 457.62</td> <td>302 255.80</td> <td>03/21</td> </tr> <tr> <td colspan="2">Celkem:</td> <td>10 397 516.73</td> <td>1 067 229.47</td> <td>11 464 746.20</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>				Sazba %	Popis	Základ daně [Kč]	Daň [Kč]	Celkem [Kč]	Období DPH	10.00%	zboží a služby - tuzemsko - sníž	10 147 718.55	1 014 771.85	11 162 490.40	03/21	21.00%	zboží a služby - tuzemsko cELI	249 798.18	52 457.62	302 255.80	03/21	Celkem:		10 397 516.73	1 067 229.47	11 464 746.20																	
Sazba %	Popis	Základ daně [Kč]	Daň [Kč]	Celkem [Kč]	Období DPH																																						
10.00%	zboží a služby - tuzemsko - sníž	10 147 718.55	1 014 771.85	11 162 490.40	03/21																																						
21.00%	zboží a služby - tuzemsko cELI	249 798.18	52 457.62	302 255.80	03/21																																						
Celkem:		10 397 516.73	1 067 229.47	11 464 746.20																																							
Text:																																											
Daňový doklad k uhrazenému zálohovému listu č. 2114300037.																																											
Vystavil:																																											
Jméno:																																											
Kontakt:																																											

Příloha 8: Daňový doklad k vyúčtovací faktuře

NCIP		Daňový doklad č.: 2112000137																																									
Organizace:	Národní technická knihovna Technická 6/2710 160 80 PRAHA 6 Česká republika	První doklad:	032/2190000056																																								
	DIČ: CZ61387142	Číslo dok. ob. part.:	2112000137																																								
	IČ: 61387142	Číslo dod. listu:																																									
Místo plnění:		Objednávka:																																									
Kód plnění:	N	PID:																																									
Konečný příjemce:		Partner:																																									
IČ:	DIČ:																																										
		Datum vystavení: 21.06.2021 Datum plnění: 21.06.2021																																									
Položkový rozpis:																																											
<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse; font-size: small;"> <thead> <tr> <th>C.</th> <th>Položka</th> <th>Koef.</th> <th>Cena/MJ [Kč]</th> <th>Množství</th> <th>Základ DPH [Kč]</th> <th>P/U</th> <th>DPH %</th> <th>DPH [Kč]</th> <th>Včetně DPH [Kč]</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>ZL 2114300037 s VS 2114300037. Přeplatek zálohy vyúčtované fakturou 2111200037</td> <td>100</td> <td></td> <td></td> <td>-562 414.31</td> <td>U</td> <td>10.00</td> <td>-56 241.43</td> <td>-618 655.74 Kč</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>ZL 2114300037 s VS 2114300037. Přeplatek zálohy vyúčtované fakturou 2111200037</td> <td>100</td> <td></td> <td></td> <td>-11 376.31</td> <td>U</td> <td>21.00</td> <td>-2 389.03</td> <td>-13 765.34 Kč</td> </tr> <tr> <td colspan="5">Celkem:</td> <td>-573 790.62</td> <td></td> <td></td> <td>-58 630.46</td> <td>-632 421.08 Kč</td> </tr> </tbody> </table>				C.	Položka	Koef.	Cena/MJ [Kč]	Množství	Základ DPH [Kč]	P/U	DPH %	DPH [Kč]	Včetně DPH [Kč]	1.	ZL 2114300037 s VS 2114300037. Přeplatek zálohy vyúčtované fakturou 2111200037	100			-562 414.31	U	10.00	-56 241.43	-618 655.74 Kč	2.	ZL 2114300037 s VS 2114300037. Přeplatek zálohy vyúčtované fakturou 2111200037	100			-11 376.31	U	21.00	-2 389.03	-13 765.34 Kč	Celkem:					-573 790.62			-58 630.46	-632 421.08 Kč
C.	Položka	Koef.	Cena/MJ [Kč]	Množství	Základ DPH [Kč]	P/U	DPH %	DPH [Kč]	Včetně DPH [Kč]																																		
1.	ZL 2114300037 s VS 2114300037. Přeplatek zálohy vyúčtované fakturou 2111200037	100			-562 414.31	U	10.00	-56 241.43	-618 655.74 Kč																																		
2.	ZL 2114300037 s VS 2114300037. Přeplatek zálohy vyúčtované fakturou 2111200037	100			-11 376.31	U	21.00	-2 389.03	-13 765.34 Kč																																		
Celkem:					-573 790.62			-58 630.46	-632 421.08 Kč																																		
Celkem (včetně daně):			-632 421.08 Kč																																								
Rekapitulace DPH na výstupu																																											
<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse; font-size: small;"> <thead> <tr> <th>Sazba %</th> <th>Popis</th> <th>Základ daně [Kč]</th> <th>Daň [Kč]</th> <th>Celkem [Kč]</th> <th>Období DPH</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>10.00%</td> <td>zboží a služby - tuzemsko - sníž</td> <td>-562 414.31</td> <td>-56 241.43</td> <td>-618 655.74</td> <td>06/21</td> </tr> <tr> <td>21.00%</td> <td>zboží a služby - tuzemsko cELI</td> <td>-11 376.31</td> <td>-2 389.03</td> <td>-13 765.34</td> <td>06/21</td> </tr> <tr> <td colspan="2">Celkem:</td> <td>-573 790.62</td> <td>-58 630.46</td> <td>-632 421.08</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>				Sazba %	Popis	Základ daně [Kč]	Daň [Kč]	Celkem [Kč]	Období DPH	10.00%	zboží a služby - tuzemsko - sníž	-562 414.31	-56 241.43	-618 655.74	06/21	21.00%	zboží a služby - tuzemsko cELI	-11 376.31	-2 389.03	-13 765.34	06/21	Celkem:		-573 790.62	-58 630.46	-632 421.08																	
Sazba %	Popis	Základ daně [Kč]	Daň [Kč]	Celkem [Kč]	Období DPH																																						
10.00%	zboží a služby - tuzemsko - sníž	-562 414.31	-56 241.43	-618 655.74	06/21																																						
21.00%	zboží a služby - tuzemsko cELI	-11 376.31	-2 389.03	-13 765.34	06/21																																						
Celkem:		-573 790.62	-58 630.46	-632 421.08																																							
Text:																																											
Přeplatek zálohy vyúčtované fakturou 2111200037.																																											
Vystavil:																																											
Jméno:																																											
Kontakt:			Razítko, podpis																																								

DAŇOVÝ DOKLAD **Faktura č.: 2111200037**

Dodavatel: **Národní technická knihovna**
Technická 6/2710
160 80 PRAHA 6
Česká republika

Naše číslo smlouvy:
 Vaše číslo smlouvy:
 Příkaz/Objednávka:
 Číslo dod. listu:

DIČ: CZ61387142
 IČ: 61387142

Odběratel:
 IČ: 67985971 DIČ: CZ67985971

Číslo účtu:
 Peněžní ústav:

Konečný příjemce:

Variabilní symbol: **2111200037**
 Konstantní symbol: **308**
 Specifický symbol:
 Datum vystavení: **21.06.2021**
 Datum plnění: **21.06.2021**
Datum splatnosti: 30.09.2021
 Forma úhrady: **Příkazem**

Položkový rozpis:

Č.	Položka	Množství	MJ	Cena/MJ [Kč]	Základ DPH [Kč]	DPH %	DPH [Kč]	Celkem [Kč]
1.	Celková spotřeba EIZ				9 585 304,24	10,00	958 530,42	10 543 834,66
3.	Celková spotřeba EIZ				238 421,87	21,00	50 068,59	288 490,46
Celkem:					9 823 726,11		1 008 599,01	10 832 325,12

Zálohy zahrnuté do vyúčtování:

Č.	Záloha	Základ DPH [Kč]	DPH %	DPH [Kč]	Celkem [Kč]
2.	ZL 2114300037 s VS 2114300037, gen.záv. 2190000056, DD 2132000055	-9 585 304,24	10,00	-958 530,42	-10 543 834,66
4.	ZL 2114300037 s VS 2114300037, gen.záv. 2190000056, DD 2132000055	-238 421,87	21,00	-50 068,59	-288 490,46
Celkem:		-9 823 726,11		-1 008 599,01	-10 832 325,12

Rekapitulace DPH:

Sazba %	Popis	Základ DPH [Kč]	DPH [Kč]	Celkem [Kč]
10,00	zboží a služby - tuzemsko - snížená sazba cELIB	0,00	0,00	0,00
21,00	zboží a služby - tuzemsko cELIB	0,00	0,00	0,00
Celkem:		0,00	0,00	0,00

Celkem k úhradě (včetně daně): 0,00 Kč

Zálohy k vrácení - přeplatek:

Č.	Záloha	Základ DPH [Kč]	DPH %	DPH [Kč]	Celkem [Kč]
1.	ZL 2114300037 s VS 2114300037. Přeplatek zálohy vyúčtované fakturou 2111200037	-562 414,31	10,00	-56 241,43	-618 655,74
2.	ZL 2114300037 s VS 2114300037. Přeplatek zálohy vyúčtované fakturou 2111200037	-11 376,31	21,00	-2 389,03	-13 765,34
Celkem:		-573 790,62		-58 630,46	-632 421,08

DAŇOVÝ DOKLAD**Faktura č.: 2111200037****Zpráva pro odběratele:**

Dle smlouvy o zajištění a zpřístupnění EIZ v rámci projektu Národní technické knihovny Vám fakturujeme služby za rok 2021.

Vyúčtování za rok 2021 je uvedeno v příloze.

Přeplatek záloh ve výši Kč 632421.08 Vám bude vrácen na účet. Současně s fakturou je k tomuto přeplatku zaslán daňový doklad.

Faktoval:

Razítko, podpis

Schvaluje:

Zřízená Zřizovací listinou STK se sídlem v Praze č.j. 12170/91-3 MŠMTze dne 11.2.1991, ve znění pozdějších změn a doplnění.

Příloha 10: Vyúčtovací tabulka (Příloha č. 1) s obsahem jednotlivých EIZ

2114300037

Zálohová faktura

Příloha č. 1
Členská instituce
SIGLA

Adresa

Sazba DPH 10%
Sazba DPH 21%

Celkem
Celkem

10147718,61 9580085,60 5218,64
249798,18 238406,73 15,14

9585304,24 56241,43 618655,74
238421,87 11376,31 2389,03 13765,34
CELKEM 573790,62 58630,46 632421,08

Celkový rozdí (+ = přeplatek, NTK vrací, - =
nedoplatek, NTK fakturuje)

Bez DPH Včetně DPH

ID zdroje	Název zdroje	Podíl podpory CzechELib	Původní měna	Dodavatel	Sazba DPH	Kurz pro přečet	Údaje ze zálohové faktury		Vyúčtování		Rozdíl (+ = přeplatek, NTK vrací, - = nedoplatek, NTK fakturuje)	1. splátka		2. splátka	
							Spolučast v CZK bez DPH	Kurz rozdí	Spolučast v CZK bez DPH	Kurz rozdí		kurz ke dni platby	datum	kurz ke dni platby	datum
1	Academic Search Complete	50,00%	USD	T	10%	22,569	620173,55	591677,83	-219,83	28715,56	22,161	11.03.2021	21,532	28.04.2021	
102	Academic Search Ultimate	50,00%	USD	T	10%	22,569	186047,55	177499,04	-85,95	8614,46	22,161	11.03.2021	21,532	28.04.2021	
103	Business Source Ultimate	50,00%	USD	T	10%	22,569	89666,64	85546,64	-31,78	4151,79	22,161	11.03.2021	21,532	28.04.2021	
114	Emerald Premier	50,00%	GBP	T	10%	30,803	146930,31	142880,58	259,49	3790,24	30,776	11.03.2021	29,954	28.04.2021	
130	Academic Complete (ProQuest)	50,00%	USD	T	10%	22,569	245607,15	234322,00	253,56	11031,59	21,572	18.02.2021	21,532	28.04.2021	
131	eBook Academic Collection (EBSCO)	50,00%	USD	T	10%	22,569	73112,28	69752,92	-25,92	3385,28	22,161	11.03.2021	21,532	28.04.2021	
132	JSTOR Life Science Collection	50,00%	USD	Z	10%	22,569	46672,69	44528,17	0,00	2144,52	22,161	11.03.2021	21,532	28.04.2021	
135	SAGE Psychology Collection	50,00%	GBP	T	10%	30,803	107533,28	104569,42	335,83	2628,02	30,415	04.03.2021	29,954	28.04.2021	
15	Business Source Complete	50,00%	USD	T	10%	22,569	268988,63	256629,14	-95,35	12454,83	22,161	11.03.2021	21,532	28.04.2021	
229	JSTOR Arts & Sciences I	50,00%	USD	Z	10%	22,569	31122,65	29692,63	0,00	1430,02	22,161	11.03.2021	21,532	28.04.2021	
230	JSTOR Arts & Sciences II	50,00%	USD	Z	10%	22,569	15572,61	14857,08	0,00	715,53	22,161	11.03.2021	21,532	28.04.2021	
231	JSTOR Arts & Sciences III	50,00%	USD	Z	10%	22,569	27240,79	25989,13	0,00	1251,66	22,161	11.03.2021	21,532	28.04.2021	
232	JSTOR Arts & Sciences IV	50,00%	USD	Z	10%	22,569	25672,24	24492,59	0,00	1179,59	22,161	11.03.2021	21,532	28.04.2021	
233	JSTOR Arts & Sciences V	50,00%	USD	Z	10%	22,569	27229,50	25978,36	0,00	1251,14	22,161	11.03.2021	21,532	28.04.2021	
234	JSTOR Arts & Sciences VI	50,00%	USD	Z	10%	22,569	27240,79	25989,13	0,00	1251,66	22,161	11.03.2021	21,532	28.04.2021	
235	JSTOR Arts & Sciences VII	50,00%	USD	Z	10%	22,569	11679,46	11142,81	0,00	536,65	22,161	11.03.2021	21,532	28.04.2021	
236	JSTOR Arts & Sciences VIII	50,00%	USD	Z	10%	22,569	21779,09	20778,39	0,00	1000,70	22,161	11.03.2021	21,532	28.04.2021	
237	JSTOR Arts & Sciences IX	50,00%	USD	Z	10%	22,569	23336,35	22264,09	0,00	1072,26	22,161	11.03.2021	21,532	28.04.2021	
238	JSTOR Arts & Sciences X	50,00%	USD	Z	10%	22,569	19443,20	18549,82	0,00	893,38	22,161	11.03.2021	21,532	28.04.2021	
239	JSTOR Arts & Sciences XI	50,00%	USD	Z	10%	22,569	18675,85	17817,73	0,00	858,12	22,161	11.03.2021	21,532	28.04.2021	
240	JSTOR Arts & Sciences XII	50,00%	USD	Z	10%	22,569	17118,59	16332,03	0,00	786,56	22,161	11.03.2021	21,532	28.04.2021	
241	JSTOR Arts & Sciences XIII	50,00%	USD	Z	10%	22,569	16351,24	15599,93	0,00	751,31	22,161	11.03.2021	21,532	28.04.2021	
242	JSTOR Arts & Sciences XIV	50,00%	USD	Z	10%	22,569	14026,64	13382,14	0,00	644,50	22,161	11.03.2021	21,532	28.04.2021	
243	JSTOR Arts & Sciences XV	50,00%	USD	Z	10%	22,569	24137,55	23028,48	0,00	1109,07	22,161	11.03.2021	21,532	28.04.2021	
246	JSTOR Business IV	50,00%	USD	Z	10%	22,569	11668,18	11132,05	0,00	536,13	22,161	11.03.2021	21,532	28.04.2021	
256	Oxford Journals Online Full Collection	50,00%	GBP	T	10%	30,803	456993,31	444397,55	147,22	11168,54	30,415	04.03.2021	29,954	28.04.2021	

Doplňující informace

258-S	Cambridge Journals Online - FULL Collection - snížená sazba	50,00%	GBP	T	10%	30,803	151710,17	147528,68	489,44	3692,05	30,415	04.03.2021	29,954	28.04.2021
258-Z	Cambridge Journals Online - FULL Collection - základní sazba	50,00%	GBP	T	21%	30,803	4692,07	4562,75	15,14	114,19	30,415	04.03.2021	29,954	28.04.2021
321	InCites - Benchmarking & Analytics	70,00%	USD	Z	21%	22,569	245106,11	233843,98	0,00	11262,13	21,532	28.04.2021	21,532	28.04.2021
326	Bookport	50,00%	CZK	T	10%	1,000	87000,00	86999,99	0,00	0,01	1,000	11.03.2021	1,000	12.05.2021 28.04.2021
330	Nature	50,00%	EUR	Z	10%	27,695	77227,51	71307,52	0,00	5919,99	25,572	20.05.2021	25,572	20.05.2021
4	American Chemical Society Journals	50,00%	USD	T	10%	22,569	1358382,97	1295968,01	1619,06	60795,90	22,161	11.03.2021	21,532	28.04.2021
65	ProQuest Central	50,00%	USD	T	10%	22,569	1048014,09	999859,96	1081,96	47072,18	21,572	18.02.2021	21,532	28.04.2021
75	ScienceDirect Freedom Collection	50,00%	EUR	Z	10%	27,695	374260,95	345571,44	0,00	28689,51	25,572	20.05.2021	25,572	20.05.2021
77	Scopus	70,00%	EUR	Z	10%	27,695	195640,25	180643,17	0,00	14997,08	25,572	20.05.2021	25,572	20.05.2021
79	SpringerLink journals (Lecture Notes in Mathematics, Computer Science Library e-books)	50,00%	EUR	Z	10%	27,695	155161,24	143267,13	0,00	11894,11	25,572	20.05.2021	25,572	20.05.2021
87	Web of Science	70,00%	USD	Z	10%	22,569	3574408,26	3316253,91	0,00	258154,35	20,939	20.05.2021	20,939	20.05.2021
88	Web of Science Citation Connection	50,00%	USD	Z	10%	22,569	365719,36	348915,30	0,00	16804,06	21,532	28.04.2021	21,532	28.04.2021
91	Wiley Online Library journals - Full	50,00%	EUR	T	10%	27,695	186173,69	174940,75	190,91	11042,03	26,356 26,024	11.03.2021 28.04.2021	26,024	28.04.2021

Meziroční vývoj účetních ukazatelů NTK, v tisících CZK

Název	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021, ke dni 30. 9.
Majetek												
Majetek celkem	2 485 401,00	2 620 459,08	2 472 918,38	2 387 601,73	2 348 645,97	2 352 218,10	2 339 047,60	3 158 921,19	3 260 078,37	3 790 338,64	3 400 632,38	4 241 487,46
Dlouhodobý hmotný majetek	2 263 762,00	2 231 994,77	2 212 846,85	2 169 093,31	2 143 469,55	2 151 235,07	2 131 884,90	2 108 199,59	2 082 599,10	2 063 520,67	2 052 607,60	2 035 384,05
Pohledávky brutto	69 833,00	205 778,25	68 975,13	60 083,68	34 786,91	37 502,80	42 859,83	457 613,08	635 268,73	1 070 623,51	1 084 376,19	1 754 608,44
Krátkodobé pohledávky brutto	69 833,00	205 778,25	68 975,13	60 083,68	34 786,91	37 502,80	42 859,83	457 613,08	635 268,73	1 070 623,51	1 084 376,19	1 754 608,44
Krátkodobé pohledávky netto	69 833,00	205 778,25	68 941,87	59 871,11	34 357,19	36 980,33	42 317,01	457 120,62	634 767,82	1 070 124,98	1 083 875,70	1 754 106,71
Krátkodobý finanční majetek	68 630,00	110 370,22	128 852,28	101 582,38	123 280,57	126 238,53	134 847,92	561 708,19	513 979,21	626 600,71	237 563,93	424 427,78
Pohledávky												
Cizí zdroje celkem	689 865,00	35 477,15	57 909,85	46 591,56	16 801,86	24 172,31	19 017,84	451 080,09	649 993,11	1 086 143,51	1 090 134,33	1 769 048,13
Dlouhodobé závazky	672 117,00	0,00	19 324,90	24 149,05	384,64	0,00	0,00	426 135,42	622 340,51	1 058 092,08	1 067 734,58	1 573 622,66
Krátkodobé závazky	17 748,00	35 477,15	38 584,95	22 442,51	16 417,22	24 172,31	19 017,84	24 944,67	27 652,60	28 051,43	22 399,75	195 425,47
Hospodaření												
Náklady	296 251,00	214 635,48	345 419,27	326 081,50	264 794,03	307 991,66	305 183,71	349 362,22	645 736,09	734 680,87	878 124,24	796 244,32
Výnosy	276 364,00	335 518,09	201 849,88	321 327,78	265 008,33	311 900,12	305 333,88	349 701,71	649 545,65	738 354,68	880 426,97	1 009 436,33
Výsledek hospodaření	-20 225,00	120 082,41	-143 569,38	-4 753,73	214,31	3 908,46	150,17	339,49	3 809,56	3 673,81	2 302,73	213 192,01

Zdroj: vlastní zpracování dle dat dostupných z <https://monitor.statnipokladna.cz/ucetni-jednotka61387142/prehled?rad=t&obdobi=2109>

Horizontální analýza rozvahy NTK za roky 2010-2016, v tisících CZK

Název položky	2010	Δ abs.	Δ %	2011	Δ abs.	Δ %	2012	Δ abs.	Δ %	2013	Δ abs.	Δ %	2014	Δ abs.	Δ %	2015	Δ abs.	Δ %	2016
AKTIVA CELKEM	2 485 401,00	135 058	5	2 620 459,08	-147 541	-6	2 472 918,38	-85 317	-3	2 387 601,73	-38 966	-2	2 348 645,97	3 572	0	2 352 218,10	-13 171	-1	2 339 047,60
Stálá aktiva	2 346 770,00	-42 631	-2	2 304 138,85	-29 193	-1	2 274 945,77	-48 982	-2	2 225 963,90	-35 151	-2	2 190 812,99	-2 005	0	2 188 807,63	-27 123	-1	2 161 684,34
Dlouhodobý nehmotný majetek	83 008,00	-10 864	-13	72 144,07	-10 045	-14	62 098,92	-5 228	-8	56 870,59	-9 527	-17	47 343,44	-9 771	-21	37 572,55	-7 773	-21	29 799,44
Software	66 334,00	-10 483	-16	55 851,24	-10 964	-20	44 887,12	-6 746	-15	38 141,16	-6 172	-16	31 969,03	-9 164	-29	22 804,69	-7 537	-33	15 267,50
Ocenitelná práva	5 816,00	-133	-2	5 682,76	-133	-2	5 549,38	-133	-2	5 416,01	-133	-2	5 282,64	-133	-3	5 149,27	-133	-3	5 015,90
Ostatní dlouhodobý nehmotný majetek	10 858,00	-248	-2	10 610,08	-248	-2	10 362,21	-248	-2	10 114,34	-248	-2	9 866,47	-248	-3	9 618,59	-248	-3	9 370,72
Nedokončený dlouhodobý nehmotný majetek	0,00	0	0	0,00	1 300	0	1 300,20	1 899	146	3 199,08	-2 974	-93	225,31	-225	-100	0,00	145	0	145,32
Dlouhodobý hmotný majetek	2 263 762,00	-31 767	-1	2 231 994,77	-19 148	-1	2 212 846,85	-43 754	-2	2 169 093,31	-25 624	-1	2 143 469,55	7 766	0	2 151 235,07	-19 350	-1	2 131 884,90
Pozemky	66 437,00	46	0	66 483,47	0	0	66 483,47	0	0	66 483,47	0	0	66 483,47	0	0	66 483,47	0	0	66 483,47
Kulturní předměty	29,00	0	1	29,39	0	0	29,39	0	0	29,39	0	0	29,39	0	0	29,39	0	0	29,39
Stavby	1 848 344,00	-16 902	-1	1 831 442,21	-2 203	0	1 829 238,92	-27 631	-2	1 801 607,75	-5 796	0	1 795 811,69	-4 393	0	1 791 419,17	-5 891	0	1 785 528,41
Samostatné movité věci a soubory movitých věcí	348 881,00	-15 127	-4	333 753,51	-17 131	-5	316 622,49	-18 845	-6	297 777,84	-17 180	-6	280 597,65	-21 149	-8	259 448,52	-12 677	-5	246 771,63
Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek	71,00	215	303	286,20	186	65	472,59	2 722	576	3 194,86	-2 648	-83	547,36	33 307	6 085	33 854,53	-783	-2	33 072,01
Oběžná aktiva	138 631,00	177 689	128	316 320,23	-118 348	-37	197 972,62	-36 335	-18	161 637,83	-3 805	-2	157 832,98	5 577	4	163 410,47	13 953	9	177 363,25
Zásoby	168,00	4	2	171,75	7	4	178,47	6	3	184,34	11	6	195,22	-4	-2	191,60	7	4	198,32
Materiál na skladě	168,00	4	2	171,75	7	4	178,47	6	3	184,34	11	6	195,22	-4	-2	191,60	7	4	198,32
Krátkodobé pohledávky	69 833,00	135 945	195	205 778,25	-136 836	-66	68 941,87	-9 071	-13	59 871,11	-25 514	-43	34 357,19	2 623	8	36 980,33	5 337	14	42 317,01
Odběratelé	37,00	-23	-61	14,36	-9	-65	5,03	-1	-15	4,28	-2	-41	2,53	0	-16	2,13	1	45	3,09
Krátkodobé poskytnuté zálohy	279,00	96	34	375,20	-130	-35	245,19	644	263	889,12	-236	-27	653,27	-469	-72	184,01	-56	-31	127,54
Pohledávky za zaměstnanci	9,00	-1	-9	8,19	-8	-100	0,00	1	0	0,59	3	444	3,21	-3	-100	0,00	0	0	0,00
Daň z příjmů	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	258	0	257,92	-137	-53	120,50
Náklady příštích období	68 519,00	123 161	180	191 680,27	-143 700	-75	47 980,08	-14 618	-30	33 362,10	-1 179	-4	32 182,98	3 245	10	35 428,31	5 315	15	40 742,90
Příjmy příštích období	0,00	202	0	202,02	-202	-100	0,20	0	-100	0,00	0	0	0,00	6	0	6,38	-6	-91	0,58
Dohadné účty aktivní	0,00	12 600	0	12 600,00	6 725	53	19 324,90	4 824	25	24 149,05	-24 149	-100	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
Ostatní krátkodobé pohledávky	989,00	-91	-9	898,21	488	54	1 386,46	80	6	1 465,97	49	3	1 515,21	-414	-27	1 101,58	221	20	1 322,41
Krátkodobý finanční majetek	68 630,00	41 740	61	110 370,22	18 482	17	128 852,28	-27 270	-21	101 582,38	21 698	21	123 280,57	2 958	2	126 238,53	8 609	7	134 847,92
Jiné běžné účty	34 406,00	29 723	86	64 128,51	26 436	41	90 564,93	-10 174	-11	80 390,92	-77 238	-96	3 153,03	438	14	3 590,72	557	16	4 147,52
Běžný účet	33 210,00	12 220	37	45 430,29	-7 954	-18	37 476,30	-17 149	-46	20 327,55	98 928	487	119 255,43	2 505	2	121 760,24	8 230	7	129 990,20
Běžný účet FKSP	307,00	-69	-22	238,00	31	13	269,04	-40	-15	229,05	-97	-42	132,15	-39	-29	93,45	67	71	160,04
Ceniny	530,00	-137	-26	392,80	-14	-4	378,98	102	27	481,24	91	19	571,89	72	13	643,86	-260	-40	384,03
Peníze na cestě	0,00	28	0	27,85	-14	-52	13,40	1	4	13,98	5	36	18,95	18	94	36,80	-37	-100	0,00
Pokladna	177,00	-24	-14	152,78	-3	-2	149,63	-10	-7	139,63	9	7	149,12	-36	-24	113,47	53	46	166,14

Název položky	2010	Δ abs.	Δ %	2011	Δ abs.	Δ %	2012	Δ abs.	Δ %	2013	Δ abs.	Δ %	2014	Δ abs.	Δ %	2015	Δ abs.	Δ %	2016
PASIVA CELKEM	2 485 401,00	135 058	5	2 620 459,08	-147 541	-6	2 472 916,38	-85 317	-3	2 387 601,73	-38 956	-2	2 348 645,97	3 572	0	2 352 218,10	-13 171	-1	2 339 047,60
Vlastní kapitál	1 795 536,00	789 446	44	2 584 981,92	-169 973	-7	2 415 008,54	-73 998	-3	2 341 010,17	-9 166	0	2 331 844,11	-3 798	0	2 328 045,79	-8 016	0	2 320 029,75
Jmění účetní jednotky a upravující položky	1 676 314,00	629 494	38	2 305 807,72	-29 203	-1	2 276 605,18	-48 982	-2	2 227 623,32	-35 151	-2	2 192 472,41	-2 005	0	2 190 467,04	-27 123	-1	2 163 343,76
Jmění účetní jednotky	1 676 021,00	629 777	38	2 305 798,26	-29 193	-1	2 276 605,18	-29 045	-1	2 247 559,72	-35 151	-2	2 212 408,81	-2 005	0	2 210 403,45	-27 123	-1	2 183 280,17
Dotace na pořízení dlouhodobého majetku	296,00	-296	-100	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
Kurzové rozdíly	-3,00	12	-415	9,46	-9	-100	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
Oceňovací rozdíly při změně metody	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	-19 936	0	-19 936,41	0	0	-19 936,41	0	0	-19 936,41	0	0	-19 936,41
Opravy významných minulých období	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
Fondy účetní jednotky	33 441,00	40 005	120	73 445,53	16 847	23	90 292,47	-20 263	-22	70 029,69	25 771	37	95 800,23	-5 487	-6	90 313,12	22 866	25	113 178,66
Fond odměn	254,00	-48	-19	206,33	577	280	783,21	-434	-55	349,65	0	0	349,65	107	31	456,80	977	214	1 433,92
Fond kulturních a sociálních potřeb	299,00	-51	-17	248,33	32	13	280,77	-109	-39	171,76	-65	-38	106,89	-16	-15	90,45	100	111	190,61
Rezervní fond tvořený ze zlepšeného výsledku hospodaření	9 094,00	0	0	9 093,91	-6 184	-68	2 909,97	-2 900	-100	9,83	-9	-96	0,37	107	28 959	107,52	2 931	2 726	3 038,87
Rezervní fond z ostatních titulů	435,00	12 293	2 826	12 727,82	-708	-6	12 019,63	-10 868	-90	1 151,97	-679	-59	473,16	-175	-37	298,11	-59	-20	238,90
Fond reprodukce majetku	23 359,00	27 810	119	51 169,14	23 130	45	74 298,90	-5 952	-8	68 346,48	26 524	39	94 870,16	-5 510	-6	89 360,22	18 916	21	108 276,35
Výsledek hospodaření	85 781,00	119 948	140	205 728,67	-157 618	-77	48 110,89	-4 754	-10	43 357,16	214	0	43 571,47	3 694	8	47 265,62	-3 758	-8	43 507,33
Výsledek hospodaření běžného účetního období	-20 225,00	140 307	-694	120 082,41	-263 652	-220	-143 569,38	138 816	-97	-4 753,73	4 968	-105	214,31	3 694	1 724	3 908,46	-3 758	-96	150,17
Nerozdělený zisk, neuhrazená ztráta minulých let	106 006,00	-20 360	-19	85 646,26	-85 646	-100	0,00	48 111	0	48 110,89	-4 754	-10	43 357,16	0	0	43 357,16	0	0	43 357,16
Cizí zdroje	689 865,00	-654 388	-95	35 477,15	22 433	63	57 909,85	-11 318	-20	46 591,56	-29 790	-64	16 801,86	7 370	44	24 172,31	-5 154	-21	19 017,84
Dlouhodobé závazky	672 117,00	-672 117	-100	0,00	19 325	0	19 324,90	4 824	25	24 149,05	-23 764	-98	384,64	-385	-100	0,00	0	0	0,00
Ostatní dlouhodobé závazky	672 117,00	-672 117	-100	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
Dlouhodobé přijaté zálohy na transfery	0,00	0	0	0,00	19 325	0	19 324,90	4 824	25	24 149,05	-23 764	-98	384,64	-385	-100	0,00	0	0	0,00
Krátkodobé závazky	17 748,00	17 729	100	35 477,15	3 108	9	38 584,95	-16 142	-42	22 442,51	-6 025	-27	16 417,22	7 755	47	24 172,31	-5 154	-21	19 017,84
Dodavatelé	4 945,00	1 487	30	6 431,96	17 856	278	24 287,89	-14 134	-58	10 153,83	-6 451	-64	3 703,11	7 657	207	11 360,09	-5 790	-51	5 570,22
Krátkodobé přijaté zálohy	6 068,00	-206	-3	5 862,36	340	6	6 202,05	239	4	6 441,02	-481	-7	5 960,49	437	7	6 397,33	-52	-1	6 345,01
Zaměstnanci	2 757,00	217	8	2 973,95	242	8	3 216,44	-886	-28	2 330,11	539	23	2 869,54	-130	-5	2 739,90	119	4	2 858,98
Jiné závazky vůči zaměstnancům	3,00	-3	-94	0,17	2	1 424	2,59	-3	-100	0,00	9	0	9,44	0	-5	9,01	-2	-18	7,43
Sociální zabezpečení	1 491,00	269	18	1 759,60	112	6	1 871,70	-480	-26	1 391,73	-236	-17	1 155,69	-30	-3	1 125,78	47	4	1 173,16
Zdravotní pojištění	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	496,60	-13	-3	483,69	22	4	505,23
Důchodové spoření	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	1,93	1	60	3,08	-3	-100	0,00
Daň z příjmů	188,00	293	156	480,60	57	12	537,31	-235	-44	302,46	10	3	312,07	-312	-100	0,00	0	0	0,00
Jiné přímé daně	342,00	196	57	538,32	-72	-13	465,84	-146	-31	319,42	57	18	376,76	25	7	402,11	22	6	424,24
Daň z přidané hodnoty	447,00	-343	-77	104,42	-4	-4	100,63	54	54	154,87	67	43	221,70	163	73	384,59	-9	-2	375,83
Jiné daně a poplatky	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	2	0	1,67	-2	-100	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
Závazky k vybraným ústředním vládním institucím	144,00	-144	-100	0,00	372	0	372,49	-372	-100	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
Závazky k vybraným místním vládním institucím	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	199	0	199,32
Krátkodobé přijaté zálohy na transfery	7,00	15 822	226 032	15 829,22	-15 829	-100	0,00	85	0	85,28	-6	-7	79,58	-19	-23	60,92	138	227	199,32
Výdaje příštích období	0,00	0	0	0,00	16	0	15,82	210	1 328	225,91	9	4	235,38	-225	-96	10,58	233	2 205	243,92
Výnosy příštích období	249,00	-90	-36	159,49	-28	-17	131,99	-53	-40	78,93	28	35	106,50	-12	-12	94,25	4	4	97,84
Dohadné účty pasivní	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
Ostatní krátkodobé závazky	1 107,00	230	21	1 337,06	43	3	1 380,20	-423	-31	957,29	-69	-7	888,43	213	24	1 100,98	116	11	1 216,67

Horizontální analýza rozvahy NTK za roky 2017-2021, v tisících CZK

Název položky	Δ abs.	Δ %	2017	Δ abs.	Δ %	2018	Δ abs.	Δ %	2019	Δ abs.	Δ %	2020	Δ abs.	Δ %	2021, ke dni 30. 9. 2021
AKTIVA CELKEM	819 874	35	3 158 921,19	101 157	3	3 260 078,37	530 260	16	3 790 338,64	-389 706	-10	3 400 632,38	840 855	25	4 241 487,46
Stálá aktiva	-21 800	-1	2 139 884,21	-28 759	-1	2 111 125,18	-17 741	-1	2 093 384,61	-14 466	-1	2 078 918,44	-16 270	-1	2 062 648,66
Dlouhodobý nehmotný majetek	1 885	6	31 684,62	-3 159	-10	28 526,08	1 338	5	29 863,94	-3 553	-12	26 310,84	954	4	27 264,61
Software	-2 414	-16	12 853,28	2 049	16	14 901,95	1 137	8	16 038,74	-2 590	-16	13 449,20	1 240	9	14 688,90
Ocenitelná práva	-133	-3	4 882,52	-133	-3	4 749,15	-133	-3	4 615,78	-133	-3	4 482,41	-100	-2	4 382,38
Ostatní dlouhodobý nehmotný majetek	-248	-3	9 122,85	-248	-3	8 874,98	-248	-3	8 627,11	-248	-3	8 379,23	-186	-2	8 193,33
Nedokončený dlouhodobý nehmotný majetek	4 681	3 221	4 825,96	-4 826	-100	0,00	582	0	582,32	-582	-100	0,00	0	0	0,00
Dlouhodobý hmotný majetek	-23 685	-1	2 108 199,59	-25 600	-1	2 082 599,10	-19 078	-1	2 063 520,67	-10 913	-1	2 052 607,60	-17 224	-1	2 035 384,05
Pozemky	0	0	66 483,47	0	0	66 483,47	0	0	66 483,47	0	0	66 483,47	0	0	66 483,47
Kulturní předměty	0	0	29,39	0	0	29,40	0	0	29,40	0	0	29,40	0	0	29,40
Stavby	-8 988	-1	1 776 540,07	-7 166	0	1 769 373,76	-9 755	-1	1 759 618,32	-6 229	0	1 753 389,34	-7 330	0	1 746 059,50
Samostatné movité věci a soubory movitých věcí	13 162	5	259 933,26	-13 656	-5	246 277,09	-11 703	-5	234 573,67	-2 084	-1	232 489,60	-10 082	-4	222 407,99
Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek	-27 859	-84	5 213,41	-4 778	-92	435,39	2 380	547	2 815,81	-2 600	-92	215,79	188	87	403,70
Oběžná aktiva	841 674	475	1 019 036,98	129 916	13	1 148 953,19	548 001	48	1 696 954,03	-375 240	-22	1 321 713,94	857 125	65	2 178 838,79
Zásoby	10	5	208,17	-2	-1	206,17	22	11	228,34	46	20	274,31	30	11	304,30
Materiál na skladě	10	5	208,17	-2	-1	206,17	22	11	228,34	46	20	274,31	30	11	304,30
Krátkodobé pohledávky	414 804	980	457 120,62	177 647	39	634 767,82	435 357	69	1 070 124,98	13 751	1	1 083 875,70	670 231	62	1 754 106,71
Odběratelé	-2	-57	1,32	3	205	4,03	-4	-100	0,00	0	0	0,07	0	0	0,07
Krátkodobé poskytnuté zálohy	1 816	1 424	1 943,55	-1 290	-66	653,21	43	7	696,16	762	110	1 458,55	64	4	1 522,93
Pohledávky za zaměstnanci	2	0	1,87	5	258	6,69	-5	-76	1,62	1	31	2,13	12	540	13,64
Daň z příjmů	302	251	422,49	-69	-16	353,90	-354	-100	0,00	112	0	112,43	413	367	525,40
Náklady příštích období	-14 671	-36	26 072,08	-15 569	-60	10 502,97	-139	-1	10 363,81	-4 826	-47	5 537,73	-4 886	-88	651,79
Příjmy příštích období	-1	-91	0,05	0	-100	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
Dohadné účty aktivní	426 135	0	426 135,42	196 205	46	622 340,51	435 752	70	1 058 092,08	17 789	2	1 075 880,87	674 531	63	1 750 411,84
Ostatní krátkodobé pohledávky	1 221	92	2 543,83	-1 637	-64	906,51	65	7	971,31	-87	-9	883,92	97	11	981,04
Krátkodobý finanční majetek	426 860	317	561 708,19	-47 729	-8	513 979,21	112 622	22	626 600,71	-389 037	-62	237 563,93	186 864	79	424 427,78
Jiné běžné účty	410 152	9 889	414 299,82	-67 003	-16	347 296,64	-341 843	-98	5 453,35	-2 366	-43	3 087,43	534	17	3 621,10
Běžný účet	16 798	13	146 787,96	19 134	13	165 922,25	454 523	274	620 445,35	-386 898	-62	233 547,32	186 315	80	419 862,64
Běžný účet FKSP	60	38	220,27	25	11	245,36	50	21	295,81	205	69	500,61	147	29	647,70
Ceniny	-80	-21	304,14	79	26	383,61	-61	-16	323,10	-31	-10	292,34	-121	-41	171,40
Peníze na cestě	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
Pokladna	-70	-42	96,01	35	37	131,35	-48	-37	83,10	53	64	136,23	-11	-8	124,95

Název položky	Δ abs.	Δ %	2017	Δ abs.	Δ %	2018	Δ abs.	Δ %	2019	Δ abs.	Δ %	2020	Δ abs.	Δ %	2021, ke dni 30. 9. 2021
PASIVA CELKEM	819 874	35	3 158 921,19	101 157	3	3 260 078,37	530 260	16	3 790 338,64	-389 706	-10	3 400 632,38	840 855	25	4 241 487,46
Vlastní kapitál	387 811	17	2 707 841,09	-97 756	-4	2 610 085,27	94 110	4	2 704 195,13	-393 697	-15	2 310 498,05	161 941	7	2 472 439,32
Jmění účetní jednotky a upravující položky	-17 568	-1	2 145 775,60	-33 142	-2	2 112 633,84	-16 968	-1	2 095 665,93	-15 769	-1	2 079 897,22	-7 920	0	2 071 977,44
Jmění účetní jednotky	-23 493	-1	2 159 787,03	-38 500	-2	2 121 286,70	-16 377	-1	2 104 909,28	-13 005	-1	2 091 903,97	-16 536	-1	2 075 367,78
Dotace na pořízení dlouhodobého majetku	5 925	0	5 924,98	5 359	90	11 283,54	-1 212	-11	10 071,16	-1 461	-15	8 610,29	8 616	100	17 226,70
Kurzové rozdíly	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
Oceňovací rozdíly při změně metody	0	0	-19 936,41	0	0	-19 936,41	0	0	-19 936,41	0	0	-19 936,41	0	0	-19 936,41
Opravy významných minulých období	0	0	0,00	0	0	0,00	622	0	621,91	-1 303	-209	-680,64	0	0	-680,64
Fondy účetní jednotky	405 190	358	518 368,84	-68 084	-13	450 284,70	111 214	25	561 498,22	-376 557	-67	184 940,94	-41 028	-22	143 912,71
Fond odměn	0	0	1 433,92	-8	-1	1 425,62	300	21	1 725,62	250	14	1 975,62	576	29	2 551,30
Fond kulturních a sociálních potřeb	40	21	230,72	-73	-32	157,25	232	148	389,47	201	52	590,27	79	13	669,47
Rezervní fond tvořený ze zlepšeného výsledku hospodaření	-132	-4	2 907,35	53	2	2 959,99	1 112	38	4 072,22	1 970	48	6 041,87	1 591	26	7 632,38
Rezervní fond z ostatních titulů	406 116	169 994	406 354,50	-74 736	-18	331 618,13	114 210	34	445 828,15	-387 502	-87	58 325,81	-58 077	-100	248,90
Fond reprodukce majetku	-834	-1	107 442,35	6 681	6	114 123,72	-4 641	-4	109 482,76	8 525	8	118 007,37	14 803	13	132 810,66
Výsledek hospodaření	189	0	43 696,65	3 470	8	47 166,72	-136	0	47 030,97	-1 371	-3	45 659,89	210 889	462	256 549,17
Výsledek hospodaření běžného účetního období	189	126	339,49	3 470	1 022	3 809,56	-136	-4	3 673,81	-1 371	-37	2 302,73	210 889	9 158	213 192,01
Nerozdělený zisk, neuhrazená ztráta minulých let	0	0	43 357,16	0	0	43 357,16	0	0	43 357,16	0	0	43 357,16	0	0	43 357,16
Cizí zdroje	432 062	2 272	451 080,09	198 913	44	649 993,11	436 150	67	1 086 143,51	3 991	0	1 090 134,33	678 914	62	1 769 048,13
Dlouhodobé závazky	426 135	0	426 135,42	196 205	46	622 340,51	435 752	70	1 058 092,08	9 643	1	1 067 734,58	505 888	47	1 573 622,66
Ostatní dlouhodobé závazky	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
Dlouhodobé přijaté zálohy na transfery	426 135	0	426 135,42	196 205	46	622 340,51	435 752	70	1 058 092,08			1 067 734,58	505 888	47	1 573 622,66
Krátkodobé závazky	5 927	31	24 944,67	2 708	11	27 652,60	399	1	28 051,43	-5 652	-20	22 399,75	173 026	772	195 425,47
Dodavatelé	3 205	58	8 775,01	2 020	23	10 794,61	-1 292	-12	9 502,44	-5 243	-55	4 259,87	-573	-13	3 687,35
Krátkodobé přijaté zálohy	-59	-1	6 286,26	-296	-5	5 990,25	-210	-4	5 779,84	-3	0	5 776,94	-164	-3	5 613,15
Zaměstnanci	1 309	46	4 167,69	39	1	4 206,96	1 147	27	5 354,26	-593	-11	4 761,46	-66	-1	4 695,50
Jiné závazky vůči zaměstnancům	7	93	14,37	176	1 227	190,68	-158	-83	32,24	-32	-100	0,00	3	0	3,08
Sociální zabezpečení	581	49	1 753,84	-23	-1	1 730,47	494	29	2 224,79	-233	-10	1 991,50	-286	-14	1 705,54
Zdravotní pojištění	252	50	757,41	-14	-2	743,73	216	29	959,92	-97	-10	862,62	-122	-14	740,56
Důchodové spoření	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
Daň z příjmů	0	0	0,00	0	0	0,00	10	0	9,59	-10	-100	0,00	0	0	0,00
Jiné přímé daně	357	84	781,53	-23	-3	758,29	336	44	1 094,54	-161	-15	933,93	-503	-54	431,15
Daň z přidané hodnoty	314	83	689,38	1 100	159	1 788,94	-1 530	-85	259,40	-45	-18	213,98	-110	-52	103,78
Jiné daně a poplatky	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
Závazky k vybraným ústředním vládním institucím	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
Závazky k vybraným místním vládním institucím	-199	-100	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
Krátkodobé přijaté zálohy na transfery	-199	-100	0,00	0	0	0,02	20 97 950	19,61	-20	-100	0,00	176 789	0	0	176 789,18
Výdaje příštích období	50	20	293,64	-294	-100	0,00	460	0	460,28	1 212	263	1 672,57	-1 673	-100	0,00
Výnosy příštích období	6	6	103,43	-90	-87	13,26	3	21	16,07	-16	-100	0,00	0	0	0,00
Dohadné účty pasivní	0	0	0,00	0	0	0,00	1	0	1,22	2	143	2,96	-3	-100	0,00
Ostatní krátkodobé závazky	105	9	1 322,11	113	9	1 435,39	902	63	2 337,23	-413	-18	1 923,93	-268	-14	1 656,20

Zdroj: vlastní zpracování dle dat dostupných z <https://monitor.statnipokladna.cz/ucetni-jednotka/61387142/ucetni-zaverka/rozvaha?rad=i&obdobi=2109>

Příloha 14: Historické a předpovídané hodnoty měnového páru CZK/EUR

Časová osa	Hodnoty	Prognóza	Dolní hranice spolehlivosti	Horní hranice spolehlivosti
I.10	26,230			
IV.10	25,575			
VII.10	24,790			
X.10	24,605			
I.11	24,230			
IV.11	24,210			
VII.11	24,190			
X.11	24,800			
I.12	25,185			
IV.12	24,865			
VII.12	25,255			
X.12	25,065			
I.13	25,620			
IV.13	25,795			
VII.13	25,860			
X.13	25,720			
I.14	27,500			
IV.14	27,455			
VII.14	27,570			
X.14	27,770			
I.15	27,795			
IV.15	27,430			
VII.15	27,030			
X.15	27,090			
I.16	27,025			
IV.16	27,040			
VII.16	27,030			
X.16	27,025			
I.17	27,020			
IV.17	26,920			
VII.17	26,080			
X.17	25,670			
I.18	25,270			
IV.18	25,540			
VII.18	25,600			
X.18	25,920			
I.19	25,760			
IV.19	25,660			
VII.19	25,660			
X.19	25,510			
I.20	25,210			
IV.20	27,095			

VII.20	26,175			
X.20	27,250			
I.21	26,020			
IV.21	25,885			
VII.21	25,500			
X.21	25,695	25,695	25,695	25,695
I.22		25,700	24,636	26,764
IV.22		25,718	24,286	27,150
VII.22		25,736	24,012	27,461
X.22		25,755	23,781	27,729
I.23		25,773	23,577	27,969
IV.23		25,791	23,393	28,189
VII.23		25,809	23,225	28,394
X.23		25,828	23,069	28,586
I.24		25,846	22,923	28,769
IV.24		25,864	22,785	28,943
VII.24		25,883	22,655	29,110
X.24		25,901	22,531	29,271
I.25		25,919	22,412	29,426
IV.25		25,937	22,298	29,576
VII.25		25,956	22,189	29,722
X.25		25,974	22,083	29,864
XII.25		25,992	21,982	30,001

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat ČNB, dostupné z <https://www.cnb.cz/cs/financni-trhy/devizovy-trh/kurzy-devizoveho-trhu/kurzy-devizoveho-trhu/>